

ISSN 2217-3609

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ

БИЛТЕН

бр. 10

Београд, 2018.

БИЛТЕН АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У БЕОГРАДУ

- ИЗДАВАЧ:** **Intermex**, Београд, Др Милутина Ивковића 9а
За издавача: Љиљана Миланковић-Васовић, директор
- ПРИРЕЂИВАЧ:** Апелациони суд у Београду
- ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:** Душко Миленковић,
председник Апелационог суда у Београду
- ЗАМЕНИК ГЛАВНОГ
И ОДГОВОРНОГ УРЕДНИКА:** Драгана Маринковић,
судија Апелационог суда у Београду
- РЕДАКЦИЈСКИ ОДБОР:** Гордана Комненић, Бранка Дражић, Драгана Миросављевић,
Јелена Стевановић, Светлана Беговић Пантић, Персида
Јовановић, Александра Спирковска, Невенка Калуђеровић,
Зорица Смирчић, Верољуб Цветковић, Милена Рашић,
Синиша Важић, Зоран Савић и др Миодраг Мајић,
– судије Апелационог суда у Београду
- СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ:** Мирјана Пиљић,
координатор за медије Апелационог суда у Београду
- ПРЕЛОМ, КОРЕКТУРА
И ДИЗАЈН:** Intermex, Београд
- ШТАМПАРИЈА:** "Cicero", Београд

У припреми Билтена учествовали су судије и судијски помоћници Апелационог суда у Београду

Свако копирање, умножавање, објављивање и дистрибуирање целине или делова текста из ове публикације представља повреду ауторског права и кривично дело.

Коришћење делова текста из овог Билтена дозвољено је сходно ауторском праву и уз сагласност издавача.

Si id non apparet, non ius deficit sed probatio

- Ako se nešto ne dokaže, ne pravo, nego dokaz nedostaje

(Paulus)

САДРЖАЈ

I

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ КАЗНЕНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У БЕОГРАДУ	9
--	---

II

ОДГОВОРНОСТ РОДИТЕЉА, КАО ВИД ОДГОВОРНОСТИ ЗА ДРУГОГА <i>- др Драгица Попеску - судија Апелационог суда у Београду</i>	33
--	----

III

СУДСКА ПРАКСА

КРИВИЧНО ОДЕЉЕЊЕ

КРИВИЧНО ПРОЦЕСНО ПРАВО	55
Приговор ненадлежности	55
Издвајање из списка записника о саслушању окривљеног	56
Исправка правноснажне пресуде	57
Тумачење правноснажне судске одлуке	58
Издвајање доказа	59
Недозвољени доказ	61
Спајање казни	61
КРИВИЧНО МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО.....	63
Кривично дело - помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела	63

ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ

Правни став

- Ништавост одредбе уговора о кредиту којим се корисник обавезује да плаћа баци трошкове обраде кредита у проценталном износу од износа одобреног кредита.....	66
Издвојено мишљење	68

- Питање застарелости наплате судске таксе	71
Издвојено мишљење	77
ПРОЦЕСНО ПРАВО.....	79
Сукоб надлежности	79
Надлежност за утврђење повреде права конкуренције.....	80
Недозвољена жалба умешача	83
Понављање поступка	84
СТВАРНО ПРАВО.....	86
Накнада за конституисану службеност пута	86
Стицање својине по основу грађења	87
Права ванбрачног партнера а стану стеченом откупом	89
ОБЛИГАЦИОНО ПРАВО	91
Ништавост уговора	91
Нужно супарничарство корисника кредита и јемца платца код тужбе ради утврђења ништавости уговора о кредиту	94
Дејство уписа података у регистар залогe покретних ствари према трећим лицима	97
Остава украдене ствари	100
Право меничног дужника на истицање меничних приговора из основног правног посла.....	101
НАКНАДА ШТЕТЕ	104
Остваривање имовинскоправног захтева у кривичном поступку и тужба за накнаду штете проузроковане кривичним делом	104
СТАМБЕНО ПРАВО	107
Усмена сагласност чланова скупштине стамбене зграде за претварање заједничке просторије у стан или пословни простор	107
Исељење и заштита права на дом	109

ПОРОДИЧНО ПРАВО.....	112
Надлежност суда у споровима ради развода брака, вршења родитељског права поверавања и издржавања малолетног детета са међународним елементом	112
Измена одлуке о издржавању малолетног детета	114
МЕДИЈСКО ПРАВО	116
Интерес јавности да буде информисана	116
Запис лика	117
АУТОРСКО ПРАВО	120
Ауторско дело - немогућност суспендовања моралних права аутора по налогу носилаца јавноправних овлашћења	120
Заштита интегритета ауторског дела - прибављање права од лица које није носилац ауторскоправног овлашћења	121
Објављивање фотографије на друштвеној мрежи	121
Ограничење ауторског права - извештавање о текућем догађају	122
Застарелост накнаде за коришћење фонограма	123
Утврђење да интелектуална творевина има својство ауторског дела	125
ОСТАЛО	126
Могућност двоструког укидања решења	126
Исплата старе девизне штедње	127
Привремена мера забране отуђења непокретности оптерећене хипотеком	130
Признање стране судске одлуке	132
Поступак за наплату неплаћање судске таксе	135
Право на плату државног службеника привремено премештеног на друго одговарајуће место	136

Субјективни рок за отказ уговора о раду запосленог из разлога који се односе на његово понашање	137
Социјални програм	138
ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАДНЕ СПОРОВЕ	142
<i>Правни ставови</i>	
- Рад на терену краћи од 30 дана	142
- Додатна зарада	142
- Право на накнаду за прековремени рад и рад недељом	143
- Трошкови смештаја и исхране	144
- Право на увећану плату полицијског службеника	144
- Недозвољена је тужба за утврђење да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем	148
РАДНО ПРАВО - сентенце	152
Благовременост тужбе за поништај решења	152
Пасивна легитимација у парници из радног односа	153
Образложење одлуке о правима, обавезама и одговорности запосленог	154
Додатак на плату по основу приправности	156
Накнада трошкова за одвојен живот судије	157
Обавеза рада дужег од пуног радног времена	160
Трошкови превоза државних службеника	161
Повреда на раду и одговорност послодавца	163
Услови за доношење међупресуде	164
Престанак радног односа и дискриминаторно поступање ...	165
Незаконитост решења о отказу уговора о раду	166

I
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ
КАЗНЕНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ
АПЕЛАЦИОНОГ СУДА
У БЕОГРАДУ

МЛН РАБОТНА ПЕГА

Редни број	Датум	Укупан број издати дозвола	Одобравајућа компанија	Курсна вредност	Курсна вредност по издати дозволи	Укупна вредност издати дозвола	Процент исплате	Износ исплате по месецима				Укупан износ исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате
								1	2	3	4							
1	7.Искрско	49	25,53%	6,12%	29,53%	14,23%	27,45%	4,08%										
2	Транс Абишол	36	52,63%		2,63%	7,66%	5,26%	21,05%	5,26%									
3	Искрско за ПИК	1			50,00%	50,00%	100,00%											
4	Нарисо иланче квеста	1																
5	Транс Пирогов Пирогов	47	10,64%		12,73%	21,24%	35,04%	4,38%	4,26%									
6	Иван Павловић	9	44,44%			44,44%	11,11%											
7	Иван Павловић	3				100,00%												

Редни број	Датум	Укупан број издати дозвола	Одобравајућа компанија	Курсна вредност	Курсна вредност по издати дозволи	Укупна вредност издати дозвола	Процент исплате	Износ исплате по месецима				Укупан износ исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате
								1	2	3	4							
1	7.Искрско	49	12	24,29%	24,29%	12,14%	24,57%	6,12%										
2	Транс Абишол	36	12	33,33%	33,33%	15,79%	43,55%	7,66%										
3	Искрско за ПИК	1		50,00%	50,00%	50,00%	100,00%											
4	Нарисо иланче квеста	1	0															
5	Транс Пирогов Пирогов	47	13	27,66%	27,66%	21,24%	45,13%	4,26%										
6	Иван Павловић	9	0															
7	Иван Павловић	3	0															

ИЗНОСИТЕЉ: Пирогов / износима од 3 до 17 и од 19 до 28 припадани су укупним Пирогов / остале дозволе / према "укупан број дозвола".

Редни број	Датум	Укупан број издати дозвола	Одобравајућа компанија	Курсна вредност	Курсна вредност по издати дозволи	Укупна вредност издати дозвола	Процент исплате	Износ исплате по месецима				Укупан износ исплате	Процент исплате по месецима	Укупна вредност исплате
								1	2	3	4			
1	7.Искрско	49	12	24,29%	24,29%	12,14%	24,57%	6,12%						
2	Транс Абишол	36	12	33,33%	33,33%	15,79%	43,55%	7,66%						
3	Искрско за ПИК	1		50,00%	50,00%	50,00%	100,00%							
4	Нарисо иланче квеста	1	0											
5	Транс Пирогов Пирогов	47	13	27,66%	27,66%	21,24%	45,13%	4,26%						
6	Иван Павловић	9	0											
7	Иван Павловић	3	0											

Апелациони суд у Београду

АПЕЛACIONI ПРАВНО СИСТЕМИ
ГРАДИНА

Број предмета	Врста предмета	Број предмета који су предмет апелације	Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	Промена власништва	3																				
2.	Општа	17	47,05%																			
3.	Правна	10	30,30%																			
4.	Заступање и управљање	2	6,06%																			
5.	Управљање ствари	10	30,30%																			

Број предмета	Врста предмета	Број предмета који су предмет апелације	Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације		Број предмета који су предмет апелације	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	Промена власништва	3																				
2.	Општа	17	5,88%																			
3.	Правна	10	2,00%																			
4.	Заступање и управљање	2																				
5.	Управљање ствари	10	1,00%																			

АПЕЛACIONI ПРАВНО СИСТЕМИ СУ УРЕДИЛИМА ПРАВИЛА, ОДНЕ 'СРЕДСТВА' ГРАДИНА 'МУНИЦИПАЛНИ' БУЏЕТ.

Број предмета	Врста предмета	Број предмета који су предмет апелације	Број предмета који су предмет апелације				
			1	2	3	4	5
1.	Промена власништва	3	100,00%	0	0,00%		
2.	Општа	17	31,76%	11	64,33%		
3.	Правна	10	20,00%	8	80,00%		
4.	Заступање и управљање	2	0,00%	2	100,00%		
5.	Управљање ствари	10	10,00%	9	90,00%		

КОД ЧЛАНОВА УСТАВА

Републички одбор	Датум доношења одлуке	Укупан број чланова	Својоправно доношење одлуке		Класификација одлуке		Начин доношења одлуке		Врста одлуке		Својоправно доношење одлуке		Класификација одлуке		Начин доношења одлуке		Врста одлуке	
			Број чланова	Процент	Својоправно	Класификација	Својоправно	Класификација	Својоправно	Класификација	Својоправно	Класификација	Својоправно	Класификација	Својоправно	Класификација	Својоправно	Класификација
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	1	1	50,00%															
1	1	1	50,00%															

НАПОМЕНА: Подаци у складу са чланом 115. став 2. Устава Републике Србије. Процент је рачунат према "Укупном броју чланова".

Републички одбор	Датум доношења одлуке	Укупан број чланова	Својоправно доношење одлуке	
			Број чланова	Процент
1	1	1	50,00%	
1	1	1	50,00%	

Апелациони суд у Београду

АПЕЛЦИОНА СЕДИШТЕ

Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj
1	1	23	4	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%
2	2	21	4	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%
3	3	19	2	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%
4	4	18	7	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%
5	5	17	1	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%
6	6	16	3	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%
7	7	15	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj
1	1	23	4	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%
2	2	21	4	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%
3	3	19	2	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%
4	4	18	7	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%
5	5	17	1	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%
6	6	16	3	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%
7	7	15	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

АПЕЛЦИОНА ПОДЖУ У КАДЕВИЦИ ОД 19.06.17. И ОД 19.06.18. ПРИКАЗУЈУ ОУ У ПРАКТИЦИ. ПОСРЕДНО ЈЕ СЕДНОС 'ПРЕСТА ОДМЕНИ' ПРИМЕ 'ЈУДИЦИЈА ОДМЕНИ'.

Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj	Лист	Чуveni броj	Лист	Датум	Чуveni броj
1	1	23	4	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%	8.20%
2	2	21	4	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%	17.16%
3	3	19	2	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%	14.29%
4	4	18	7	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%	38.89%
5	5	17	1	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%	5.88%
6	6	16	3	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%	18.75%
7	7	15	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

КЛУБОВИ ПОДРУЧЈЕ

Редни број	Датум	ПРЕДСЕДНИЦИ		ЧЛАНОВИ		ОСТАЛИ		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО	
		Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Избори поручника	26	15,67%	5,67%	33,33%	26,67%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%

Редни број	Датум	КЛУБОВИ		ОСТАЛИ		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО		УКУПНО	
		Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент
1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	Избори поручника	26	7	6,97%	15,67%	13,33%	5,67%	10,00%	23,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%	3,33%

НАПОМЕНА: Подаци у овоме извештају су привремена. Процenат је однос "Броја одборних чланова" укупног броја бирача.

Редни број	Датум	КЛУБОВИ		ОСТАЛИ		УКУПНО	
		Укупни број	Процент	Укупни број	Процент	Укупни број	Процент
1.	2	3	4	5	6	7	
1.	Избори поручника	26	7	13,33%	13	26,67%	

АПЕЛЦИОНА СЕДИШТА

Редни број	Датум	Одговорна страна	ПРИЈАВА		ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА									
			ПРИЈАВА	ПРИЈАВА																											
1	1	1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1	Позивајући страна уступа и извршила		1						100,00%																						

Редни број	Датум	Одговорна страна	ПРИЈАВА		ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА	ПРИЈАВА			
			ПРИЈАВА	ПРИЈАВА																																						
1	1	1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30												
1	Позивајући страна уступа и извршила		1	0																																						

НАПОМЕНА: Поруци у маломе од 5 до 17 и од 25 до 28 приказани су у кратеном облику. Процenат је однос "позивајући страна" према "укупном броју страна".

Редни број	Датум	Одговорна страна	Процент
1	1	1	100,00%
1	1	1	0,00%

КУГ ОБЈЕКТЕ

Категорија	Име	Изградnja (укупно)				Укупно				Укупно			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
3	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
4	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
5	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
6	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
7	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
8	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
9	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
10	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
11	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
12	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
13	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
14	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
15	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
16	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Категорија	Име	Изградnja (укупно)				Укупно				Укупно			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
3	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
4	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
5	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
6	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
7	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
8	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
9	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
10	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
11	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
12	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
13	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
14	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
15	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
16	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

ИЗВЕШТАЈ ОДРЕЂЕНИХ ПОКАЗАТЕЉА ЗА ОБЈЕКТЕ У ОБЛАСТИ ГРАЂЕВИНАРСТВА И СТРОЈАРСТВА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.2018. ДО 31.12.2018. ГОДИНЕ

Категорија	Име	Изградnja (укупно)				Укупно				Укупно			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
3	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
4	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
5	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
6	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
7	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
8	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
9	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
10	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
11	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
12	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
13	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
14	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
15	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
16	Београд	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Апелациони суд у Београду

СД ПРВЕ СТЕПЕНЕ

Републички Датум	Датум Дело	Почасни део	Вредност дела	Почасни део							Укупно део	Укупна вредност дела	Процент укупне вредности дела	Почасни део	Вредност дела	Процент укупне вредности дела	Почасни део	Вредност дела	Процент укупне вредности дела	Почасни део	Вредност дела	Процент укупне вредности дела					
				1	2	3	4	5	6	7																	
1	Београдско поље	3	23,17%	50,00%	2,14%	7,14%	14,29%	28,57%		50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	
2	Великопланиње и Манастир	9	50,00%	50,00%						50,00%																	
3	Планске саобраћајне дивизије	2	50,00%							50,00%																	
4	Планске саобраћајне дивизије	9	92,50%							92,50%	12,50%	15,00%															
5	Планске саобраћајне дивизије	42	31,10%	57,14%	30,13%	2,88%	2,88%	5,33%	11,60%																		
6	Планске саобраћајне дивизије	1	200,00%																								
7	Планске саобраћајне дивизије	21	34,33%	8,33%					41,67%																		
8	Планске саобраћајне дивизије	104	60,00%						1,60%	17,00%	14,00%	10,00%	1,40%														
30	Укупно	17	76,42%	5,89%					5,89%	11,78%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	

НАПОМЕНА: Подаци из табела од 8 до 17 и од 19 до 28 приказани су у просекном. Процент је однос "Почасни део" према "Укупној вредности дела".

Републички Датум	Датум Дело	Почасни део	Вредност дела	Почасни део							Укупно део	Укупна вредност дела	Процент укупне вредности дела														
				1	2	3	4	5	6	7																	
1	Београдско поље	3	23,17%	50,00%	2,14%	7,14%	14,29%	28,57%		50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	7,14%	14,29%	28,57%	50,00%	
2	Великопланиње и Манастир	9	50,00%	50,00%						50,00%																	
3	Планске саобраћајне дивизије	2	50,00%							50,00%																	
4	Планске саобраћајне дивизије	9	92,50%							92,50%	12,50%	15,00%															
5	Планске саобраћајне дивизије	42	31,10%	57,14%	30,13%	2,88%	2,88%	5,33%	11,60%																		
6	Планске саобраћајне дивизије	1	200,00%																								
7	Планске саобраћајне дивизије	21	34,33%	8,33%					41,67%																		
8	Планске саобраћајне дивизије	104	60,00%						1,60%	17,00%	14,00%	10,00%	1,40%														
9	Укупно	17	76,42%	5,89%					5,89%	11,78%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	11,78%	5,89%	11,78%	

МТД ДРЖАВА БУЏИТ

Матрица	Датум	Укупни број дана	Број одмора у периоду	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Матрица														
									1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Непоштом прописана и стажање у периоду од 1 до 7 дана	29	30,38%	29	0,33%	0,57%	1,26%	81,27%	5,19%														
2.	Непоштом прописана и стажање у периоду од 8 до 14 дана	78	3,80%	11,26%	31,45%	10,13%	41,77%	12,48%															
3.	Општом писаном стажању дана	19	0,13%		5,28%	10,13%	18,42%	30,53%															
4.	Укупно дана у периоду од 1 до 15 дана	7	85,21%																				

Матрица	Датум	Укупни број дана	Број одмора у периоду	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	Средњи број дана годишње	
																								1
1.	Непоштом прописана и стажање у периоду од 1 до 7 дана	139	0,33%	13,04%	1,67%																			
2.	Непоштом прописана и стажање у периоду од 8 до 14 дана	79	5,06%	13,82%	3,07%	1,56%																		
3.	Општом писаном стажању дана	19	3	13,79%	5,36%																			
4.	Укупно дана у периоду од 1 до 15 дана	7	5	71,43%	17,43%																			

НАПОМЕНА: Подаци у изводу на об 5 од 17 и од 19 до 28 прилагођени су у складу са: "Прописи о стажању у периоду од 1 до 15 дана", "Матрица државног буџита".

Матрица	Датум	Укупни број дана	Број одмора у периоду					
			1	2	3	4	5	
1.	Непоштом прописана и стажање у периоду од 1 до 7 дана	139	55	18,26%	244	6,52%		
2.	Непоштом прописана и стажање у периоду од 8 до 14 дана	79	15	18,99%	64	81,01%		
3.	Општом писаном стажању дана	19	3	15,79%	15	84,21%		
4.	Укупно дана у периоду од 1 до 15 дана	7	5	71,43%	2	28,57%		

САДРЖАЈНОСТ И ДАТА
ИЗВЕШТАЈА

Репортер	Датум	Укупно број дела	Одобрањени дела	Удео од укупног	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова
1	1	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
2	2	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
3	3	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
4	4	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
5	5	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%

Репортер	Датум	Укупно број дела	Одобрањени дела	Удео од укупног	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова	Удео од укупног успешно завршених делова
1	1	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
2	2	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
3	3	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
4	4	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
5	5	4	3	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%

ИЗВЕШТАЈ ПОДНОЖИЈУ НАМЕНЕ ОД 17. И ДО 19. ДЕ. 2016. ГОДИНЕ О УПРАВЉЕНИЈУ ПОДНЕЖИЈА ПОСРЕДНИЦИМА "КОМ-ОБЛУК" ПРОМА "ЈУРИСКО-БУКЉИЊЕ".

Репортер	Датум	Укупно број дела	Одобрањени дела	Удео од укупног	Удео од укупног успешно завршених делова
1	1	4	3	75%	75%
2	2	4	3	75%	75%
3	3	4	3	75%	75%
4	4	4	3	75%	75%
5	5	4	3	75%	75%

БИЛТЕН БИРОА ЗА
ОДБОРАМА

Редни број	Датум	Позивни број	Број извршних одлука	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама
1	1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Урешавање јавне саобраћајнице	2										50,00%						
2	Испорука тролејских возила и саобраћајних возила	9	33,33%	21,43%	21,43%		21,43%	25,38%	31,11%									
3	Течање вода кроз објектима јавне саобраћајнице	89	21,15%	1,17%	24,72%		35,13%	7,97%	46,37%	1,17%								

Редни број	Датум	Позивни број	Број извршних одлука	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама	
																			1
1	1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Урешавање јавне саобраћајнице	2	0														50,00%		
2	Испорука тролејских возила и саобраћајних возила	9	2	21,43%	21,43%	11,11%	21,43%	25,38%	31,11%								11,17%	33,33%	11,11%
3	Течање вода кроз објектима јавне саобраћајнице	89	29	32,47%	21,85%	6,74%	1,17%	3,57%	6,74%	6,74%	1,17%	22,47%					11,96%	67,44%	11,11%

ИЗЛОЖЕНИ ПОДАЦИ НАВЕДЕНИ СУ У ПРОЦЕНТИМА. ПРОЦЕНТАЖЕ СУ: "БРОЈ ИЗВРШНИХ ОДЛУКА" / "УКУПАН БРОЈ ЗАДАТАКА".

Редни број	Датум	Позивни број	Број извршних одлука	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама	Број извршних одлука по месецима	Број извршних одлука по категоријама	Процент извршних одлука	Процент извршних одлука по месецима	Процент извршних одлука по категоријама
1	1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Урешавање јавне саобраћајнице	2	0	0,00%	2	100,00%							
2	Испорука тролејских возила и саобраћајних возила	9	2	22,22%	7	77,78%							
3	Течање вода кроз објектима јавне саобраћајнице	89	29	32,47%	60	67,53%							

Апелациони суд у Београду

СРЕДНЕВЕШТАЧКИМ ПИСМАМ

Начин	Датум	Суд	Полна	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена
1	2																	
1																		
2																		

Начин	Датум	Суд	Полна	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена
1	2																	
1																		
2																		

ИМЕНА: Говор у књижици од 5 до 17 и од 28 до 28 приколишту проценили. Проценти је због "крпо одлуке" греша "купилни броју била".

Начин	Датум	Суд	Полна	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена	Имена
1	2																
1																	
2																	

КУЛТУРНО УРЕЂАЊЕ И
БЕЗБЕДНОСТНИ СТРАЖИ

Републички данак	Датум	Укупан број дана	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	Платна сума дана и пореза	13	7,85%																

Републички данак	Датум	Укупан број дана	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума									
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.
1.	Платна сума дана и пореза	13	0																										

НАПОМЕНА: Платни у износу од 5,00 и од 10,00 издати су уредима. Процента је од 5,00, брзина обраде је од 10,00, време је од 10,00, време је од 10,00.

Републички данак	Датум	Укупан број дана	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума	Платна сума
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	Платна сума дана и пореза	13	0,00%																

КАПОТАСКОСТ

Редни број	Датум	Укупни број датум		Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	
		1	2												
1.	15.05.2018	3	4	33.33%	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2.	Датуми нису датуми	2	3	30.00%											

Редни број	Датум	Укупни број датум	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент	Укупна вредност	Процент																		
																				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	15.05.2018	3	4	33.33%	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29							
2.	Датуми нису датуми	2	3	30.00%																																	

НАПОМЕНА: Подаци у дописима од 5 до 17 и од 23 до 29 приказани су програмима Процесит је одмах "успешно обрађено" према "укупни број датум".

Редни број	Датум	Укупни број датум	Процент	Укупна вредност	Процент				
1.	15.05.2018	3	4	33.33%	4	5	6	7	
2.	Датуми нису датуми	2	3	30.00%					

Апелациони суд у Београду

САЖЕТАК ПОДАЦИМА

Имени/Име	Јазик	Процент										Датум										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10											
1	Босански језик	14	28,57%	42,86%	28,57%																	
2	Српски језик	28	85,28%	71,4%	85,7%																	
3	Хрватски језик	21	57,14%	18,36%	4,7%																	
4	Немањски језик	100	100%	71,0%	2,0%	3,0%	14,0%	41,0%														
5	Српски језик	1							100,00%													
6	Српски језик	4	25,0%					75,0%														
7	Српски језик	1						100,00%														

Имени/Име	Јазик	Процент										Датум										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10											
1	Српски језик	14	1	21,4%																		
2	Српски језик	28																				
3	Српски језик	11							18,2%													
4	Српски језик	100	15	8,0%	7,0%	5,0%	1,0%															
5	Српски језик	1	0																			
6	Српски језик	6	1						16,7%													
7	Српски језик	1	0																			

НАПОМЕНА: Подаци укључени од 1 до 17 и од 19 до 28 привремено су приказани. Пошто је ово "апелациони" јазик, укључени су језици.

КУП ТРАЈИВЕЋ СУСТАВАЦИ

Републичко	Датум	Датум извршене	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна
Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум
1	Београдске	9	66,67%	11,11%	22,22%	44,44%	77,77%	111,11%	148,88%	187,77%	226,66%	265,55%	304,44%	343,33%	382,22%	421,11%	460,00%
2	Посебна	5	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%
3	Од	4	30,00%	25,00%	20,00%	15,00%	10,00%	5,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Републичко	Датум	Датум извршене	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна
Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум
1	Влада	9	22,22%	11,11%	7,77%	5,56%	4,44%	3,33%	2,22%	1,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2	Други	5	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3	Други	4	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

НАПОМЕНА: Подаци у износу од 1. до 7. и од 15. до 26. приложени су у процентима. Процент је однос "износ објекта" према "укупном броју бирача".

Републичко	Датум	Датум извршене	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна	Укупна
Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум
1	Влада	9	22,22%	11,11%	7,77%	5,56%	4,44%	3,33%	2,22%	1,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2	Други	5	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3	Други	4	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

АПЕЛACIONI IZVESHTAJ

Датум	Параметар	Укупан број делова	Укупан број страна	Укупан број листова	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница
Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум
1.	Заступник управника	33	81,25%	21,00%	5,13%	40,25%							
2.	Исправник	1	2,74%										
3.	Помоћник	12	35,29%	25,00%	58,26%								
4.	Трговни судија	1			10,00%								
5.	Трговни судија	27	24,88%		21,23%	25,88%	40,26%						

Датум	Параметар	Укупан број делова	Укупан број страна	Укупан број листова	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница	Укупан број страница
Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум
1.	Заступник управника	33	15	16,75%	31,25%	3,38%	15,62%						
2.	Исправник	1	1	100,00%	100,00%								
3.	Помоћник	12	0										
4.	Трговни судија	1	0										
5.	Трговни судија	27	12	3,20%	80,00%	7,41%	74,13%						

НАПОМЕНА: Подаци у мањини од 5 до 17 и од 19 до 28 приказани су у процентима. Покрећени је однос "исти однос" према "јачине броја делова".

Датум	Параметар	Укупан број делова	Укупан број страна	Укупан број листова	Укупан број страница	Укупан број страница
Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум	Датум
1.	Заступник управника	33	15	50,00%	15	50,00%
2.	Исправник	1	1	100,00%	0	0,00%
3.	Помоћник	12	0	0,00%	12	100,00%
4.	Трговни судија	1	0	0,00%	1	100,00%
5.	Трговни судија	27	12	44,44%	15	55,56%

НАПОМЕНЕ

Редни број	Датум	Порука/Број дела	Судски поступак	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови
1	1	Иницијално првостепено правно средство	1	100,00%								
2	2	Прва степенска апелација	3	33,33%								
3	3	Возможан првостепенски апелациони поступак	1									

Редни број	Датум	Порука/Број дела	Судски поступак	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	
1	1	Иницијално првостепено правно средство	1	0															
2	2	Прва степенска апелација	3	33,33%															
3	3	Возможан првостепенски апелациони поступак	1	0															

НАПОМЕНА: Порука у складу са 5 до 17 и од 20 до 28 члана овог закона, "Брзина одлуке" према "Јуришним бројевима".

Редни број	Датум	Порука/Број дела	Судски поступак	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови	Порука/Број дела	Судски трошкови
1	1	Иницијално првостепено правно средство	1	0,00%								
2	2	Прва степенска апелација	3	33,33%								
3	3	Возможан првостепенски апелациони поступак	1	0,00%								

II
ОДГОВОРНОСТ РОДИТЕЉА
КАО ВИД ОДГОВОРНОСТИ
ЗА ДРУГОГА

Драгица Попеску,
судија Апелационог суда у Београду

ОДГОВОРНОСТ РОДИТЕЉА, КАО ВИД ОДГОВОРНОСТИ ЗА ДРУГОГА

Уопштено

Опште начело одговорности за проузроковану штету је да је одговоран онај ко ју је причинио. То је уређено одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, тако да онај ко другоме проузрокује штету, дужан је, накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице.

За штету се такође, може одговарати без обзира на кривицу, ако потиче од повећане опасности штете за околину од опасне ствари или делатности, али и у другим случајевима прописаним законом.¹

Институт одговорности за другога, односно одговорности за штету коју је изазвало друго лице својим штетним поступцима, исто тако предвиђа могућност да се за штету одговара без обзира на кривицу, ако је штетник дете до седам година живота. Тада за штету не одговара оно, као њен виновник, већ друго физичко или правно лице (родитељ, старатељ, лице које врши надзор), без обзира на кривицу, али које је са дететом - штетником у одређеном правном односу, због чега је и прописана одговорност тог лица.²

---

¹ Види члан 154. став 2. и 3. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85, 45/98, 57/89, 31/93, Службени лист СРЈ" број 22/99, 44/99), у даљем тексту ЗОО.

² Попеску, Александар, у *Уговорно и одитетно право по Закону о облигационим односима, Зборник радова* - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије,

Одговорност за другог дакле, представља случајеве одговорности за штету када уместо штетника одговара лице које је са њим у одређеном правно релевантном односу. То је изузетак од општег принципа одговорности штетника за последице изазване његовом штетном радњом.

Одговорност за другога настала је ради заштите интереса оштећеног лица, у случају када је починилац штете дете, које услед недостатка материјалних средстава или немогућности да остварују зараду, не може да изврши обештећење. Међутим, ако је дете старости изнад седам година живота, постоје и ситуације када је могуће да оно поред наведених лица, као штетник, одговара за своје понашање, а ако поседује имовину и да њоме одговара за штету.

1. Одговорност за другог

Код примене института одговорности за другог, имамо три субјекта у грађанскоправном односу: *оштећеног, штетника (лице које је починило штету) и лице одговорно за штету*. Оно одговара за штету уместо штетника који је са њим у одређеном односу (сродство, зависност, надзор).

Родитељ одговара за штету или због тога што ју је изазвало његово малолетно дете или дете које нема моћ расуђивања, или зато што је као родитељ, пропустио да у васпитању допринео или омогућио свом детету, које је способно за расуђивање, да причини штету: уколико је пропустио да врши над његовом радњом потребан над-

---

Београд, 1979 - Одговорност за другога, каже да одговорност одговорног лица за штету коју је причинио штетник, као малолетно лице, не значи да оно не може одговарати за штету коју је другоме причинило, али оно одговара по правилима о субјективној одговорности, по основу кривице или по правилима о објективној одговорности. У случају када поред одговорног лица за штету одговара и малолетно лице, као штетник, оштећено лице се може по свом избору обратити једном или другом или тражити накнаду штете од обојице. Одговорно лице има право регреса према штетнику, уколико накнади штету оштећеном лицу, те штетник у крајњој линији, сноси штетне последице свог скривљеног поступка", страна 338.

зор (*culpa in inspiciendo*), или што над дететом, као лицем које се налази под надзором, није показао потребну пажњу приликом чувања (*culpa in vigilando vel custodiando*).³ Кривица одговорних лица, родитеља, односно лица која врше надзор над дететом, састоји се дакле, у недовољном надзору или чувању штетника – детета.

Код одговорности за другога морају бити кумулативно испуњени *општи* и *посебни* услови одговорности. Од *општих* услова неопходно је да је радњом или пропуштањем другог лица-штетника, настала *штета* - имовинска или неимовинска, као и да постоји *узрочна веза* између штетне радње, односно пропуштања потребне радње да до штете не дође и настале штете. *Посебан услов* који мора да буде испуњен је *постојање правног односа* између одговорног лица и штетника, о чему је било речи, као и *претпостављена кривица одговорног лица*.

- Родитељска одговорност

Родитељска одговорност је скуп права и обавеза родитеља према деци, заснована на императивним прописима. Родитељи су уобичајено дужни да родитељска права и обавезе врше заједнички и споразумно, увек у најбољем интересу детета.

Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета.⁴ Садржина родитељског права је старање о детету, што обухвата чување, подизање, васпитање, образовање, заступање, издржавање, те управљање и располагање имовином детета.⁵ Зато у оквиру права на старање о детету, родитељи имају право да добију сва обавештења о свом детету од образовних и здравствених уста-

³ "Правна наука ову одговорност назива и одговорношћу за радње трећих лица, према Андрији Гамсу (одговорност за радње трећих лица у приватном праву, Правни факултет у Београду, година 1940, страна 62)", Бабић, Илија, *Облигационо право општи део*, Службени гласник", ФЕППС Универзитета Сингидунум и ЈП Службени гласник", Београд, Сремска Каменица 2009, страна 218.

⁴ Види члан 67. *Породичног закона* – ПЗ ("Службени гласник РС", бр. 18/05, 72/11, 6/15).

⁵ Види члан 68. *ПЗ*.

нова⁶. Истовремено, родитељи не смеју остављати без надзора дете предшколског узраста, које могу у домену права на чување и подизање детета, привремено поверити другом лицу на старање, само ако оно испуњава услове за старатеља.⁷

Титулари родитељског права су родитељи детета, који га могу вршити споразумно и заједнички, или самостално (уколико други родитељ није жив или је непознат), или по одлуци суда, ако му је одузета пословна способност или родитељско право. Ако су родитељи неподобни за вршење тог права и дужности или ако то нису спремни да чине, може им бити одузето или ограничено родитељско право. Неадекватно вршење родитељског права се може испољити као злоупотреба истог или грубо занемаривање вршења родитељских дужности, због чега родитељи могу бити потпуно лишени родитељског права. Са друге стране, у случају несавесног вршења родитељског права и дужности, они могу бити делимично лишени родитељског права.⁸ Одлуку о лишењу родитељског права, у првом степену доноси основни суд у парничном поступку, док је у другом степену надлежан апелациони суд.

Деца без родитељског старања заштићена су усвојењем, хранитељством или старатељством, с тим да се разматрањем свих околности случаја, одређује који облик породичне заштите ће бити примењен, ради избора најповољнијег, сагласно потребама детета.

Надзор над вршењем родитељског права може бити превентивни или корективни. *Превентивни надзор* обавља орган старатељства (центар за социјални рад), доносећи одлуке којима омогућава родитељима да врше родитељско право, док *корективни надзор* над вршењем родитељског права обавља када доноси одлуке којима исправља родитеље у вршењу тог права и када може покренути и поступак за лишење родитељског права.⁹

---

⁶ Види члан 68. став 3. ПЗ.

⁷ Види члан 69. ст. 3. и 4. ПЗ.

⁸ Види чл. 81. и 82. ПЗ.

⁹ Види чл. 79. и 80. ПЗ.

2.1. Одговорност родитеља за малолетна лица

Постоји апсолутна, *необорива претпоставка* одговорности, без обзира на кривицу, родитеља малолетног детета узраста испод седам година, које је проузроковало штету. Тада родитељ, као одговорно лице, не може доказивати да није скривио ту штету, чак и ако то може да докаже. Одговорност родитеља у том случају је солидарна и прописана је одредбом члана 187. став 2 Породичног закона, као одговорност за заједничке обавезе, конкретно оне које по закону (у смислу члана 165. ЗОО), терете оба супружника, који тада одговарају солидарно својом заједничком и посебном имовином.

Оштећено лице мора да у сваком конкретном случају доказује да ли постоје општи услови одговорности за другога, али не мора да доказује необориву претпоставку одговорности родитеља малолетног детета до седам година старости.

1. Код деце узраста до седам година живота не утврђује се степен свести и воље у моменту преузимања штетне радње, то јест да ли су била способна за расуђивање, па самим тим и деликтно способна, јер постоји необорива претпоставка њихове неспособности за расуђивање, па и деликтне неспособности. Зато суд није у обавези да путем вештачења утврђује евентуална одступања тог детета-штетника од уобичајеног понашања, јер је дете тог узраста законом ослобођено од одговорности за штету.¹⁰

Оштећени не мора да доказује лична својства таквог штетника, нити се у поступку доказује да малолетно дете до седме године живота није криво за проузроковану штету, или да нема довољно

---

¹⁰ Види, Митровић, Добросав у *Коментару Закона о облигационим односима, књига прва*, издавач Правни факултет Крагујевац и Културни центар "Горњи Милановац" 1980, наводи да се ради утврђивања нечије деликтне одговорности утврђује да ли су постојала одређена одступања од уобичајеног понашања и показатељи да то лице није имало довољно развијену свест и вољу, да би могло да разуме значај штетне радње, стр. 497-502.

развијену свест и вољу у моменту предузимања штетне радње, што је већ законска претпоставка.¹¹

Оштећени не мора да доказује ни кривицу родитеља за дете тог узраста, јер је претпоставка њихове одговорности, апсолутна.

У том случају ни родитељи не доказују да нема њихове кривице за штету коју је њихово дете проузроковало, јер одговарају, по принципу објективне одговорности, без обзира на кривицу. Ипак, они се могу ослободити одговорности ако постоје разлози за искључење објективне одговорности за штету, у случају "више силе" или другог узрока који се није могао предвидети, или услед кривице оштећеног лица или трећег лица (члан 177. ЗОО).¹²

---

¹¹ "Наиме, извесно време по рођењу, човек нема и не може имати развијену свест и вољу, да би могао да се схвати значај своје штетне радње и њене последице, па је у том периоду људско биће неодговорно, односно деликтно неспособно. Тај период времена је различито одређен у појединим законодавствима..." цитат: Митровић, Добросав, у *Коментару Закона о облигационим односима, књига прва*, издавач Правни факултет Крагујевац и Културни центар "Горњи Милановац" 1980, страна 502; ..."Малолетно лице до навршене 7 године, не одговара за штету коју другоме проузрокује, јер је наша судска пракса заузела становиште, да су малолетници до 7 године неспособни за расуђивање, што је инкорпорирано у Закон о облигационим односима...", цитат: Попеску, Александар, у *Уговорно и одитетно право по Закону о облигационим односима, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другог*, аутор наводи пример из тадашње судске праксе: "Дете до седам године старости, не одговара за штету коју учини трећим лицима, већ за ову штету солидарно одговарају његови родитељи" (Врховни суд Србије бр. Гж 908/66 - Билтен Врховног суда Србије број 10/67); "Родитељи одговарају за штету коју својим поступањем наноси другоме њихово дете до навршене седме године, без обзира на своју кривицу (Начелно мишљење Опште седнице Врховног суда Југославије бр. 2/71 од 20.10.1970. године", страна 339.

¹² Попеску, Александар, у *Уговорно и одитетно право по Закону о облигационим односима, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другог - Аутор сматра да законска формулација ослобађање родитеља од одговорности, уколико постоје разлози за искључење одговорности, није адекватна свом значењу, јер се не може говорити о ослобођењу од одговорности родитеља који није крив за штету коју је причинило њихово*

Дакле, малолетна лица до навршене 7 године живота, не одговарају за штету коју проузрокују, у смислу члана 160. став 1. ЗОО, јер се сматрају деликтно неспособнима, без обзира на ступањ интелекта и изражену свест о радњи и вољи да је учине. Претпоставка ове одговорности родитеља је необорива (*presumptio iuris et de iure*) и није у вези са вршењем неадекватног надзора над децом тог узраста. Стога ће за штету коју неке причине одговарати њихови родитељи, без обзира на кривицу, односно, без обзира на доказивање да су брижљиво надзирали своје дете. Они ће моћи да се ослободе те одговорности једино ако постоје разлози за њено искључење, према правилима о одговорности, *без обзира на кривицу*.¹³

2. Са друге стране, *оборива је претпоставка одговорности родитеља* или стараоца, као лица којим се допушта да, као

дете, јер не постоји узрочна веза између његовог пропуштања и васпитања детета и настале штете. За дете до навршене 7 године, родитељи одговарају без обзира на своју кривицу, а одговорности се могу ослободити једино по правилима за искључење одговорности, без обзира на кривицу, страна 340.

¹³ "По јединицама код ове одговорности, примењује се принцип одговорности, по основу кривице, због пропуста родитеља да пазе на дете и тиме осујете проузроковање штете. Стога, одсуство потребног надзора над дететом, представља одговорност без кривице, јер родитељи одговарају за штету и када би доказали да су у чувању детета показали сву дужну пажњу, које гледиште полази од заштите интереса оштећеног...", цитат: Попеску, Александар, у *Уговорно и одштетно право по Закону о облигационим односима*, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другога, стр. 339. ; Види одредбу члана 165. став 1. и 2. ЗОО, у вези са чланом 177. ЗОО; Архив Апелационог суда у Београду: "Суд налази да су тужени одговорни за штету коју је причинила њихова ћерка, која је у време штетног догађаја имала пет и по година, док је малолетна тужилца имала три и по године, па је њихова родитељска одговорност за штету заснована без обзира на њихову кривицу, у смислу одредбе члана 160. став 1. и члана 165. став 1. ЗОО. Стога постоји основ тужбеног захтева за накнаду штете малолетној тужилци, имајући у виду да су родитељи малолетног детета, које је штетник и које није напунило седам година, у време штетног догађаја, одговорни за накнаду штете, по самом закону, дакле без обзира на своју кривицу, сходно одредби члана 165. став 1. ЗОО." (Пресуда Основног суда у Ваљеву 25483/15 од 12.12.2016. године; пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1045/17 од 08.03.2017. године).

одговорна, докажу да нису крива за прозроковану штету коју је учинило дете изнад седам година живота које је способно за расуђивање или дете под надзором, са стеченим лошим навикама из примарне породице.

За дете узраста од седам, па до навршених четрнаест година, такође се сматра да је неспособно за расуђивање, иако је зрелије и има развијенију свест и вољу, од млађег детета. За њега се претпоставља да је деликтно неодговорно, али је ова претпоставка његове деликтне неодговорности, за разлику од претходног случаја, оборива, у смислу одредбе члана 160 став 2. ЗОО.¹⁴ Наиме, дете тог узраста може да одговара за причињену штету ако се докаже да је било способно за расуђивање (свесно свог чињења), приликом предузимања штетне радње. Дакле и за штету коју некоме причине деца од седам, па до навршених четрнаест година, одговарају такође њихови родитељи, осим ако, у смислу члана 165. став 4. ЗОО, докажу да је штета настала *без њихове кривице*.^{15,16} Терет доказивања да су

---

¹⁴ "Дакле, малолетник између седам и четрнаест године, у принципу није деликтно одговоран, осим ако се докаже да је приликом проузроковања штете, с обзиром на свој индивидуални степен развитка и природу штетне радње, био способан да разборито одлучује и управља својим поступцима", цитат: Попеску, Александар, у *Уговорно и одитетно право по Закону о облигационим односима*, *Зборник радова* - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другога, страна 340.

¹⁵ Види: *Збирка судских одлука из области грађанског права од 1973. до 1986. године*, Издавач Врховни суд Србије, година 1986, Одговорност за другог: "Родитељи малолетног детета узраста преко 7 година, солидарно су одговорни за штету коју њихово малолетно дете причини другом крађом златног накита, јер се у складу са чланом 168. ЗОО, поступци малолетног детета, имају сматрати као последица његовог лошег васпитања, а такво васпитање, може се основано приписати у кривицу његових родитеља, утолико пре што су знали за недозвољено понашање свог васпитно запуштеног детета, које су послед бекства из прихватилишта, где је било смештено, примили у свој стан." (Врховни суд Србије Рев 849/84), страна 81; "Родитељи малолетног лица које је навршило 7 година живота, одговарају за штету коју малолетно лице проузрокује другима. Кривица родитеља се претпоставља и они су солидарно одговорни за накнаду штете, ако малолетник са њима живи, а били би

малолетници овог узраста способни за расуђивање је на оштећеном лицу које може поставити захтев за накнаду штете према родитељима тог детета, ако су испуњени услови о одговорности за другог (општи и посебни услови).¹⁷

3. За разлику од претходних случајева, малолетник са четрнаест година живота одговара, као деликтно способан, према општим правилима о одговорности за штету, у смислу одредбе члана 160. став 3. ЗОО, а родитељи у смислу одредбе члана 165. став 4. ЗОО, осим ако докажу да је штета настала без њихове кривице.

Међутим, *оборива је претпоставка способности за расуђивање детета*, као старијег малолетника, ако се докаже да није било способно за расуђивање, иако је у време предузимања штетне радње имало пуних четрнаест година живота. Та неспособност може бити узрокована душевном болешћу, опијатима, заосталошћу у развоју или другим узрочницима чије се постојање утврђује у сваком конкретном случају, од чега зависи постојање деликтне одговорности малолетника тог узраста за причињену штету. Стога ће у некој ситуацији бити одговорни родитељи, као код неурачунљивости детета.

Насупрот случају када малолетник до седме године живота не може да одговара за штету због необоривости претпоставке

ослобођени одговорности, само ако би доказали да је штета настала без њихове кривице" (Врховни суд Србије Рев 442/82), страна 81.

¹⁶ "...За штету коју проузрокује другом дете старије од 7 година, одговарају његови родитељи, осим ако докажу да је штета настала без њихове кривице, у ком случају је претпоставка кривице родитеља релативна, јер се може обрвати супротним доказима, тј. доказима да је штета настала без њихове кривице, јер су у вршењу надзора над својим дететом показали сву дужну пажњу.", Попеску, Александар, у *Уговорно и одштетно право по Закону о облигационим односима, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другога, страна 340*; Ово схватање је било заступљено, као начелно решење Врховног суда Југославије, на проширеној Општој седници бр. 2/71 од 20.10.1970. године

¹⁷ Види, Попеску, Александар, у *Уговорно и одштетно право по Закону о облигационим односима, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другога, страна 338, 339.*

његове деликтне неодговорности, овде постоји оборивост претпо-ставке пуне деликтне одговорности старијег малолетника.

Уколико је у питању дете изнад четрнаест година живота, коме је одузета пословна способност, потребно је утврдити да ли је штетну радњу учинило у тзв. луцидном (светлом) тренутку, када би било способно за расуђивање. Од тога зависи да ли оно има одго-ворност за конкретну штету, која постоји ако је оно евентуално могло да схвати значај и последице своје штетне радње, што се пак, мора утврдити вештачењем од стране вештака одговарајуће стру-ке.¹⁸ Међутим, услов који тражи судска пракса је да решење о оду-зимању пословне способности буде поништено.

- Ослобађање родитеља од одговорности

1. Када је штета настала без ичије кривице (случај, виша сила), нема ни одговорности за штету било ког лица, па се стога родитељи који одговарају за штету коју проузрокује другом њихово дете до навршене седме године, без обзира на кривицу, могу да се ослободе од одговорности за штету, у смислу одредбе члана 165. став 2. ЗОО, само ако постоје разлози за искључење њихове одговорности, према правилима о одговорности, без обзира на кривицу, у смислу члана 177. ЗОО¹⁹. Наиме, они се могу ослободити одговорности ако докажу да штета потиче од неког узрока који се налазио искључиво ван ствари, дејством *vis maior*, случаја, искључиво радњом оштећеног или трећег лице, коју нису могли да предвиде и чије последице нису могли да избегну или отклоне. Зато родитељи не одговарају ни за

---

¹⁸ Види, Митровић, Добросав, у *Коментару Закона о облигационим односима, књига прва* - издавач Правни факултет Крагујевац и Културни центар "Горњи Милановац" 1980, Терет доказивања тих околности пада на онога ко се на њих позива, страна 501.

¹⁹ Види, Радишић, Јаков у *Облигационо право, Општи део, VI прерађено и допуњено издање "Номос"*, Београд, 2000. - Родитељи се могу ослободити одговорности само ако докажу да постоје неки од познатих разлога, који искључују одговорност без обзира на кривицу, а то је радња оштећеног или трећег лица; или ако је штета настала док је дете било поверено другом лицу, и ако за њу одговара то лице, страна 238.

штету коју је изазвало њихово малолетно дете до навршених седам година живота, док је било поверено на чување другом лицу, ако се утврди да је то лице одговорно за штету. Одатле произлази да је поверавање детета другом лицу, један од начина за ослобађање родитеља од објективне одговорност за штету коју причини њихово малолетно дете до седме године живота, у смислу члана 177. став 2. ЗОО, ако докажу да је штета настала искључиво радњом или пропустом тог лица.

2. Родитељи одговарају за штету коју проузрокује другом њихово малолетно дете које је навршило седам, а није навршило четрнаест година живота, сходно члану 165. став 4. ЗОО, осим ако докажу да је штета настала без њихове кривице.²⁰ У овој другој ситуацији, претпоставка је родитељске одговорности с обзиром на обавезу вршења родитељског права, дакле васпитања и надзора над дететом за које сам закон (члан 166. ЗОО) предвиђа да од навршене седме године живота може солидарно са родитељима одговорати за штету коју причини, под условом да је свесно свог чињења и да је желело или било сагласно са изазивањем штетне последице.

3. Ова силазна путања одговорности родитеља по нашем праву, постоји све до четрнаесте године живота детета, с тим да до пунолетства детета, односно до његове 18. године живота, оба родитеља имају обавезу старања о деци и вршења надзора над њима, у смислу одредбе чл. 68, 75 и 76. Породичног закона.²¹ Они су солидарно одговорни за штету коју дете проузрокује другоме ако живе са њим. Међутим, ако

²⁰ "Одговорност родитеља за своје малолетно дете, зависи од узраста малолетника... Ова одговорност постоји за све време малолетства, док малолетник не достигне пунолетство. Одговорност родитеља за своју малолетну децу, објашњава се тиме, што су они занемарили обавезу надзора и старања о деци. С обзиром да ту обавезу имају оба родитеља, оба су солидарно одговорна за штету, коју њихово дете проузрокује другоме (члан 166. ЗОО). У случају, када родитељи живе одвојено, одговоран је само родитељ, код кога се дете налази или коме је поверено, у време проузроковања штете", цитат, Николић, Ђорђе, *Облигационо право*, "Пројурис", Београд, 2005, стр. 105; види Бабић, Илија, *Облигационо право општи део*, ФЕППС Универзитета Сингидунум и ЈП Службени гласник", Београд, Сремска Каменица 2009, страна 219.

²¹ Породични закон ("Сл. Гласник РС", бр. 18/05, 72/11, 6/15), у даљем тексту ПЗ.

само један од родитеља врши родитељско право над дететом у смислу одредбе члана 77. и 78. ПЗ, услед развода брака или зато што родитељи не живе заједно из било ког другог разлога: други родитељ је непознат, лишен пословне способности, или није жив, одговоран је онај родитељ код кога се дете налазило у време проузроковања штете, јер се сматра да је могао да утиче на понашање детета и да спречи штету. Претходно, под условом да на штету није директно утицало васпитање, навике или примери стечени или дати од стране другог родитеља, са којим је дете раније живело.²²

4. Одредбом члана 168. ЗОО, прописана је *посебна одговорност родитеља* за штету коју причини дете у време док се налази под надзором друге особе или установе. У том случају родитељи иначе, не одговарају за штету, јер је поверавање детета другом лицу које је одговорно за штету коју дете причини, један од разлога за њихово ослобађање од одговорности у смислу члана 165. став 3. ЗОО.^{23,24}

---

²² Архив Врховног касационог суда Србије: "Родитељи малолетног детета узроста преко 7 година, одговарају за штету коју њихово малолетно дете проузрокује другима, при чему се кривица родитеља претпоставља, а били би ослобођени одговорности, само ако би доказали да је штета настала без њихове кривице. Првотужени је као отац малолетног детета, у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗОО, грађанско-правно солидарно одговоран за штету коју је првотужени, његов малолетни син, у време настанка штете проузроковао тужжоцима, ако се штетни поступци друготуженог могу приписати општем занемаривању, дужног надзора и старања, које обухвата и приступ ватреном оружју, као и руковање и употребу тог оружја, од стране друготуженог, као оца. Међутим, у правноснажно окончаном поступку, није испитивано, нити је утврђено да ли се штета може приписати општем занемаривању дужног надзора и старању од стране оца, тј. првотуженог, у односу на дете, које је у време настанка штете било малолетно и имало је пуних седамнаест година, па судови у конкретном случају нису испитивали, како се ватрено оружје којим је пуцао друготужени нашло испод седишта путничког возила у коме се и он налазио и коме је то оружје припадало, те да ли је првотужени знао да његов син, друготужени, има приступ ватреном оружју и да зна да истим рукује и да ли је знао да се то оружје налази у путничком возилу, а ако јесте, да ли је предузео све што је било потребно, да спречи могућност да његов малолетни син дође у посед оружја." (пресуда Врховног суда Србије Рев бр. 1651/01 - апстракт)

²³ Види: Збирка судских одлука из области грађанског права од 1973. до 1986. године, Издавач Врховни суд Србије, година 1986, Одговорност за другог:

Међутим, иако тада дужност надзора над малолетним лицем не лежи на родитељима, већ на неком другом лицу, оштећени има право да захтева накнаду од родитеља, ако је штета настала услед лошег васпитања малолетника, рђавих примера или порочних навика, које су му родитељи дали, или се и иначе штета може уписати у њима кривицу (члан 168 став 1. ЗОО).²⁵ Такође, лице на коме лежи дужност надзора, има право да тражи од родитеља да му накнаде исплаћени износ, односно има право на регресни захтев, ако је исплатило накна-

"Тужена управа дечијих летовалишта и одмаралишта презимањем малолетног тужиоца од родитеља, ради летовања на мору, обавезала се да води надзор о његовом понашању, као и бригу о његовом здрављу, па је одговорна за штету до које је дошло у току трајања смене, у којој се налазио малолетни тужилац узраста 8 година, услед његовог пада кроз прозор собе и тешког телесног повређивања", (Врховни суд Србије Рев 301/82), страна 82.

²⁴ Бабић, Илија, у *Одговорност за штету, накнада штете и осигурање*, "Одговорност малолетника за проузроковану штету", Ингермекс, Зрењанин, 2017, страна 70.

²⁵ Види: *Збирка судских одлука из области грађанског права од 1973. до 1986. године*, Издавач Врховни суд Србије, година 1986, Одговорност за друго: "Чињеница да су малолетници заједнички извршили кривично дело, одузимања моторног возила, представља основ за солидарну одговорност тужених родитеља. Наиме, када више лица заједнички причине штету, њихова одговорност је солидарна, а тужени одговарају за противправне радње своје деце под истим условима. При томе је без значаја ко је од малолетника је непосредно својом радњом оштетио возило, јер они заједнички носе ризик за све штетне последице, које су проистекле у вези са бесправним одузимањем возила." (Врховни суд Србије Гж 2441/75), стр. 81; Види, Архив Апелационог суда у Новом Саду: "За утврђену одговорност родитеља, без значаја је околност да ли је у тучи у којој је тужилац повређен, учествовало више лица поред њиховог сина, који је тужиоцу нанео ударац пивском флашом. Учесници у тучи одговарају по правилима о солидарној одговорности из члана 206. став 1. и став 4. ЗОО. Наведеним одредбама прописано је да за штету коју је више лица проузроковало заједно, сви учесници одговарају солидарно, у смислу члана 206. став 1. ЗОО, односно као један. Учесиће у тучи не умањује одговорност туженог за штетну последицу, притом имајући у виду да је управо он проузроковао предметну штету, па његови родитељи заједнички носе ризик за све штетне последице, које су проистекле у вези са повређивањем оштећеног" (Пресуда Апелационог суда у Новом Саду пословни бр. Гж 1364/2016 од 13.09.2016. године, којом је преиначена пресуда Основног суда у Новом Саду пословни бр. П 384/2016 од 15.12.2015. године).

ду оштећеном лицу (члан 168 став 2. ЗОО)²⁶. Обавеза накнаде штете је дељива, у смислу члана 412. ЗОО, па је на родитељима који, у смислу одредбе члана 171. Породичног закона, радом стичу заједничку имовину у току трајања заједнице живота у браку, а којом у смислу члана 174. истог закона, располажу заједнички и споразумно, да брачним уговором, сходно члану 171. став 2. тог закона, другачије уреде своје имовинске односе, па тако и да само један од њих може да одговара својом посебном имовином (коју је стекао ван брака или коју је стекао током брака) или деобом заједничке имовине или својим уделом у њој, за штету коју причини заједничко дете.²⁷

4. Посебна одговорност родитеља

1. Родитељи не одговарају за штету коју проузрокује њихово малолетно дете док је под надзором неког лица (физичког или правног), као старатеља, било установе (школе, интерната итд.),²⁸

---

²⁶ Види, Митровић, Добросав, у *Коментару Закона о облигационим односима, књига прва*, издавач Правни факултет Крагујевац и Културни центар "Горњи Милановац" 1980, стр. 516 и 517

²⁷ Види: Бабић, Илија, у *Одговорност за штету, накнада штете и осигурање, "Одговорност малолетника за проузроковану штету"*, Интермекс, Зрењанин, 2017, страна 70..

²⁸ Види: *Збирка судских одлука из области грађанског права од 1973. до 1986. године*, Издавач Врховни суд Србије, година 1986, Одговорност за другог: "Школа је дужна да у време наставе (средња школа - час физкултуре), који је водио наставник који је замењивао одсутног сталног наставника, води надзор над својим малолетним учеником, те одговара за штету коју овај у то време проузрокује, ако није у стању да докаже да настанак штете није могла спречити, или да до ње нема кривице". (Савезни суд Гж 41/74), стр. 81; Перовић, Слободан у *Коментару Закона о облигационим односима* издавач Правни факултет Крагујевац и Културни центар "Горњи Милановац" 1980 - У односу на одговорност лица којима је на основу уговора поверено вршење надзора над малолетником који проузрокује штету у време вршења тог надзора, физичко лице које није старатељ том малолетном лицу, одговара за за штету коју оно проузрокује (нпр. када родитељи сместе дете у неку породицу и повере на чување одговарајућем члану те породице, нпр. тетци, стрици, пријатељу и сл.). Према аутору то физичко лице одговара на основу аналогне примене члана 164. ЗОО, јер се ради о правној празнини", стр. 515 и 516.

већ то лице које врши надзор, осим ако се докаже да је штету дете изазвало услед родитељских пропуста у васпитању.

2. Лице на коме лежи дужност надзора, а које је штету исплатило, може да се регресира од родитеља, сходно члану 168 став 2. ЗОО, ако докаже или ако је оштећени доказао да су за штету коју је малолетник изазвао за време док је под надзором, криви његови родитељи услед пропуста у васпитању. Наиме, оштећени има право избора кога ће да тужи за накнаду штете (надзор, или родитеље или дете, које може бити солидарно одговорно са родитељима или са стараоцем за штету), у смислу члана 168. став 1. ЗОО, у вези са чл. 166. и 167. ЗОО.²⁹

3. Родитељи у принципу не одговарају за штету која настане за време док је дете било поверено неком трећем лицу, а не надзору, ако се докаже да је до штете дошло кривицом тог лица, чија се субјективна одговорност за штету, мора доказати.³⁰ То је случај када се дете налази код фактичког стараоца, као лица коме су родитељи или старатељи поверили надзор над дететом, иако оно није детињи старалац по закону. Фактички старалац може одговорати једино по принципу личне кривице. Стога се кривица тог лица не претпоставља као за родитеље

²⁹ Види чл. 166. и 167. став 2. ЗОО, види: Митровић, Добросав у *Коментару Закона о облигационим односима*, издавач Правни факултет Крагујевац и Културни центар "Горњи Милановац" 1980, наводи да су родитељи одговорни за штету коју причини малолетник и када је под надзором другог физичког или правног лица, уколико су га лоше васпитали, дајући му рђаве примере и порочне навике, не обуздавајући му агресивност, нити су га одвраћали од дружења са лошим друштвом или су му дали лични пример непоштовања туђе личности или имовине и др. Такође, родитељи су одговорни за штету и ако је до ње дошло због њихових поступака који им се могу приписати у кривицу, ако су пружали детету обуку за коју нису стручни, па оно таквом активношћу причини штету у време када је над њим вршило надзор друго лице. Оштећено лице у том случају може да захтева накнаду или од родитеља непосредно или од лице које врши надзор над малолетником. Лице које врши надзор може да се регресира од родитеља, ако је реч о посредној одговорности родитеља за проузроковану штету. Када захтева накнаду тако проузроковане штете од родитеља, а не може да је оствари од лица које је било дужно да над дететом врши наведени надзор, оштећено лице има терет доказивања родитељске кривице, страна 516.

³⁰ Види члан 165. став 3. ЗОО.

детета од седме до четрнаесте године живота, већ се од стране оштећеног доказује у поступку.³¹

4. Фактички старалац детета, попут законског, може се ослободити одговорности, у смислу ширег тумачења члана 167. став 1. ЗОО, ако је вршио надзор на начин на који је био обавезан, као и ако би штета свакако настала и при таквом надзору. У том случају за штету одговарају родитељи детета, у смислу члана 168. став 1. ЗОО, ако се утврди да је настала услед лошег васпитања детета, рђавих примера или порочних навика, које је стекло од њих, или би се из било којих разлога могла њима приписати у кривицу.³²

5. Пошто је диспозиција оштећеног лица да ли ће тужити стараоца, хранитеља, директора школе, установе или родитеља, лице које надзире дете дужно је да на захтев оштећеног лица исплати накнаду штете која је настала у време вршења његовог надзора над дететом. Оно се може регресирати од родитеља само ако претходно докаже да је штета настала услед њиховог пропуста у васпитању детета, односно њиховом кривицом, у смислу члана 168. став 2. ЗОО.³³ Ову чињеницу мора да докаже на исти начин као што кривицу родитеља доказује и оштећено лице, када од њих захтева накнаду

---

³¹ Види, Попеску, Александар, у *Уговорно и одитетно право по Закону о облигационим односима*, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије, Београд, 1979, Одговорност за другога, стр. 340.

³² Види: *Збирка судских одлука из области грађанског права од 1973. до 1986. године*, Издавач Врховни суд Србије, година 1986, Одговорност за другога: "Ако је услед пропуста родитеља да воде надзор над својим дететом узраста 6 година, дошло до тога, да се оно игра поред аутопута и да га претрчава, на у таквој ситуацији дете буде повређено, на коловозу, кривицом возача моторног возила, онда су родитељи одговорни за штету која настане услед повреде детета и то сразмерно његовом доприносу за овај удес, због пропуста надзора над дететом" (Врховни суд Србије, Гж 4280/72); "У својој пресуди Врховни суд се сложио са ставом нижестепених судова, да отац одговара за накнаду штете, коју је његов малолетни син нанео у тучи тужаоцу, пошто је он отац и није предузео све што би требало да спречи тучу, него је исту само посматрао", (Врховни суд Југославије Рев 261/72), страна 81

³³ Николић, Ђорђе, *Облигационо право*, издавач "Пројурис", Београд, 2005. година, стр. 105-106

штете. То је *посебна одговорност* родитеља и другачија ситуација од оне када штету проузрокује малолетник способан за расуђивање, али који није у могућности да је накнади, када суд може, у смислу члана 169. ЗОО, ако то *правичност захтева*, а нарочито с обзиром на материјално стање родитеља и оштећеног, обавезати родитеље на потпуну или делимичну накнаду штете, иако за њу нису криви.³⁴ Родитељи тада одговарају по принципу правичности.

б. Одговорност детета за штету са лицем које врши надзор (старатеља, школе или друге установе), или са родитељем, може бити *солидарна*, сходно чл. 166. и 167. став 2. ЗОО. Наиме, ако је штету изазвало дете које је имало навршених седам до четрнаест година живота и било способно за расуђивање, сходно члану 160. став 2. ЗОО може одговарати за штету солидарно са наведеним лицима.³⁵

5. Одговорност по основу правичности

Дете може да причини штету када живи код родитеља, али и када се налази под надзором неког лица или установе, као и док је код фактичког стараоца. Ако је причини док се налази под надзором других лица, услед пропуста у васпитању, због лоших породичних навика и слично, те постоји родитељска кривица, оштећени може диспонирати да ли ће накнаду штете да тражи од родитеља или од лица под чијим је надзором дете било у време проузроковања штете. Ако оштећени накнаду штете тражи од малолетника, мора да докаже његову кривицу, а ако је тражи од старалаца, мора да докаже постојање општих и посебних услова одговорности за другога.³⁶

³⁴ Види, Николић, Ђорђе, *Облигационо право*, "Пројурис", Београд, 2005. година, страна 105; Бабић, Илија, *Облигационо право општи део*, ФЕПИС Универзитета Сингидунум и ЈП Службени гласник", Београд, Сремска Каменица 2009, страна 220.

³⁵ Види, Радишић, Јаков *Облигационо право општи део VI прерађено и допуњено издање*, "Номус", Београд, 2000, страна 238.

³⁶ Попеску, Александар, у *Уговорно и одитетно право по Закону о облигационим односима, Зборник радова - Заједничко издање Републичког Секретаријата за правосуђе и општу управу СР Србије и Савеза удружења правника СР Србије*, Београд, 1979, Одговорност за другога, страна 342.

Одговорно лице које је исплатило штету по захтеву оштећеног, може се регресирати или од родитеља детета или од самог детета, као штетника.

За штету чију накнаду оштећено лице тражи од родитеља, односно и од родитеља и од детета одговорног за штету, дете и родитељи одговарају солидарно, с тим да оштећени не мора доказивати родитељску кривицу која се претпоставља ако дете нема четрнаест године живота. Такође, постоји необорива претпоставка неодговорности за штету детета до седме године живота, док је она за дете од седме до четрнаесте године, оборива. Зато оштећени ако тужи дете, мора да докаже кривицу детета старијег од седам година, док није у обавези да доказује одговорност родитеља детета тог узраста, све до четрнаесте године.

Родитељи пак, могу да докажу да постоје разлози за искључење њихове одговорности према правилима о одговорности без обзира на кривицу за штету коју причини њихово дете до седме године живота. Они такође, могу да докажу да је штета коју је причинило њихово дете које је навршило седам година, а није навршило осамнаест година, настала без њихове кривице.

Одговорност за штету детета и родитеља, односно детета и стараоца је солидарна, ако је малолетник старији од седам година и свестан свог чињења. Ако малолетник способан за расуђивање, није у стању да штету накнади, суд може, по приципу правичности, нарочито с обзиром на материјално стање родитеља детета и оштећеног, у смислу члана 169. став 2. ЗОО, да обавезе родитеље да накнаде штету потпуно или делимично, иако за њу нису криви.

Насупрот томе, постоји одговорност за штету детета из разлога правичности, која је условљена материјалним стањем оштећеног, насупрот стања малолетног штетника. Налазим да се на накнаду штете може обавезати и малолетно лице које по закону није одговорно за штету, а које нема пуних 7 година, уколико оштећено лице не може да оствари потпуно или делимичну накнаду штете од родитеља. То би била аналогна примена одредбе члана 169. став 1. ЗОО, у случају штете

коју је проузроковало лице које за њу није одговорно, а накнада се не може добити од лица које је било дужно да води надзор над њим.

Сврха одговорности по основу правичности је да штету, уместо лица које врши надзор над лицем које за штету није одговорно (и дете до седам година живота), може накнадити неодговорно лице које је штетник, с обзиром на своје материјално стање које је боље од материјалног стања оштећеног или одговорног лица. Услов за то је да се накнада не може добити од одговорног лица.³⁷ Такође, малолетни штетник који је навршио седам година, а за кога се докаже да је при проузроковању штете био способан за расуђивање, те је одговоран за штету у смислу члана 160. став 2. ЗОО, или малолетник са навршених четрнаест година живота, који се у смислу члана 160. став 3. ЗОО, сматра деликтно способним, може да одговара по регресном захтеву одговорног лица, под условом да има довољно имовине. Одговорност родитеља и деце за штету је солидарна.³⁸

Закључак

У погледу штете проузроковане од стране детета које је навршило седам година живота, родитељи одговарају по принципу релативно претпостављене кривице, осим ако докажу да је штета настала без њихове кривице.³⁹ Међутим, тиме није искључена њихова одговорност, иако нису криви за штету. Они могу да одговарају за накнаду штете по основу правичности, с обзиром на своје материјално стање и материјално стање оштећеног, ако су њихова малолетна деца, која су одговорна за штету без имовине, односно без довољно имовине из које би се штета могла намирити.⁴⁰ Они тада могу бити обавезни да потпуно или

---

³⁷ Види члан 169. став 1. ЗОО.

³⁸ Види члан 166. ЗОО.

³⁹ Види члан 165. ЗОО.

⁴⁰ Види члан 169. став 2. ЗОО.

делимично накнаде штету коју је проузроковало њихово малолетно дете, које је способно за расуђивање.⁴¹

Одговорност за другог установљена је у корист оштећеног, који не би могао добити накнаду од штетника који нема имовине услед тога што не привређује због свог узраста, или је деликтно неспособан.⁴²

Спорно је да ли се у смислу одредбе члана 169. став 1. ЗОО, у случају штете проузроковане од стране лица које за њу није одговорно, под таквим може подразумевати и малолетно дете до седме године живота које има имовину и да ли се према принципу правичности накнада оштећеном може вршити из његове имовине, иако дете тог узраста, иначе не би било одговорно за штету у смислу члана 160. став 1. ЗОО. Ширим тумачењем одредбе члана 169. став 1. ЗОО, ако је имовно стање детета до седме године живота такво да у потпуности или делимично омогућава накнаду, а нарочито, с обзиром на разлику у имовном стању детета и оштећеног, као и с обзиром на могући недостатак имовине родитеља, накнада би се по принципу правичности, могла извршити исплатом из имовине детета које није деликтно одговорно, јер се сматра неспособним за расуђивање, ако се оштећени не може накнадити од лица које је било дужно да над њим врши надзор.

Др Драгица Попеску

---

⁴¹ Николић, Ђорђе, *Облигационо право*, издавач "Пројурис", Београд, 2005. година, страна 106

⁴² Види, Бабић, Илија, *Облигационо право општи део*, ФЕППС Универзитета Сингидунум и ЈП Службени гласник", Београд, Сремска Каменица 2009, страна 218.

III
СУДСКА ПРАКСА

КРИВИЧНО ОДЕЉЕЊЕ

Кривично процесно право

ПРИГОВОР НЕНАДЛЕЖНОСТИ

Против одлуке суда донете на претресу којом се одбија предлог странке да се суд огласи ненадлежним није дозвољена посебна жалба и суд није у обавези да изради писмени отправак решења.

Из образложења:

Првостепени суд је правилно одбацио као недозвољену жалбу браниоца окривљене, изјављену против решења донетог на записнику о главном претресу, а којим је одбио као неоснован предлог бранилаца окривљених да се огласи стварно ненадлежним.

Наиме, странке могу указивати суду на његову стварну и месну ненадлежност и предлагати да се огласи ненадлежним, али у ситуацији када суд тај предлог не усвоји, што је у конкретном случају, где је првостепени суд донео решење на записнику о главном претресу којим је одбио предлоге бранилаца окривљених да се огласи стварно ненадлежним, а против којег решења жалба није дозвољена, то је правилно поступио када је жалбу браница окр. М.М, изјављену против наведеног решења одбацио као недозвољену.

Стога је правилно Апелациони суд у Београду решењем жалбу браниоца окривљене којима се оспорава законитост и правилност првостепеног решења, одбио као неосновану.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж2По1 236/17 од 09. новембра 2017. године и решење Вишег суда у Београду, Посебно одељење, К.По1 бр.76/17 од 23. октобра 2017. године)

*Аутор сентенце: Александра Симић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

**ИЗДВАЈАЊЕ ИЗ СПИСА ЗАПИСНИКА
О САСЛУШАЊУ ОКРИВЉЕНОГ**

"Када је окривљени у полицији дао одбрану у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, чињеница да је његова одбрана у колизији са одбранама саокривљених са којима има заједничког браниоца није разлог за издвајање записника о његовом саслушању из списка, већ је у тој ситуацији орган поступка дужан да у даљем току поступка предузме радње у складу са одредбом члана 78. став 2. у вези са ставом 1. ЗКП у вези са чланом 73. став 3, тачка 4. ЗКП, а садржину наведеног записника цени у вези са осталим изведеним доказима."

Из образложења:

Првостепеним решењем одлучено је да се из списка предмета издвоји записник о саслушању окривљеног Б.Ц. у полицији.

Дајући у образложењу решења разлоге за своју одлуку, првостепени суд је навео да записник о саслушању окривљеног Б.Ц. представља доказ који не може бити коришћен у кривичном поступку, имајући у виду садржину датих одбрана окривљених, односно да су, са једне стране, одбране окривљених К.Д. и Н.М. и, са друге стране, одбрана окривљеног Б.Ц. у колизији, будући да су окривљени К.Д. и Н.М. негирали извршење кривичног дела, док је окривљени Б.Ц. у својој одбрани теретио ове окривљене, услед чега окривљени Б.Ц., као саокривљени у истом предмету, није могао имати истог браниоца као и окривљени К.Д. и Н. М.

Против наведеног решења жалбу је изјавио јавни тужилац.

Одредбом члана 287. став 2. ЗКП прописано је да докази које је полиција прибавила предузимањем доказних радњи могу бити коришћени у даљем току кривичног поступка ако су доказне радње спроведене у складу са овим законом.

Полазећи од цитиране законске одредбе, као и имајући у виду да из списка предмета произилази да је саслушање окривљеног Б.Ц. у полицији обављено у свему у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, с обзиром да је поучен о својим правима и да је изјаву

дао добровољно у присуству браниоца, то се, у том случају записник о саслушању окривљеног, сходно члану 289. став 4. ЗКП, не издваја из списка и може се користити као доказ у кривичном поступку.

Код таквог стања ствари, као и имајући у виду да су чланом 85. став 5. ЗКП таксативно наведени случајеви у којима се на исказу окривљеног не може заснивати судска одлука, при чему у исте не спада ситуације када окривљени у присуству истог браниоца даје одбрану која је у супротности са одбранама осталих саокривљених, то по оцени другостепеног суда, у конкретном случају нема места издвајању из списка записника о саслушању окривљеног Б.Ц., већ је наведена околност од значаја за примену одредбе члана 73. став 3, тачка 4. ЗКП у вези са чланом 78. став 1. и 2. ЗКП у смислу којих је у даљем току поступка орган поступка дужан да позове окривљене да се у одређеном року договоре кога од њих ће бранити дотадашњи заједнички бранилац или да свако од њих изабере другог браниоца, а да им, ако у случају обавезне одбране то не учине, постави браниоца по службеној дужности, док ће садржина записника о саслушању окривљеног Б.Ц. у полицији бити предмет оцене суда у вези са осталим изведеним доказима.

Сходно наведеном, побијано решење је уважавањем жалбе јавног тужиоца преиначено тако што је одбијен предлог бранилаца окривљених да се из списка предмета издвоји записник о саслушању окривљеног Б.Ц. у полицији.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж2 827/2018 од 02. јула 2018.године - решење Првог основног суда у Београду К бр.423/18 од 11. маја 2018. године)

*Аутор сентенце: Јелена Мијушковић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

ИСПРАВКА ПРАВНОСНАЖНЕ ПРЕСУДЕ

Првостепени суд није овлашћен да исправља правноснажну пресуду која је била предмет одлучивања другостепеног суда.

Из образложења:

Првостепеним решењем је исправљена правноснажна пресуда која је била предмет одлучивања другостепеног суда, у погледу имена окривљеног према коме је изречена мера безбедности, тако што су у изреци пресуде речи "према окр. Г.С. изриче се" замењене речима "према окр. Г.В. изриче се".

Основано се изјављеном жалбом браниоца окривљеног указује да је првостепено решење захваћено битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2, тачка 2. ЗКП.

Будући да се у конкретном случају ради о правноснажној пресуди која је била предмет одлучивања по жалби, првостепени суд није био овлашћен за доношење побијаног решења, јер тиме практично задире и суштински мења другостепену одлуку.

Наиме, како се у конкретном случају, а будући да се у току извршења појавила сумња у погледу тумачења судске одлуке, то је првостепени суд био дужан да предмет проследи већу другостепеног суда које је донело правноснажну одлуку, које веће би сходно одредби члана 278. став 2. ЗКП, дало појашњење своје одлуке.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж2 539/17 од 25. априла 2017. године и решење Вишег суда у Београду К.бр.183/17 од 17. фебруара 2017.године)

*Аутор сентенце: Александра Симић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

**ТУМАЧЕЊЕ ПРАВНОСНАЖНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ
(члан 278. став 2. ЗКП)**

Питање идентитета окривљеног може бити предмет тумачења судске одлуке у смислу одредбе члана 278. став 2. ЗКП-а.

Из образложења:

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 1343/17 од 28. новембра 2014.године, окривљени И.С. је због три

кривична дела разбојништва из члана 206. став 2. у вези са ставом 1. КЗ, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 4 године и 4 месеца у коју му је урачунато време проведено у притвору.

У поступку извршења наведене правоснажне пресуде, појавила се сумња у тумачењу и то у погледу идентитета осуђеног његовог имена, имајући у виду све биометријске податке за осуђеног, о чему је дописом обавештен Апелациони суд у Београду.

Апелациони суду Београду је размотрио наведени допис и списе предмета, те пошто је поуздано утврдио да је име осуђеног погрешно означено у правоснажној пресуди, на основу члана 278. став 2. ЗКП отклонио је нејасноћу из правоснажне пресуде, тако што је донетим решењем утврдио да се предметна правоснажна пресуда односи на осуђеног И.С.

(Решење Апелационог суда у Београду К.бр.1343/14 од 29. јануара 2018.године)

*Аутор сентенце: Небојша Павловић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

ИЗДВАЈАЊЕ ДОКАЗА

Да би правно лице могло да обавља вештачење мора бити уписано у регистар правних лица за вештачења који се води при Министарству правде.

Из образложења:

Првостепени суд је побијаним решењем усвојио предлог браниоца окривљеног па је из списка предмета издвојио налаз и мишљење Института за рачуноводство и ревизију ДОО Београд од 15. новембра 2013. године, допис Института за рачуноводство и ревизију ДОО Београд од 11. децембра 2013.године, записник о испитивању Н.Н. који је дат на главном претресу одржаном дана 7. марта 2016.године и 21. априла 2016.године и транскрипте аудио записа са наведених главних претреса.

Правилан је закључак првостепеног суда да се Институт за рачуноводство и ревизију ДОО Београд, не може сматрати стручном установом у смислу одредбе члана 3. Закона о јавним службама, а имајући у виду одредбе члана 15. Закона о јавним службама и одредбе члана 3. Закона о судским вештацима.

Наиме, да би правно лице могло да обавља делатност вештачења мора бити уписано у регистар правних лица за вештачења који се води при Министарству правде, а чињеница да су у саставу Комисије била стручна лица из области за које су ангажовани (ради се о три магистра економских наука који су истовремено и овлашћене рачуновође и ревизори), а председник Комисије, који је пред судом и бранио налаз, је стални судски вештак за економско-финансијску област, дакле лице које поседује стручно знање за економско-финансијску област и које је као такво регистрован као стални судски вештак, је без значаја.

Ово стога што председник Комисије као физичко лице није одређен за вештачење, а већински чланови Комисије чине лица која нису као судски вештаци уписани у Регистар вештака.

При томе, треба указати и на одредбе члана 4. и члана 6, став 1. Закона о судским вештацима, па није на Тужилаштву за организовани криминал и суду да процењују стручност и достојност, односно испуњеност услова за обављање вештачења, већ то утврђује министар надлежан за послове правосуђа.

Самим тим су неосновани и жалбени наводи да у конкретном случају није било места примени одредбе члана 407, став 1, тачка 2, ЗКП, па се следствено томе на таквом доказу не може заснивати ни судска одлука и исти се на основу одредби члана 84, став 1. и 2. ЗКП морају издвојити из списка.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж2 По1 од 12.01.2018. године и решење Вишег суда у Београду К. По1 122/17 од 28.09.2017. године)

*Аутор сентенце: Александра Симић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

НЕДОЗВОЉЕНИ ДОКАЗ

Фотографије на којима осумњичени показује одбачене предмете, а које су сачињене на основу информација које је осумњичени дао полицијским службеницима у преткривичном поступку, без присуства браниоца, не могу се користити као доказ у кривичном поступку.

Из образложења:

Првостепени суд као један од кључних доказа, који указује на то да је окривљени извршио кривично дело које му је стављено на терет, наводи криминалистичко-техничку документацију ПС ..., из које утврђује да окривљени на фотодокументацији показује одбачене предмете. Међутим, иако окривљени не спори да се налази на фотографијама и да он показује у правцу пронађених предмета, наведени доказ не може бити коришћен у кривичном поступку. Наиме, реч је о информацијама које је осумњичени без присуства браниоца дао органима полиције и коришћење оваквих података у циљу доказивања, сагласно одредбама ЗКП није дозвољено.

(Решење Апелационог суда у Београду Кж-1 972/17 од 14. септембра 2017. године – пресуда Основног суда у Ваљеву К. бр. 699/14 од 4. априла 2017. године)

*Аутор сентенце: мр Сретко Јанковић,
судија Апелационог суда у Београду*

СПАЈАЊЕ КАЗНИ

Казна затвора којом се замењује неплаћена новчана казна, не може бити предмет поступка за изрицање јединствене казне у смислу одредбе члана 552. став 1, тачка 1. ЗКП.

Из образложења:

По налажењу другостепеног суда правилно је првостепени суд одбио захтев осуђеног да му се у поступку за изрицање јединствене казне преиначе у погледу одлука о казни пресуда Трећег

Апелациони суд у Београду

основног суда у Београду и решење Првог основног суда у Београду, с обзиром на то да нема места примени одредаба о одмеравању јединствене казне за кривична дела у стицају применом одредбе члана 60. и 62. Кривичног законика.

Наиме, према стању у списима решењем Првог основног суда у Београду новчана казна у износу од 50.000,00 динара замењена је казном затвора у трајању од 50 дана. С обзиром на то да одлука којом се осуђеном изречена новчана казна замењује казном затвора заправо представља одређивање начина извршења новчане казне (у смислу члана 51. Кривичног законика), дакле да је реч о суплеаторном (накнадном) затвору, за који не важе одредбе члана 60. Кривичног законика, казна затвора која је осуђеном изречена по том основу не може бити предмет захтева за изрицање јединствене казне у смислу одредбе члана 552. став 1, тачка 1 ЗКП.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж-1СПК 17/17 од 10. октобра 2017. године – пресуда Трећег основног суда у Београду Спк. 114/14)

*Аутор сентенце: мр Сретко Јанковић,
судија Апелационог суда у Београду*

Кривично материјално право

КРИВИЧНО ДЕЛО - ПОМОЋ УЧИНИОЦУ ПОСЛЕ ИЗВРШЕНОГ КРИВИЧНОГ ДЕЛА (члан 333. КЗ)

Кривично дело помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела постоји не само када је у питању помоћ учиниоцу који је осуђен за одређено кривично дело, пошто појам учиниоца који је садржан у бићу овог кривичног дела обухвата поред осуђеног и свако друго лице које траже државни органи у својству осумњиченог, окривљеног или оптуженог за учињено кривично дело.

Из образложења:

Жалбом бранилаца окривљених се указује на околност да се помоћ указује лицу које је заиста учинилац кривичног дела, представља једно од законских обележја кривичног дела помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела из члана 333. КЗ.

Ово законско обележје мора да произилази из чињеничног описа дела у оптужби.

У конкретном случају, из описа кривичних дела која се стављају на терет њиховим брањеницима не произилази ово законско обележје, с обзиром на то да им се ставља на терет да су помоћ пружили Р.М. као лицу против кога се води кривични поступак за одређена кривична дела, а не као лицу које је учинилац тих кривичних дела.

С обзиром на изнето, по мишљењу бранилаца, дело које је предмет оптужбе није кривично дело, јер не садржи законске еле-

менте кривичног дела за које су њихови брањеници оптужени, те је првостепени суд повредио кривични закон кад их није ослободио од оптужбе, на основу члана 423. тачка 1. ЗКП.

Апелациони суд у Београду је овакав став бранилаца оценио као неоснован.

Као прво, при тумачењу појма "учинилац кривичног дела" из члана 333. КЗ, потребно је имати у виду смисао прописивања овог кривичног дела.

Ово кривично дело спада у групу кривичних дела против правосуђа, која за заштитни објекат имају несметано функционисање правосудног система.

Прописивање овог кривичног дела има за циљ да се санкционишу дела којима се спречавају или ометају државни органи надлежни за откривање кривичних дела и учинилаца, за њихово гоњење и суђење и извршење изречених кривичних санкција.

Као друго, потребно је имати у виду да кривично дело из члана 333. став 1. КЗ чини онај ко, на начин и у циљу прописним том одредбом, помаже "учиниоцу кривичног дела" или "осуђеном лицу".

Спречавање или ометање државних органа надлежних за откривање кривичних дела и учинилаца и за њихово гоњење и суђење се чини помагањем "учиниоцу кривичног дела", а спречавање или ометање државних органа надлежних за извршење изречених кривичних санкција се чини помагањем "осуђеном лицу".

"Учиниоца кривичног дела" је појам материјалног права, а појам "осуђени" процесног права.

Да је неко лице учинилац кривичног дела може се утврдити само у кривичном поступку. Кривични поступак се води против одређеног лица када постоји сумња да је то лице учинилац кривичног дела. У процесном смислу, у зависности од степена сумње (основ сумње, основана сумња, оправдана сумња), такво лице има својство осумњиченог, окривљеног или оптуженог.

Када се правоснажном судском одлуком, донетом у кривичном поступку, утврди да је неко лице извршило кривично дело, оно стиче својство "осуђеног".

Уколико се помаже таквом лицу, на начин и у циљу прописаном одредбом члана 333, став 1. КЗ, ово кривично дело се врши у односу на "осуђено лице", односно на лице за које је утврђено да је учинилац кривичног дела.

Полазећи од циља у коме је прописано кривично дело из члана 333. КЗ и чињенице да се оно чини и када се, на начин и у циљу прописаном одредбом члана 333. став 1. КЗ, помоћ указује и лицу које није "осуђени" (за кога није правоснажном судском одлуком утврђено да је учинилац кривичног дела), а које је означено појмом "учинилац кривичног дела", то овај појам, по схватању Апелационог суда у Београду, обухвата свако лице које траже надлежни државни органи у својству осумњиченог, окривљеног или оптуженог да је учинилац одређеног кривичног дела.

С обзиром на наведено, Апелациони суд у Београду налази да из чињеничног описа дела датог у оптужби произлазе сва законска обележја кривичног дела помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела из члана 333. став 3. у вези са ставом 1. КЗ, јер им је стављено на терет да су помагали Р.М., кога су надлежни органи тражили као лице против кога су подигнуте оптужнице пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију због 15 кривичних дела против човечности и међународног права, и у вези које је Окружни суд у Београду издао налог за издавање потернице и његово привођење истражном судији.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 1321/16 од 21. априла 2017.године – пресуда Првог основног суда у Београду К. бр. 4448/11 од 17. маја 2016. године)

*Аутор сентенце: Небојша Павловић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ

Правни став

НИШТАВОСТ ОДРЕДБЕ УГОВОРА О КРЕДИТУ КОЈОМ СЕ КОРИСНИК ОБАВЕЗУЈЕ ДА ПЛАЋА БАНЦИ ТРОШКОВЕ ОБРАДЕ КРЕДИТА У ПРОЦЕНТАЛНОМ ИЗНОСУ ОД ИЗНОСА ОДОБРЕНОГ КРЕДИТА

Одредба уговора о кредиту којом се корисник обавезује да банци плати накнаду за обраду кредитног захтева, пуштање и праћење кредита, није ништава као супротна закону, одредби члана 1065. Закона о облигационим односима.

Такође, начелно није ништава одредба којом се клијент обавезује да банци плати трошкове обраде кредита у проценталном износу од износа одобреног кредита, али је у сваком појединачном случају суд дужан да расправи шта клијент, по том основу, банци плаћа.

Образложење:

Појавило се као спорно питање да ли банка има право на наплату провизије за обраду и пуштање кредита и да ли је одредба уговора о кредиту о наплати провизије ништава као супротна одредби из чл. 1065. ЗОО. У појединим одлукама је изнето схватање да је таква одредба ништава као супротна принудном пропису из чл. 1065. у вези чл. 103. ЗОО, јер банка своје услуге наплаћује кроз уговорену камату, као противредност коју добија од друге уговорне стране и да би поред камате могла да потражује и стварне трошкове ако их докаже. Има и одлука које поред супротности са чл. 1065 ЗОО као додатни разлог ништавости наводе неодредивост предмета обавезе.

Одредба из чл. 1065. ЗОО дефинише уговор о кредиту као правни посао којим се банка обавезује да кориснику стави на располагање одређени износ новчаних средстава на одређено или неодређено време, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и да добијени износ новца врати у време и на начин утврђен уговором. За пуноважност уговора је потребна писмена форма по одредби из чл. 1066. ст. 1. ЗОО, а по одредби из чл. 1066. ст. 2. ЗОО износ, услови коришћења и враћања кредита се одређују уговором. Из овог следи да банка и корисник могу уговором да уређују међусобне односе у вези коришћења и враћања кредита, па и питање накнада за услуге које банка пружа кориснику током уговорног односа и трошкова поводом закључења и извршења уговора. Банке у виду пословне делатности обављају послове из чл. 4 Закона о банкама и оне имају право и имају право да наплаћују накнаду за банкарске услуге, у складу са оопштим условима пословања, с тим што Народна банка може да пропише јединствен начин обрачуна камата, накнада и трошкова банкарских услуга.

Камата је накнада за коришћење банчиног новца, али одредбом из чл. 1065. ЗОО, а ни другим прописом није искључено право банке на наплату услуга које пружа кориснику у вези закључења и извршења уговора, није забрањено ни да се уговором регулише питање трошкова уговора.

Стога се не може тврдити да је одредба уговора о кредиту којом се корисник обавезује да плати банци накнаду за обраду кредитног захтева и пуштање и праћење кредита ништава као супротна одредби из чл. 1065. ЗОО.

У уговорима о кредиту се користе термини као што су "провизија" или "трошкови пуштања и обраде" или "једнократна накнада за обраду кредита" и накнада се обично уговара у проценту од одобреног кредита, а плаћа се или једнократно унапред или годишње.

Уговарање накнаде је у начелу дозвољено, али у сваком појединачном случају треба расправити шта се тиме плаћа, да ли је то цена за одређену услугу и шта банка чини за клијента по тој

цени, или се накнађује нешто што за банку представља издатак или трошак који се преваљује на клијента. Ако се не може утврдити шта је клијент платио, одредба би могла да буде ништава због неодређености предмета обавезе, (чл. 47. ЗОО), или ако је банка за себе уговорила несразмерну корист према обављеном послу противно чл. 11, 12. и 15. ЗОО, или ако је кроз уговарање провизије на прикривен начин увећавана камата, а без сагледавања ових околности се не може одговорити да ли је уговарње провизије за обраду кредита у номинланом или у процентуалном износу пуноважно или није. У сваком случају не може се поћи од претпоставке да су све накнаде које банка према својим условима пословања наплаћује за банкарске услуге које клијентима пружа у вези уговора о кредиту урачунасте у камату и не може се тврдити да је право банке на наплату провизије искључено одредбом из чл. 1065. ЗОО.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Апелационог суда у Београду одржаној 5. марта 2018. године)

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

На II седници Грађанског одељења Апелационог суда у Београду одржаној 05.03.2018. године, на основу реферата судије Марине Јакић, већином гласова присутних судија усвојен је правни став **по коме одредба уговора о кредиту којом се корисник обавезује да плати банци накнаду за обраду кредитног захтева и пуштање и праћење кредита није ништава као супротна одредби из члана 1065. Закона о облигационим односима, те да у сваком појединачном случају треба расправити шта се тиме плаћа, да ли је то цена за одређену услугу и шта банка чини за клијента по тој цени, или се накнађује нешто што за банку представља издатак или трошак који се преваљује на клијента, па ако се не може утврдити шта је клијент платио одредба би могла ништава због неодређености предмета обавезе (члан 47. Закона о облигационим односима), или ако је банка за себе уговорила несразмерну корист према обављеном послу противно члану 11, 12. и 15. Закона о облигационим односима, или ако је кроз уговарање**

провизије на прикривен начин увећана камата. Одлучено је да се без сагледавања ових околности не може одговорити да ли је уговорање провизије за обраду кредита у номиналном или у процентуалном износу, пуноважно или није.

Сматрамо да усвојеним ставом и његовим образложењем није одговорено на питање о томе да ли је ништава одредба уговора о кредиту којом се корисник обавезује да банци плати трошкове обраде кредита у **процентуалном износу од износа одобреног кредита**. Ово стога што се наведеним рефератом и усвојеним правним ставом начелно изјашњава о допуштености да се уговори да корисник кредита банци плати трошкове обраде кредита, дакле да једна уговорна страна другој уговорној страни плати њене трошкове, те и ми сматрамо да начелно такво уговорање није противно закону, међутим требало је да се изјаснимо не уопштено и начелно, већ о конкретном начину уговорања, то јест о обавези корисника кредита да трошкове обраде кредита плати у процентуалном износу.

По нашем мишљењу уговорна одредба по којој се корисник обавезао да банци плати трошкове обраде кредита у процентуалном износу од износа одобреног кредита ништава је у свакој ситуацији када у уговору, или у Општим условима банке када они чине саставни део уговора, нису појединачно наведени трошкови које корисник прихвата да плати, као и износ сваког таквог трошка. Наиме, иако је наизглед уговорна обавеза корисника кредита да плати трошкове обраде кредита у процентуалном износу од износа одобреног кредита потпуно одређена, та обавеза није таква јер се без спецификације трошкова и њихових цена у уговору о обавези чији је предмет неодређен, те је уговорна одредба ништава сходно члану 47. Закона о облигационим односима. Уколико уговором није одређено које банчине трошкове је корисник кредита дужан да плати и колики је износ сваког од тих трошкова, није могуће проверити на које и какве трошкове по врсти и обиму се ова уговорна обавеза односи, те тиме ни утврдити да ли су неки трошкови наплаћени два пута, да ли су неки трошкови за банку заиста и настали, или да ли банка тиме од корисника наплаћује трошкове које је он сам сносио

приликом подношења документације уз захтев за одобрење кредита, као и касније током поступка одобрења кредита.

Ко што је речено, уговарање обавезе да једна уговорна страна сноси трошкове друге уговорне стране није противно одредби члана 1065. Закона о облигационим односима, а није ни у супротности са одредбама Закона о заштити корисника финансијских услуга, међутим, такво уговарање не може да се посматра независно од општих начела Закона о облигационим односима, јер се сви облигациони односи, као и одредбе закона којима се они уређују, првенствено цене у односу на та начела. Уколико је обавеза клијента да банци плати трошкове обраде кредита уговорена у процентуалном износу од износа одобреног кредита без навођења трошкова на које се ова обавеза односи и цене сваких од тих трошкова, нарушава се начело аутономије воље из члана 10. Закона о облигационим односима, јер слободу да уговара има само она уговорна страна којој је познат обим обавеза које уговором прихвата, дакле клијент банке би имао слободу уговорања само уколико зна врсту и висину трошкова банке за које се обавезао да ће их он сносити. Оваквим уговорањем повређено је и начело равноправности странака из одредбе члана 11. Закона о облигационим односима, јер кориснику кредита није дата могућност да се упозна са врстом и ценом трошкова банке које су уговором на њега преваљују и да процени да ли су ти трошкови заиста учињени, или ће бити учињени, да ли је њихова цена одговарајућа, или се произвољно наплаћују. Такође је повређено и начело савесности и поштења из члана 12. истог Закона, јер уговарање обавезе плаћања трошкова банке, без спецификације трошкова и њихове висине, допушта могућност злоупотребе у реализацији ове уговорне обавезе, односно као што је већ речено, могућност да банка наплати више пута исти трошак, односно да наплати и трошкове које је уопште није имала, а што се коси са обавезом сваке уговорне стране да се у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа придржава начела савесности и поштења.

Треба имати у виду да су корисници кредита као далеко економски слабија страна, са банкама закључивали уговоре о кредиту као уговоре по приступу, без могућности измене уговорних одредаба, те су пристали да потпишу уговор у коме је њихова обавеза да банци плате трошкове обраде кредита одређена у процентуалном износу од износа одобреног кредита, јер нису могли да траже да се у уговор унесе врста трошкова на које се та уговорна одредба односи као и цена сваког таквог трошка, те су у том смислу неосноване тврдње да су корисници кредита уговарањем исплате трошкова банке у процентуалном износу од износа одобреног кредита, својом слободном вољом пристали да банци накнаде неодређену и неодредиву врсту и количину трошкова, за које не знају ни да ли су настали, те да због тога ова одредба није ништава.

Како је по нашем мишљењу предмет обавезе корисника кредита по уговорној одредби да банци плати трошкове обраде кредита у процентуалном износу од износа одобреног кредита, без навођења појединачних трошкова на које се одредба односи и њихове цене, неодређен и неодредив, то је ова уговорна одредба ништава по члану 47. Закона о облигационим односима, а такво уговарање противно цитираним начелима истог Закона, због чега на основу члана 23. став 3. Судског пословника своје мишљење одвојено излажемо.

СУДИЈЕ:

Драгана Миросављевић

Весна Мاستиловић

ПИТАЊЕ ЗАСТАРЕЛОСТИ НАПЛАТЕ СУДСКЕ ТАКСЕ

Принудна наплата таксе спроводи се у судском, а не у административном поступку.

На застарелост права на наплату судске таксе суд се не обазире по службеној дужности.

Приговор застарелости може се истицати у правном леку против решења о извршењу донетог на основу члана 40. Закона о судским таксама.

Застаревање се прекида достављањем опомене или налога за плаћање судске таксе у смислу члана 388. Закона о облигационим односима.

Образложење:

Застарелост наплате судске таксе регулисана је чланом 8. ЗАКОНА О СУДСКИМ ТАКСАМА, којим је прописано да наплата таксе **застарева** у року од три године по истеку календарске године у којој је настала таксена обавеза.

Судећи по разлозима Првог основног суда у Београду из одговора на ово спорно правно питање **дилему изазива одредба члана 40. ЗОСТ** која регулише ситуацију када физичко лице, као таксени обвезник, не плати таксу у року одређеном у члану 37. овог закона, па суд у наредних пет дана доноси решење о извршењу у коме **ОБАВЕЗУЈЕ** таксеног обвезника да у року од пет дана од дана пријема решења плати дуговану таксу и казнену таксу од 50% од висине таксе и у коме не одређује средство и предмет извршења, и решење о извршењу доставља извршитељу, а у спису забележава да је решење достављено извршитељу. Уз решење о извршењу суд прилаже и доказ о томе да је таксеном обвезнику достављен налог, односно опомена о плаћању таксе. Извршитељ доставља решење о извршењу таксеном обвезнику. Осим тога, прописано је да редовни правни лек против решења о извршењу, који може да се изјави у року од осам дана од дана достављања решења, не одлаже извршење решења, као и да се поступак извршења спроводи према закону којим се уређује извршење и обезбеђење. Међутим, не треба заборавити и одредбу члана 41. закона, којим је регулисана ситуација када је таксени обвезник привредно друштво или друго правно лице, када суд решењем **УТВРЂУЈЕ** износ неплаћене таксе и износ казнене таксе и решење ради извршења доставља банци код које се води рачун таксеног обвезника, односно организацији за принудну наплату. Против решења из става 1. овог члана привредно друштво

или друго правно лице може изјавити жалбу у року од осам дана од дана достављања решења. Жалба не задржава наплату таксе. Није дозвољена жалба ако је решење из става 1. овог члана донео Врховни касациони суд.

Наведена одредба члана 40. новелирана је Законом о изменама и допунама Закона о судским таксама ("Сл. гласник РС", бр. 106/2015) и примењује се од **01.01.2016. године**. Надлежност за принудну наплату судских такси од физичких лица као таксених обвезника је до 01.01.2016. године била поверена пореској управи, као органу надлежном за послове јавних прихода, који је у складу са Законом о пореском поступку и пореској администрацији принудним путем наплаћивао од таксених обвезника неплаћене судске таксе. У случају када се као таксени обвезник појави привредно друштво или друго правно лице суд је сам доносио решење којим се утврђује износ неплаћене таксе и износ казнене таксе, које је достављао банци код које се води рачун таксеног обвезника, односно организацији за принудну наплату, ради принудне наплате исте.

Поред свега изнетог ваља поменути да је чланом 52. став 1. ЗОСТ прописано да за поднеске, радње и исправе по којима је таксена обавеза настала до дана ступања на снагу овог закона, а такса није плаћена, плаћаће се такса у складу са прописима и тарифом који су важили до његовог ступања на снагу, што значи да је Пореска управа надлежна за наплату таксе за поднеске, радње и исправе по којима је обавеза настала до дана ступања на снагу измена Закона (члан 40 Закона примењује се од 01.01.2016. године), а такса није плаћена. Због тога је мало вероватно да постоји различито поступање судова у погледу принудне наплате застареле судске таксе по решењу о извршењу донетом у складу са одредбама члана 40. Закона о судским таксама, на коју се указује у спорном правном питању и датом одговору. На основу одредбе члана 40. ЗОСТ наплаћују се таксене обавезе настале од 01.01.2016. године, па наплата такве таксе у складу са чл. 8. Закона о судским таксама није застарела, јер очигледно још није протекао рок од три године по истеку календарске године у којој је настала таксена обавеза. Могло би се претпоставити да се наведене различите одлуке судова (које се наводе у

одговору али нису достављене) односе на решења, када је таксени обвезник привредно друштво или друго правно лице, јер је у том случају и пре измена ЗОСТ, суд доносио решења којима се утврђује износ неплаћене таксе и износ казнене таксе и достављао их банци, односно организацији за принудну наплату, ради принудне наплате, за разлику од случаја када су таксени обвезници била физичка лица, којима се неплаћена судска такса и казнена такса наплаћивала од стране пореске управе у управном поступку.

Дилему изазива **правна природа решења о извршењу** донетог у складу са одредбама члана 40. Закона о судским таксама, а самим тим и које одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу би требало сходно применити у извршном поступку ради наплате неплаћене судске таксе, с обзиром да је одредбом члана 40 Закона о извршењу и обезбеђењу прописано да се решење о извршењу доноси на основу извршне или веродостојне исправе, а сам извршни поступак различито тече у зависности од врсте исправе на основу које је одређено извршење, тако да су Законом о извршењу и обезбеђењу предвиђени различити правни лекови, њихова суспензивност, као и могућност истицања приговора застарелости у правном леку. **Специфичности извршног поступка за наплату судске таксе огледа** се у томе да се ради о тзв. "извршењу по службеној дужности", које Закон о извршењу и обезбеђењу предвиђа у члану 3, у коме прописује да се поступак извршења покреће по службеној дужности када је то законом одређено, што је у конкретном случају одређено чланом 40. Закона о судским таксама. Извршни поступак који се покреће и води ради принудне наплате судске таксе је својеврстан поступак, који је регулисан одредбама члана 40. Закона о судским таксама. Решење о извршењу донето ради наплате судске таксе по својој садржини највише личи на решење о извршењу које суд доноси на основу веродостојне исправе, с обзиром да садржи "обавезујући део", када се ради о таксеним обвезницима који су физичка лица, односно њиме се обавезује таксени обвезник да плати дуговану таксу у року од пет дана. С друге стране решење о извршењу донето у поступку за принудну наплату судске таксе

нема много сличности са решењем о извршењу на основу извршне исправе. Не доноси се на основу извршне исправе, већ на основу закона, не садржи извршног повериоца, као ни средство ни предмет извршења, али његовом доношењу претходи судско одлучивање везано за **обрачун и контролу обрачуна судске таксе**.

Наведене **разлике** у односу на оба решења о извршењу које Закон о извршењу и обезбеђењу познаје, сврстава решење о извршењу донето ради принудне наплате судске таксе у посебну врсту, коју треба дефинисати посматрано кроз одредбе Закона о судским таксама. Према одредбама Закона о судским таксама ово решење се доноси у посебном поступку - поступку за наплату неплаћене таксе, на основу самог Закона, у тренутку и на начин који Закон о судским таксама јасно дефинише. Доношењу овог решења предходи обавеза суда да у смислу члана 37. ЗОСТ упозори странку која присуствује судској радњи за коју је дужна да плати таксу, а не плати је одмах, да је дужна да таксу плати у року од осам дана и упозориће је на последице неплаћања таксе (члан 40), с тим што ће на судском спису назначити да је извршено ово упозорење. На овај начин поступиће се и када странка предаје непосредно суду поднесак који није таксиран или је недовољно таксиран, а на поднеску и на судском спису ће се назначити да је странка упозорена на последице неплаћања таксе у року. Ако странка не присуствује судској радњи за коју је дужна да плати таксу, суд ће јој послати налог да плати таксу коју дугује у року од осам дана од дана доставе налога и упозориће је на последице неплаћања таксе у року. За поднесак примљен преко поште, а за који такса није плаћена или је плаћена недовољно, суд ће подносиоцу послати опомену да плати таксу у року од осам дана од дана доставе опомене и упозориће је на последице неплаћања таксе у року. Ако физичко лице, као таксени обвезник, не плати таксу у року коју му је одредио суд (члан 37. Закона о судским таксама), суд је дужан да у наредних пет дана донесе решење о извршењу о наплати судске таксе. Суд у решењу обавезује таксеног обвезника да у року од пет дана од пријема решења плати судску таксу коју дугује, увећану за казнену таксу (50% од висине таксе) и у решењу не одређује средство и предмет извршења. Садржи-

на овог решења указује да се њиме таксени обвезник кажњава зато што своју законску обавезу плаћања судске таксе није на време извршио у поступку у коме се појављује као странка за судске радње које је затражио. Посебна правна природа овог решења се огледа и у томе што се оно доноси по службеној дужности од стране суда, као државног органа, а не на предлог извршног повериоца, који би у овом случају била Република Србија, јер је то њен приход, у смислу члана 51. ЗОСТ, који прописује да су наплаћене таксе приход буџета Републике Србије, од чега се 40% расподељује се за текуће расходе судова, осим за расходе за судско особље и особље у јавном тужилаштву, а 20% за побољшање материјалног положаја запослених у судовима и јавним тужилаштвима који су судско особље и особље у јавном тужилаштву, друге расходе, као и инвестиције у складу са законом. Иначе, нанедено решење суда доставља се извршитељу, који га доставља физичком лицу као таксеном обвезнику (извршном дужнику) и чека да протекне рок од пет дана од пријема решења које је суд оставио физичком лицу као таксеном обвезнику да добровољно плати таксу и казнену таксу. По неуспешном истеку рока за добровољно плаћање, извршитељ почиње принудно спровођење извршења и то применом одредаба Закона о извршењу и обезбеђењу. Таксеном обвезнику стоји на располагању могућност да поднесе редовни правни лек против решења суда о извршењу, који не одлаже извршење решења.

Имајући све предходно наведено предлаже се одговор на спорно правно питање:

Наплата таксе у складу са чл. 8. Закона о судским таксама **застарева** у року од три године по истеку календарске године у којој је настала таксена обавеза. Овде се ради о **застарелости** која спречава принудну наплату таксе, што одговара садржини одредбе члана 360. ЗОО, да застарелошћу престаје право захтевати испуњење обавезе. Суд се не може обазирати на застарелост ако се дужник није на њу позвао. Приговор застарелости у складу са наведеном одредбом Закона о судским таксама, **може се истицати у правном леку** против решења о извршењу (решење донето на основу члана

40. ЗОСТ) имајући у виду специфичну природу овог решења коју треба дефинисати кроз одредбе Закона о судским таксама (доношењу овог решења предходи достављање налога и опомене за плаћање судске таксе против којих није предвиђен правни лек). **Застаревање се прекида** достављањем опомене или налога за плаћање судске таксе, у смислу члана 388. ЗОО, јер наведено представља обавезне радње суда прописане самим Законом о судским таксама, предузете против дужника у посебном поступку за наплату неплаћене таксе у циљу остварења потраживања.

С обзиром да је на седници Грађанског одељења Апелационог суда у Београду одржаној дана 14.12.2016. године, прихваћен одговор Апелационог суда у Крагујевцу, да се достављањем упозорења, односно опомене извршном дужнику од стране извршног повериоца у смислу члана 37. ЗОСТ не прекида застарелост у смислу члана 388. ЗОО, предлажем и алтернативу одговора у том делу:

Застаревање наплате судске таксе се не прекида достављањем опомене или налога за плаћање судске таксе таксеном обвезнику, али се прекида доношењем решења о извршењу у смислу члана 388. ЗОО, јер наведено представља обавезну радњу суда прописану самим Законом о судским таксама, предузету против дужника у посебном поступку за наплату неплаћене таксе у циљу остварења потраживања.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Апелационог суда у Београду одржаној 5. марта 2018. године)

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

Закон о судским таксама ("Службени гласник РС" бр. 28/94; 106/15), у одредби члана 3, прописује када настаје обавеза плаћања судске таксе, а одредби члана 4, рок од осам дана од дана настанка таксене обавезе у ком је таксени обвезник дужан да плати судску таксу. У одредбама чл. 37. и 40. истог Закона, прописано је поступање суда за случај када таксени обвезник не плати судску таксу, у

законом прописаном року. Наплата судске таксе застарева у року прописаном одредбом члана 8. Закона о судским таксама.

По мом мишљењу, суд је дужан да, на начин прописан Законом о судским таксама, предузме Законом прописане радње, како би таксеном обвезнику, у року прописаном одредбом члана 8. Закона, наплатио судску таксу. Пропуштањем наплате судске таксе, у том року, суд губи могућност да наплати застарелу таксу, ако се таксени обвезник позове на застарелост, у смислу те одредбе Закона. Приговор застарелости таксени обвезник је дужан да истакне одмах по пријему писмена којим га суд позива да испуни застарелу обавезу (опомена, решење о извршењу). Тај приговор свакако може да истакне тек након што прође време потребно за застарелост, па ако му је суд опомену за плаћање судске таксе послао пре него што је обавеза застарела, а поступак принудне наплате започео након што је прошло време прописано за наступање застарелости, онда дужник приговор застарелости може да истакне у правном леку против решења о извршењу донетом ради принудне наплате таксе.

Слањем опомене не прекида се застаревање јер Закон о судским таксама нема одредбу којом би то било прописано. Прихватање правног става о томе да се застаревање наплате судске таксе прекида слањем таксеном обвезнику опомене за плаћање судске таксе, значило би да суд, достављањем опомене таксеном обвезнику сваке треће године, може бескрајно да продужи период застаревање, у смислу одредбе члана 392. став 1. Закона о облигационим односима. Сматрам да то није била намера законодавца када је прописао да наплата судске таксе застарева у року прописаном одредби члана 8. Закона о судским таксама. Супротно томе, сматрам да суд има могућност, да у том року, наплати судску таксу, а ако је то пропустио, онда се таксени обвезник може основано да позове на застарелост, без обзира на налог који му је суд доставио у смислу одредбе члана 37. став 3. Закона о судским таксама.

СУДИЈА
Гордана Комненић

Процесно право

СУКОБ НАДЛЕЖНОСТИ

Основни суд је надлежан да суди у спору за накнаду штете због повреде права, угледа и части услед саопштавања информација путем друштвених мрежа и других платформи које нису регистроване у Регистру медија.

Из образложења:

Одредбом члана 4. став 2. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава ("Службени гласник РС", број 101/2013), прописано је да је Виши суд у Београду надлежан да у првом степену одлучује о забрани растурања штампе и ширења информација у средствима јавног информисања и да суди у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно права на лични запис, пропуштања објављивања информације и накнади штете у вези са објављивањем информације за територију Републике Србије.

Међутим, за одлучивање у правној ствари где се тражи накнада нематеријалне штете због повреде права приватности и части и угледа (и других права личности), услед саопштавања информација путем друштвених мрежа и других платформи које омогућавају слободну размену информација, идеја и мишљења њених чланова, које нису медији, осим ако нису регистроване у Регистру медија у складу са законом, стварно и месно је надлежан основни суд, у складу са одредбом члана 22. став 2. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", број 116/08...113/17), којом је прописано да основни суд, у првом степену суди у грађанскоправ-

ним споровима ако за поједине од њих није надлежан други суд, јер није реч о јавном информисању у медијима.

(Решење Апелационог суда у Београду Р 210/17 од 15. августа 2017. године - решење Трећег основног суда у Београду 16П. бр. 1761/17 од 25. априла 2017. године)

*Аутор сентенце: др Драгица Попеску,
судија Апелационог суда у Београду*

НАДЛЕЖНОСТ ЗА УТВРЂЕЊЕ ПОВРЕДЕ ПРАВА КОНКУРЕНЦИЈЕ

За утврђење повреде конкуренције у првом степену надлежна је Комисија за заштиту конкуренције, која поступа по правилима Закона о заштити конкуренције и општег управног поступка.

Из образложења:

"Наиме, правилно је првостепени суд закључио да је апсолутно ненадлежан за одлучивање о захтевима постављеним у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и седмом петитума тужбе. Утврђење чињенице да су одређени привредни субјекти спроводили противправно рестриктивно понашање које ограничава конкуренцију на тржишту Републике Србије, супротно одредбама Закона о заштити конкуренције Републике Србије, налагање лицима која нарушавају конкуренцију да без одлагања прекину понашање које представља повреду Закона о заштити конкуренције, налагање забране понављања понашања које представља повреду Закона о заштити конкуренције или предузимања било ког другог понашања које има исти или једнак циљ или ефекат, налагање Народној банци да без одлагања обавести све банке и платне установе у Србији о одлуци и налозима које садржи у погледу повреде права конкуренције, те да обезбеди спровођење одлуке која за предмет има утврђење повреде права конкуренције од стране свих банака и платних установа у Србији, одлучивање о обавези објављивања одлуке којом се утврђује повреда права конкуренције у јавном гласилу, представља искључиву надлежност Комисије за заштиту конкуренције чији

су положаји и надлежност уређени чл. 20. и 21. Закона о заштити конкуренције ("Службени гласник РС" бр. 51/2009 и 95/2013).

У смислу члана 20. Закона о заштити конкуренције комисија је самостална и независна организација која врши јавна овлашћења у складу са овим законом. Комисија има статус правног лица и одговара за свој рад Народној скупштини.

У смислу члана 21. Закона о заштити конкуренције комисија је надлежна да, између осталог, решава о правима и обавезама учесника на тржишту у складу са законом и одређује управне мере у складу са овим законом.

Чланом 38. Закона о заштити конкуренције ставом првим прописано је да о повреди конкуренције комисија доноси решење, а ставом трећим наведеног члана предвиђено је да је саставни део решења којим је утврђена повреда конкуренције – одлука о мери заштите конкуренције, односно друга управна мера коју одређује комисија у складу са овим законом. Ставом четвртим истог члана Закона о заштити конкуренције прописано је да је решење комисије коначно, а против њега се може покренути управни спор. Ставом петим наведеног члана предвиђено је да о питањима у вези са привременим мерама комисија доноси закључак.

Чланом 56. Закона о заштити конкуренције који носи наслов "Привремене мере" предвиђено је да комисија може закључком да наложи престанак вршења одређених радњи или примене акта, односно обавезу предузимања радњи којима се спречавају или отклањају њихове штетне последице. Закључак, против кога је допуштена посебна жалба, доноси председник комисије, а по жалби против закључка одлучује Савет. Привремене мере могу трајати до доношења решења у том поступку.

Чланом 40. наведеног закона предвиђен је начин објављивања решења којим је утврђена повреда конкуренције.

Чланом 29. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС" бр. 116/2008 ... 113/2017) прописано је да Управни суд суди у управним споровима.

Дакле, из наведених одредаба Закона о заштити конкуренције произлази да је Комисија за заштиту конкуренције, као самостална и независна организација која има статус правног лица и који одговара за рад Народној скупштини, искључиво надлежна да доноси одлуке о повреди конкуренције, у смислу члана 38. у вези са чланом 21. Закона о заштити конкуренције, а повредом права конкуренције, у смислу овог закона, сматра се акт или радња учесника на тржишту које за циљ или последицу имају или могу да имају значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. О правилности и законитости решења којим је утврђена повреда конкуренције и за чије је доношење искључиво надлежна Комисија за заштиту конкуренције, може одлучивати Управни суд, уколико од стране овлашћеног лица буде поднета тужба у управном спору. Дакле, судска надлежност, и то Управног суда, може постојати тек уколико постоји решење комисије којим је утврђена повреда конкуренције.

У конкретном случају, тужилац је тражио тужбом да парнични суд утврди постојање повреде конкуренције на тржишту Републике Србије и да на основу утврђења такве повреде наложи туженима прекид понашања за које сматрају да представља повреду конкуренције, односно забрану понављања истог понашања, да на основу повреде наложи Народној банци предузимање мера ради спречавања наводне повреде конкуренције, затим, објављивање пресуде којом се утврђује повреда конкуренције, као и да донесе привремену меру којом би спречио наступање ненадокнадиве штете услед предузимања аката повреде конкуренције, за шта је све искључиво надлежна Комисија за заштиту конкуренције, у смислу одредаба Закона о заштити конкуренције. Стога је правилно првостепени суд поступио када се, у смислу одредбе члана 16. став 2. ЗПП, огласио апсолутно ненадлежним за поступање по наведеним захтевима и одбацио тужбу у наведеном делу, односно предлог за одређивање привремене мере.

Из наведених разлога, неосновани су наводи жалбе у погледу постојања апсолутне надлежности парничног суда за утврђење повреде права конкуренције и одређивање привремених мера ради

спречавања штете због аката повреде конкуренције, у смислу Закона о заштити конкуренције".

(Решење Апелационог суда у Београду Гж бр. 1370/18 од 1. марта 2018. године – решење Вишег суда у Београду П. бр. 4834/17 од 15. децембра 2017. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

НЕДОЗВОЉЕНА ЖАЛБА УМЕШАЧА

Жалба умешача на страни туженог изјављена против пресуде на основу признања представља радњу супротну радњама туженог и као таква је недозвољена.

Из образложења:

Према стању у списима произлази да је умешач у поднеску од 12.05.2016. године дао изјаву о ступању у парницу на страни туженог, у коме је између осталог навео да правни интерес за учешће у предметном поступку на страни туженог заснива на чињеници да је непокретности које су предмет тужбеног захтева у овој правној ствари умешач стекао у извршном поступку закључком Другог основног суда у Београду Судске јединице у Обреновцу Ив.бр. 29650/11 од 12.06.2012. године. Првостепени суд је на рочишту одржаном дана 31.05.2016. године донео решење којим је дозволио за ступање у својству умешача на страни туженог трећем лицу NLB банци а.д. Београд. Након доношења побијане пресуде на основу признања и након што је умешач на страни туженог изјавио жалбу против ове пресуде, тужени је у поднеску од 01.02.2017. године навео да је у досадашњем току поступка умешач предузимао радње које су у супротности са радњама туженог, због чега моли суд да му достави жалбу у складу са одредбом члана 217. ЗПП како би се тужени изјаснио на наводе из жалбе умешача.

Код таквог стања ствари, жалба умешача на страни туженог изјављена против пресуде на основу признања првостепеног суда представља радњу која је супротна радњама туженог у смислу

одредбе члана 217. став 4. ЗПП због чега је иста изјављена од стране неовлашћеног лица, па је Апелациони суд применом одредбе члана 389. став 1. у вези члана 378. ("Службени гласник РС", бр. 72/11) одлучио као у изреци.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж бр. 2184/17 од 12. априла 2017. године - пресуда Основног суда у Обреновицу П.бр. 531/16 од 18. новембра 2013. године)

*Аутор сентенце: Иван Станковић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ПОНАВЉАЊЕ ПОСТУПКА

Лица овлашћена да траже понављање поступка су странке у парничном поступку чије су уставне жалбе усвојене, као и она лица која нису поднела уставну жалбу, а налазе се у истој правној ситуацији, ако је Уставни суд тако одлучио.

Из образложења:

"...Према одредби члана 422. тачка 11. ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04, 111/09, 53/13) поступак који је одлуком суда правноснажно завршен може се по предлогу странке поновити ако је у поступку по уставној жалби Уставни суд утврдио повреду или ускраћивање људског или мањинског права и слободе зајемчене Уставом у парничном поступку.

У конкретном случају, тужилац се позвао на одлуку Уставног суда којом је утврђено да је подносиоцу уставне жалбе Саша Стаменковићу, који се налазио у истој правној ситуацији као тужилац којем је пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9083/12 од 11.07.2013. године повређено право на правично суђење зајамчено чланом 36. став 1. Устава РС, а у смислу одредбе члана 87 Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС", бр. 109/07). У наведеној одлуци Уставног суда Уж 7399/13 од 12.05.2016. године није одлучено да се дејство те конкретне одлуке проширује и на друге правне ситуације.

По оцени Апелационог суда дејство одлуке Уставног суда не може се проширити на (по идентитету правне ситуације) сличне појединачне акте који нису били предмет одлучивања Уставног суда, нити на лица на која се ти акти непосредно не односе.

Наиме, лица овлашћена да траже понављање поступка су странке у парничном поступку чије су уставне жалбе усвојене, као и она лица која нису поднела уставну жалбу, а налазе се у истој правној ситуацији, ако је Уставни суд тако одлучио (Закључак са седнице Грађанског одељења и Одељења Одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду од 07.12.2012. године).

Овакав правни став изражен је и у одлуци Уставног суда Уж 8763/ 2013 која је објављена у " Сл. гласнику РС" бр. 82/2015 " ...битна карактеристика одлука Уставног суда по уставној жалби јесте њихово деловање према учесницима (странкама) у конкретном поступку, а само изузетно према трећим лицима. Наиме, према Закону о Уставном суду постоји правна могућност проширеног дејства ових одлука Уставног суда и на трећа лица, али је она условљена постојањем и остваривањем одређених услова (претпоставки) утврђених Законом. Из члана 87. Закона о Уставном суду следи да се одлука Уставног суда којом је утврђено да је појединачном судском одлуком повређено или ускраћено Уставом зајемчено право или слобода више лица која нису поднела уставну жалбу, ако се тај неуставни акт непосредно односи на њих и ако се та лица налазе у истој правној ситуацији као и подносилац уставне жалбе. Уставни суд посебно наглашава да из наведене одредбе Закона о Уставном суду произилази да се дејство конкретне одлуке Уставног суда по уставној жалби у погледу утврђења повреде зајемченог права и поништаја одлуке суда може проширити и на лица која нису поднела уставну жалбу, али под условом да Уставни суд оцени да је то нужно у конкретном случају, те да исто изричито утврди својом одлуком, односно да својом одлуком Суд одреди круг лица на која проширује дејство те конкретне одлуке..."

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж 776/18 од 14. марта 2018. године)

*Аутор сентенце: Невенка Ромчевић,
судија Апелационог суда у Београду*

Стварно право

НАКНАДА ЗА КОНСТИТУИСАНУ СЛУЖБЕНОСТ ПУТА

Накнада за конституисану службеност пута се не може одредити без истакнутог захтева власника послужног добра.

Из образложења:

Основано се жалбом тужиоца оспорава одлука првостепеног суда којом је обавезан тужилац да туженом исплати износ од 258.640,50 динара на име накнаде за конституисану службеност пута.

Наиме, одредбом члана 53. став 3. Закона о основама својинско – правних односа прописано је да на захтев власника послужног добра надлежни државни орган утврђује и одговарајућу накнаду коју је власник повласног добра дужан да плати власнику послужног добра.

Са наведеног произлази да суд не може сам да одреди накнаду власнику послужног добра, већ да власник послужног добра мора истаћи захтев за накнаду, па како тужени, као власник послужног добра и то кат.парцеле бр.866/1 КО Мионица село, током поступка такав захтев није истакао, то суд није био овлашћен да накнаду и досуди, па је Апелациони суд применом члана 393. став 1. ЗПП укинуо првостепену пресуду у делу у коме је обавезан тужилац да туженом исплати износ од 258.640,50 динара на име накнаде за конституисану службеност пута.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж бр.6446/16 од 12. јануара 2017. године – пресуда Основног суда у Мионици П. бр. 336/14 од 26. јула 2016. године)

*Аутор сентенце: Тамара Ђурашковић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

СТИЦАЊЕ СВОЈИНЕ ПО ОСНОВУ ГРАЂЕЊА

Нису испуњени услови за стицање већег удела сувласника на сувласничкој непокретности када сувласник поруши сувласничку непокретност и на њеном месту од својих средстава изгради нов стамбени објекат.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и његова сестра А. Ц. постали су сувласници на породичној кући након смрти њихових родитеља и то тужилац на 2/3 дела, а његова сестра А.Ц. у 1/3 дела некретнине. Током 1984. године тужилац је добио писмену сагласност сестре за адаптацију предметне некретнине па је срушио стару кућу и на истом месту изградио нову модерну породичну зграду и нови помоћни објекат. Тужилац је предузео ове радове сопственим финансијским средствима при чему су му помагали пријатељи и чланови породице, а вредност новосаграђене куће је 10 пута већа од вредности старе куће која је срушена. Изградња нове куће завршена је 1990. године и А.Ц. је долазила и боравила у новој кући као и њен син С.Ц. све док се нису пореметили односи између ње и брата. Након смрти А.Ц. њен сувласнички део од 1/3 идеална дела је наследио њен супруг М.Ц., овде тужени који је покренуо поступак за развргнуће заједничке имовине физичком деобом који је у прекиду до окончања овог поступка.

Примењујући материјално право на овако утврђено чињенично стање првостепени суд је нашао да иако је тужилац улагао сопствена средства у новоизграђени објекат, на овај начин тужилац није могао стећи право својине у већој сразмери од постојеће већ евентуално може истицати облигационо-правни захтев, имајући у виду да је тужилац имао оверену писмену сагласност другог сувласника – своје сестре само за адаптацију постојећег објекта тј. старе куће на основу које сагласности је успео да издејствује потребна одобрења и дозволе за рушење старе куће и изградњу нове куће. По оцени првостепеног суда тужилац се не може сматрати савесним градитељем и по том основу стицаоцем већег сувласничког удела јер није од другог сувласника имао сагласност изричитог карактера

којом би на несумњив начин била изражена воља и то како у погледу изградње новог објекта тако и у погледу споразума о њиховим сувласничким деловима на новоизграђеном објекту, а све имајући у виду да се по самом закону право својине може стећи изузетно адаптацијом, доградњом и надзиђивањем у ситуацији када је градитељ био савестан што тужилац у конкретном случају није био.

Међутим, оваква одлука првостепеног суда није правилна имајући у виду да првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање није правилно применио материјално право на шта се основано жалбом тужиоца указује, а о чему и Апелациони суд, као другостепени пази по службеној дужности.

Наиме, правилно првостепени суд сматра да се адаптацијом, реконструкцијом и доградњом туђег грађевинског објекта право својине може стећи само ако постоји споразум да један уговорач врши реновирање објекта и да му потом исти припадне у својину те ако је споразум реализован у целости, а градитељ савестан. Међутим, овде није био такав случај имајући у виду да адаптација представља прилагођавање објекта за измењену или нову функцију и њом се не мења супстанца постојећег објекта, док се доградњом и надзиђивањем супстанца постојећег објекта по свом обиму повећава. У конкретном случају се не може сматрати да је дошло до адаптације, реконструкције и доградње заједничког објекта обзиром да према утврђеном чињеничном стању произлази да је тужилац у целости порушио стару кућу на којој су сувласници по основу наслеђивања били тужилац и његова сада покојна сестра А.Ц.. Рушењем је сувласничка ствар престала да постоји, а тужилац је грађењем на земљишту на којем је имао право сукоришћења изградио нови грађевински објекат-нову кућу при чему је истовремено изградио и нову помоћну зграду на месту на којем се она није раније налазила. Код околности да је тужилац својим средствима порушио и изградио нове објекте на предметној катастарској парцели, при чему се сестра тужиоца није противила грађењу, да је чак долазила и боравила у новоизграђеном објекту, тужилац иако несавестан градитељ, по основу грађења стекао је право својине на новои-

зграђеним објектима уписаним у лист непокретности бр... КО П. и то на породичној стамбеној згради зграда број 1 са помоћном зградом, зградом бр. 2 и то у целости, као и одговарајуће право коришћења земљишта на коме су објекти изграђени због чега је могао захтевати и утврђење права својине, односно права коришћења на мањем уделу од оног које му по закону припада, а све имајући у виду начело диспозиције које важи у парничном поступку.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж бр. 5948/17 од 23. новембра 2017. године - пресуда Основног суда у Панчеву П.бр. 1647/15 од 27. јула 2017. године)

*Аутор сентенце: Иван Станковић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ПРАВА ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА НА СТАНУ СТЕЧЕНОМ ОТКУПОМ

Ванбрачном партнеру за кога није додељен стан не припада право сусвојине на откупљеном стану иако је ванбрачна заједница постојала у време када је стан додељен на коришћење. Када је откупна цена стана исплаћена заједничким средствима, његов допринос му даје право на облигационоправно потраживање.

Из образложења:

"Првостепени суд је, правилно, ставом првим изреке побијане пресуде одбио тужбени захтев тужиље за утврђење да је по основу рада, доприноса и стицања у заједници са сада покојним А.А. стекла право својине са уделом од 70/100 идеалних делова стана бр.11 у улици ББ бр.18 у Београду, те да се као посебна имовина тужиље изузме из заоставштине покојног А.А. Ово из разлога што је несумњиво утврђено да је сада покојни А.А. уговор о коришћењу спорног стана закључио 1972. године, а у уговору су као чланови његовог породичног домаћинства уписани његова мајка, отац и сестра, из чега произлази да спорни стан није додељен и за тужиљу

као члану његовог породичног домаћинства, те да по том основу он није стекао бодове који су утицали на доделу стана, па тужиљи право сусвојине на спорном стану, који је откупљен 1993. године, не би припадало и да је ванбрачна заједница са сада покојним А.А. постојала у време када је стан додељен на коришћење. Чињеница да је спорни стан откупљен у току трајања ванбрачне заједнице не би била од утицаја, јер у ситуацији када је откупна цена стана исплаћена заједничким средствима ванбрачних партнера, допринос једног би му давао право на облигационоправно потраживање, а не на стварноправни захтев."

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж.4900/2012 од 18. јула 2014. године – пресуда Вишег суда у Београду П. бр. 10/10 од 18. јануара 2012. године)

*Аутор сентенце: Милица Аксентијевић,
судија Апелационог суда у Београду*

Облигационо право

НИШТАВОСТ УГОВОРА

Ништав је уговор о регулисању међусобних права и обавеза закључен између кандидата за одборника и политичке странке којом је предвиђена обавеза кандидата за одборника да политичкој странци исплати накнаду у случају да буде искључен из странке, а у одређеном року не поднесе оставку на одборнички мандат.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању тужилац, као кандидат за одборника и тужена су били у уговорном односу по основу закљученог уговора о регулисању међусобних права и обавеза кандидата за одборника у Скупштини градске Општине Ц.К. и С.Р. странке бр. 82/1 од 27.04.2017. године којом се тужилац обавезао да туженој исплати накнаду у износу од 5.000.000,00 динара у случају да буде искључен из С.Р. странке, а у року од 7 дана не поднесе оставку на одборнички мандат.

Примањујући материјално право на овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да је располагање мандатом одборника који је предвиђен уговором као и захтев тужене да тужилац исплати туженој накнаду у износу од 5.000.000,00 динара у случају да буде искључен из странке, ако у року од 7 дана не поднесе оставку на одборнички мандат, супротан Закону о локалним изборима који предвиђа у којем случају пре истека времена на који је изабран одборнику престаје мандат, те да у случају давања оставке одборник лично подноси оставку, својевољно због чега је уговор супротан принудним прописима што га чини ништавим. Осим тога, првостепени суд је нашао да је оспорени уговор ништав јер је у

супротности са одредбом члана 21. Закона о политичким странкама те да странке нису могле уговорати престанак чланства у странци било иступањем или искључењем плаћањем било каквог новчаног износа јер слободно и добровољно чланство у политичкој странци подразумева стицање или престанак својства члана који је искључиви резултат слободне воље држављанина РС о томе да ли ће и како бити политички организован.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд применио материјално право када је оценио да је ништав спорни уговор о регулисању међусобних права и обавеза кандидата за одборника и тужене политичке странке, а за своју одлуку је дао јасне и аргументоване разлоге које прихвата и овај суд као другостепени.

Суд је ценио наводе жалбе да је спорни уговор о регулисању међусобних права и обавеза кандидата за одборника и тужене пуноважан правни посао, међутим супротно наводима жалбе правилно је првостепени суд оценио да је спорни уговор противан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима и да је стога ништав. Наиме, право одборника да представља грађане у скупштини јединице локалне самоуправе Уставом није ограничено, нити Устав предвиђа могућност ограничења изборног права оствареног на непосредним изборима за скупштину јединице локалне самоуправе, а одборник има Уставом загарантовану слободу у представљању оних који су га изабрали. Слободан мандат народних представника један је од основних принципа и вредности на којима се темељи савремена демократска и правна држава, а уговором на основу кога би била предвиђена материјално-правна обавеза кандидата за одборника према политичкој странци која га је предложила на изборима у случају искључења из политичке странке и неподношења оставке на мандат одборника, вољом уговорних страна био би промењен Уставом утврђен положај одборника и карактер представништва у скупштини јединице локалне самоуправе. На основу чињенице да је подносилац изборне листе у постуку кандидовања номиновао кандидата за одборника на својој изборној листи не могу

се изводити посебна права и овлашћења подносиоца изборне листе у односу према одборнику због чега би предмет и основ уговора где би била предвиђена материјално-правна обавеза одборника у ситуацији иступања односно искључења из странке, а у случају неподношења оставке одборника на мандат, били противни принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима. Предвиђањем такве уговорне обавезе био би доведен у питање јавно-правни однос између бирача и представника који се огледа у мандату одборника, који је у нашем уставно-правном поретку слободан а не тзв. везани мандат због чега предмет и основ таквог уговора не би били дозвољени. Стога, по оцени овог суда правилно је првостепени суд закључио да воља о оставци одборника треба да одговара стварној вољи одборника, а таква воља би свакако била ограничена или чак искључена стављањем уговором у изглед одборнику новчане обавезе.

Имајући у виду напред наведено неосновано се жалбом указује да је усвајањем тужбеног захтева тужиоца првостепени суд омогућио располагање тужиоца противно принудним прописима и јавном поретку и добрим обичајима чиме је у поступку пред првостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку наводећи да је тужилац противно правилима морала искористио тужену како би добио мандат одборника, након чега је одлучио да иступи из одборничког клуба С.Р. странке чиме је онемогућена политичка странка у заштити својих интереса, а чиме је тужилац преварио и бираче имајући у виду да се приклонио политичкој странци која није ни постојала на дан избора. Наиме, супротно наводима жалбе првостепени суд је правилно утврдио да је спорни уговор ништав обзиром да је противан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, због чега у првостепеном поступку није учињена наведена битна повреда одредаба парничног поступка. С тим у вези, туженој се по основу ништавог уговора не може омогућити испуњење преузетих обавеза по основу таквог уговора обзиром да је такав уговор без правног дејства од момента његовог закључења, а тужена уколико сматра да има право да захтева повраћај онога што је дала на име испуњења ништавог уговора у

смислу члана 104. ЗОО, односно уколико сматра да има право на накнаду штете 108. ЗОО то своје право може остваривати у посебном поступку који није предмет ове парнице.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж.бр. 5226/17 од 19. октобра 2017. године - пресуда Трећег основног суда у Београду П.бр.743/17 од 30. маја 2017. године)

*Аутор сентенце: Иван Станковић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

НЕОПХОДНО СУПАРНИЧАРСТВО КОРИСНИКА КРЕДИТА И ЈЕМЦА ПЛАТЦА КОД ТУЖБЕ РАДИ УТВРЂЕЊА НИШТАВОСТИ УГОВОРА О КРЕДИТУ

Уговор о кредиту и уговор о јемству су два засебна именована уговора и производе различита правна дејства према различитим уговарачима без обзира на то да ли су овакви уговори закључени на једном документу – исправи због чега корисник кредита и солидарни дужник који одговара за обавезе корисника кредита као јемац-платац нису нужни супарничари по тужби за утврђење.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању између тужене као банке са једне стране, тужиље као корисника кредита и Н.М. као солидарног дужника са друге стране је дана 23.05.2008. године закључен Уговор о стамбеном кредиту. Предмет овог уговора је кредит који банка одобрава кориснику по куповном курсу банке важећем на дан пуштања кредита у течај у динарској противвредности од 75.500 CHF. Одредбом члана 8. став 3. истог уговора прописано је да потписивањем уговора солидарни дужник безусловно и неопозиво преузима обавезе које корисник кредита има по истом уговору да јемчи својом имовином да ће корисник кредита уредно и благовремено измирати своје обавезе према банци, да се обавезу-

је да на први позив банке, без приговора и у потпуности измири у банци све обавезе корисника кредита по овом уговору, да солидарни дужник прихвата и изјављује да је према банци одговоран као корисник кредита па банка може по свом избору захтевати наплату доспелих обавеза или од корисника кредита или од солидарног дужника појединачно или од обоје у исто време. Између истих уговорних странака закључена су и два анекса уговора дана 06.06.2008. године и дана 02.07.2008. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље из разлога што тужиља, која је током поступка заступана од стране адвоката који је саставио тужбу, није правилно обухватила још једно лице, потписника уговора – солидарног дужника Н.М. из Крушевца, као учесника овог материјално-правног односа. По оцени првостепеног суда из разлога што се тужбеним захтевом поред захтева за исплату новчаних износа на име неоснованог обогаћења тражи и утврђење апсолутне ништавости уговора о кредиту од 23.05.2008. године који је као и каснији анекси исто закључени између тужиље и тужене али и Н.М. из Крушевца као солидарног дужника који по одредбама уговора одговара као и корисник кредита, у овој правној ствари постоји непотпуна активна легитимација у погледу постављеног захтева за утврђење ништавости уговора, па су из тог разлога тужбени захтеви тужиље одбијени.

Међутим, основано се жалбом тужиље указује да у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП имајући у виду да побијана пресуда не садржи разлоге о битним чињеницама, а дати разлози су нејасни и противречни, због чега је и чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Наиме, уколико се јемац обавезује као јемац-платац он одговара повериоцу као главни дужник за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење било од главног дужника или од јемца или од обојице истовремено. То значи да су јемац-платац и дужник солидарни садужници у односу на повериоца, а како је то

прописано чланом 1004. Закона о облигационим односима. У смислу одредбе члан 414. став 1. Закона о облигационим односима сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али када један дужник испуни обавезу она престаје и сви је се дужници ослобађају. Сагласно одредби члана 414. став 2. Закона о облигационим односима више солидарних дужника може одговарати – дуговати са другим роком испуњења, под другим условима и уопште са различитим одступањима.

Стога, за сада су нејасни разлози првостепеног суда да су тужиља као корисник кредита и Н.М., као солидарни дужник односно како произлази из циља и сврхе закљученог уговора од 23.05.2008. године као јемац-платац нужни супарничари у овој правној ствари и да сагласно одредби члана 211. ЗПП морају бити обухваћени истом тужбом ради утврђења ништавости уговора о кредиту. Ово посебно уколико се има у виду да се уговором о кредиту банка обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором, док се уговором о јемству се јемац обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника, ако то овај не учини. Уговор о кредиту и уговор о јемству су два засебна именована уговора и производне различита правна дејства према различитим уговарачима без обзира на то да ли су овакви уговори закључени на једном документу – исправи. Надаље, првостепени суд са позивом на непотпуну активну легитимацију код тужбе ради утврђења ништавости уговора о кредиту уопште не даје разлоге у односу на остале захтеве тужиље у овој правној ствари и то на захтеве који се тичу исплате износа каматне и курсне разлике, као и провизије за које тужиља сматра да се тужена банка неосновано обогатила, као и захтева за умањење преосталог неотплаћеног дела главнице, а о чему би првостепени суд могао решавати све и да постоји непотпуна активна легитимација код тужбе ради утврђења ништавости уговора о кре-

диту, уколико би као претходно питање решио питање пуноважности уговора о кредиту односно поједних одредби овог уговора, што првостепени суд није учинио.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж бр. 4245/17 од 01. фебруара 2018. године -пресуда Првог основног суда у Београду П.бр. 7432/15 од 08. марта 2017. године)

*Аутор сентенце: Иван Станковић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ДЕЈСТВО УПИСА ПОДАТАКА У РЕГИСТАР ЗАЛОГЕ ПОКРЕТНИХ СТВАРИ ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА

Сматра се да су трећа лица упозната са постојањем заложног права на основу самог уписа у Регистар залогe, те се нико не може позвати на околност да му нису били познати подаци из Регистра залогe (члан 56, 59. и 61. Закона о заложном праву на покретним стварима).

Дан сазнања за право трећег везује за дан када је закључен уговор о продаји возила, ако је у тренутку продаје залогa била уписана у Регистар залогe, те се тужилац не може са успехом позивати да није знао да је возило које купује под теретом (заложено), односно његово незнање га не оправдава и не утиче на рок у којем купац може остварити права по основу правних недостатака (члан 515. став 1. ЗОО).

У смислу очлана 85. Закона о привредним друштвима, члана 222. Закона о наслеђивању и члана 187. Породичног закона, тужена као једини законски наследник супруга, одговара за обавезе предузетничке радње настале у току трајања брачне заједнице.

Из образложења:

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку тужилац Н.П. је након преговора са туженом Љ.М. и

њеним сада пок. супругом В.М., власником СТР "М", дана 09.12.2011. године купио половно теретно возило. Продајна цена је износила 10.000,00 евра, коју је у име и за рачун радње на руке исплатио туженој у целости. Тужилац је дана 03.07.2012. године, без личног знања да је возило од стране продавца као заложног дужника оптерећено залогом код заложног повериоца (регистравана залога), исто продао трећем лицу привредном друштву "А" доо. Даном 14.07.2015. године тужилац је од представника привредног друштва "А" доо сазнао да је возило које је продао оптерећено залогом. Тужилац је истог дана, ради брисања терета и отклањања настале штете привредном друштву "А" доо, исплатио 800.000,00 динара. Наведени износ тужилац потражује од тужене Ј.М., регресном тужбом, као једином универзалном сукцесору сада пок. В.М., власника СТР "М", од кога је купио спорно возило са теретом.

Правилно је првостепени суд нашао да постоји пасивна легитимација тужене, с обзиром да је продавац спорног возила предузетничка радња СТР "М", која је основана у време трајања брачне заједнице сада пок. В.М. и тужене Ј.М. (заједничка имовина), те како је тужена једини законски наследник покојног супруга, то постоји њена одговорност за обавезе предузетничке радње према трећим лицима (члан 85. Закона о привредним друштвима, члан 222. Закона о наслеђивању и члан 187. Породичног закона).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилном применом одредаба члана 508. став 1, 510, 512. став 1. и члана 515. Закона о облигационим односима, као и члана 56, 59. и 61. Закона о заложном праву на покретним стварима ("Сл. гласник РС", бр. 57/2003, 61/2005, 64/2006, 99/2011) нашао да је тужбени захтев тужиоца неоснован.

Неосновано је позивање у жалби тужиоца да је суд пропустио да примени одредбу члана 514. Закона о облигационим односима, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено. У конкретном случају не ради се о ограничењима јавно – правне природе, с обзиром да је залога на возилу установљена на основу приватног облигационог односа залогодавца (СТР "М") и залогопримца

(Банке), ради обезбеђења потраживања које је банка имала према предузетничкој радњи. Чињеница да је заложно право регистровано у Регистру залогe и да има дејство према свим трећим лицима, не утиче на промену правног односа поводом ког је залога дата, те се не може сматрати ограничењем јавно – правне природе, како то у жалби наводи тужилац.

Правилно је првостепени суд нашао да тужилац право на накнаду штете изводи из правних недостатака продате ствари (усменог уговора о продаји), те да су за доношење одлуке меродавне одредбе Закона о облигационим односима којим се регулишу права купца за случај да продата ствар има недостатак. У конкретном случају у време продаје возила, постојало је право трећег лица (Банке) које је ограничавало право тужиоца као купца, с обзиром да је у Регистру заложних права на покретним стварима била регистрована залога.

Према Закону о заложном праву на покретним стварима Регистар залогe је јавни регистар заложних права на стварима физичких или правних лица и других података који се, у складу са овим законом, уписују у Регистар залогe, доступан је свим лицима без обзира на место и територију на којој приступају Регистру залогe. Сва лица могу се обратити било којој јединици Регистра залогe, без ограничења, ради уписа или претраживања. Подаци из Регистра залогe су јавни, свако има право да захтева приступ подацима уписаним у Регистар залогe. Сматра се да су трећа лица упозната са постојањем заложног права на основу самог уписа у Регистар залогe, те се нико не може позвати на околност да му нису били познати подаци из Регистра залогe (члан 56, 59. и 61. Закона).

Чланом 510. Закона о облигационим односима прописано је која права има купац ако продавац не поступи по захтеву купца да у разумном року ствар ослободи од права или претензије трећег или му не испоручи другу ствар без правних недостатака, те је купац између осталог овлашћен и да захтева накнаду претрпљене шете. Чланом 515. став 1. Закона о облигационим односима прописано је

да се права купца по основу правних недостатака гасе истеком године од дана сазнања за постојање права трећег.

Правилно првостепени суд закључује да без обзира на чињеницу што тужилац није знао да је возило које купује под теретом (зложено), његово незнање га неоправдава (не може позвати на околност да му нису били познати подаци из Регистра залоге) и не утиче на рок у којем купац може остварити права по основу правних недостатака, имајући у виду да је у време продаје (09.02.2011. године закључен усмени уговор о продаји) залога већ била уписана у Регистар (2010. године), па се с обзиром на дејства уписа, тужилац не може са успехом позивати да није знао да је возило које купује под теретом (зложено).

Како је тужилац тужбу поднео дана 07.09.2015. године, те како се дан сазнања за право трећег везује за дан када је закључио уговор о продаји (09.02.2011. године), имајући у виду да је у време продаје залога већ била уписана у Регистар (2010. године), то правилно првостепени закључује да је протекао једногодишњи рок у ком је тужилац могао тражити заштиту својих права, па је тужбени захтев правилно одбијен као неоснован.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж. бр. 2298/17 од 22. фебруара 2018. године – пресуда Основног суда у Ваљеву П. бр. 989/16 од 17. фебруара 2017. године)

*Аутор сентенце: Тодор Брајовић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ОСТАВА УКРАДЕНЕ СТВАРИ

Оставодавац који је оставопримцу поверио на чување покретне ствари-драгоцености, које је прибавио извршењем кривичних дела против имовине (разбојништво и разбојничка крађа), нема право да захтева повраћај тих ствари.

Из образложења:

Правилном правном оценом утврђених чињеница, првостепени суд је правилно закључио да тужилац, као лице које је поверило туженој на чување драгоцености (1 кг злата), које су се налазиле у "замотуљку" чврсто облепљеном широком лепљивом траком, а које је прибавио извршењем кривичних дела разбојништва и разбојничке крађе, за која дела је правноснажном кривичном пресудом оглашен кривим, нема право да тражи повраћај тих ствари, због чега је одбио тужбени захтев.

Апелациони суд је, полазећи од одредбе члана 713. став 1. Закона о облигационим односима, којом је прописано да уговор о остави може пуноважно закључити у своје име и лице које није сопственик ствари, а оставопримац је дужан вратити ствар њему, изузев ако би дознао да је ствар украдена, нашао да је правилно првостепени суд одбио тужбени захтев тужиоца, будући да тужилац није активно легитимисан у овој правној ствари, односно да тужилац нема право да захтева повраћај ствари које је стекао на незаконит и противправан начин, због чега је одбио жалбу тужиоца.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж. бр. 1062/17 од 21. марта 2018. године – пресуда Првог основног суда у Београду П. бр, 73494/10 од 26. октобра 2016. године)

*Аутор сентенце: Јелена Ћук,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

**ПРАВО МЕНИЧНОГ ДУЖНИКА НА ИСТИЦАЊЕ
МЕНИЧНИХ ПРИГОВОРА ИЗ ОСНОВНОГ
ПРАВНОГ ПОСЛА**

Начело меничне строгости је ублажено давањем меничном дужнику ограничене могућности истицања меничних приговора недостатака правног посла на основу кога је меница издата само према лицу коме је меницу издао али не и према каснијем савесном имаоцу менице.

Из образложења:

Правни претходник тужиоца и Предузеће за промет и услуге које је заступо тужени закључили су два уговора о пословном кредиту на основу по основу којих се правни претходник тужиоца обавезао да наведеном предузећу на име кредита стави на располагање одређени новчани износ. Као средство обезбеђења од стране туженог издате су две сопствене бланко менице при чему се тужени сагласио да правни претходник тужиоца може поунити бланко менице и у њих унети све битне меничне елементе у сладу са условима предвиђеним уговором. Поред издатих меница тужени је за испуњење обавезе корисника кредита гарантовао и као јемац платац по основу уговора о јемству закљученог са правним претходником тужиоца. Предузеће није испунило своје обавезе из наведених уговора, односно није отплатило кредит у уговореном року. Имајући у виду да је издавањем меница тужени самостално преузео меничну обавезу према меничном повериоцу односно ремитенту, а која се односи на исплату меничног потраживања, суд је побијаном пресудом одржао на снази решење о извршењу. Суд је ценио наводе туженог да је спорна одредба чл. 9. тачка 1. уговора о кредиту која се односи на камату ништава, међутим, како је у питању приговор из основног посла на који се тужени не може позивати, будући да није уговорна страна у спорном послу он, већ предузеће, то суд није разматрао евентуалну ништавост спорне одредбе.

Овакав чињенично правни закључак првостепеног суда не може се прихватити јер се побијана пресуда, због погрешне примене материјалног права, заснива на непотпуно утврђеном чињеничном стању.

Чланом 16. Закона о меници, ставом првим изреке је прописано да лица против којих је и постављен захтев да испуне своје обавезе из менице не могу према њеном имаоцу истицати приговоре који имају основа у њиховим личним односима са трасантом или са којим ранијим имаоцем менице, осим ако је садашњи ималац менице, приликом њеног стицања, свесно поступао на штету дужника, док је ставом другим наведеног члана прописано да ако је меница, која је у

време издавања била непотпуна накнадно испуњена противно постојећем споразуму, повреда овог споразума не може се приговорити имаоцу менице, осим ако ју је стекао зломислено или ако је при стицању менице поступио са великом немарношћу.

Закон о меници у чл.16. не говори који се приговори могу истицати, већ то негативно одређује, прописујући који се приговори не могу истицати из чега се а *contrario* извлачи закључак који се приговори могу истицати. Менични приговори могу бити објективни (апсолутни) и субјективни (лични). Објективни приговори немају свој основ у личном односу дужника и повериоца, већ проистичу из самог меничног писмена и они се могу истицати порема сваком имаоцу менице. Субјективни лични приговори имају свој основ у личном односу дужника који их истиче и повериоца. Они се, по правилу, могу истицати само према оним повериоцима са којима постоји однос на коме се приговори заснивају. Начело меничне строгости је ублажено давањем меничном дужнику ограничене могућности истицања меничних приговора недостатка правног посла на основу кога је меница издата али само према лицу коме је меницу издао али не и против захтева неког каснијег савесног имаоца. Тужени има право да истиче меничне приговоре из основног правног посла према тужиоцу, с обзиром да је тужени издао менице правном претходнику тужиоца, односно тужени је менични дужник а такође и јемац платац по основу закључених уговора о кредиту и уговора о јемству.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж 4320/17 од 15. марта 2018. године – пресуда Првог основног суда у Београду П. бр. 9757/15 од 10. новембра 2016. године)

*Аутор сентенце: Владан Ковачевић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

Накнада штете

ОСТВАРИВАЊЕ ИМОВИНСКОПРАВНОГ ЗАХТЕВА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ И ТУЖБА ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ ПРОУЗРОКОВАНЕ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ

Када се штета коју тужиља потражује у парничном поступку односи на исти штетни догађај (произашла из кривичног дела), за који је тужиљи у кривичном поступку штета у целости накнађена, тада тужиља не може из истог штетног догађаја и према истим лицима потраживати накнаду штете која јој је већ правноснажно досуђена.

Из образложења:

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку правноснажном пресудом Вишег суда у Ваљево тужени су оглашени кривим што су дана 14.08.2007. године, по претходном договору, извршили крађу на нарочито дрзак начин на штету тужиље В.М., власника Златаре "АГ". Тужени Ј. П. је са пулта радње узео ролну са више мушких златних ланаца укупне тежине 380 грама и вредности 570.000,00 динара и брзо истрчао и отишао до возила, где га је по договору чекао тужени С. Р., чиме су извршили кривично дело тешке крађе из члана 204. став 1. тачка 3. КЗ у вези члана 33. КЗ. Наведеном пресудом усвојен је имовинскоправни захтев тужиље, па су тужени обавезани да тужиљи солидарно исплате износ од 570.000,00 динара. Вредност златних ланаца који су одузети извршењем кривичног дела није било предмет вештачења у кривичном поступку, већ је о имовинскоправном захтеву одлучено у складу са постављеним захтевом тужиље, који тужени нису оспоравали.

Тужиља саслушана у парничном поступку се изјаснила да се до количине од 380 грама злата дошло након извршеног пописа

после крађе. Навела је да се радило о универзалним златним ланцима који су били различите израде, али сви су били истог квалитета, израђени од четрнаесто каратног злата са ознаком 585. Истакла је да је на основу откупне цене злата, а имајући у виду укупну тежину одузетог златног накита поставила имовинскоправни захтев у кривичном поступку. Првостепени суд је у парничном поступку, на основу налаза и мишљења судског вештака економске струке утврдио да 380 грама злата, на дан вештачења вреди 1.386.307,68 динара. При томе се вештак изјаснио да је имао у виду цену четрнаесто каратног злата као материјала, а не вредност накита. У допунском налазу вештак се изјаснио о берзанској цени злата, тако да је цена грама злата на дан доношења пресуде у кривичном поступку износила 2.671,65 динара, а на дан вештачења 2.800,09 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, супротно жалбеним наводима тужиље, правилно је првостепени суд применио одредбе члана 154. и 155. у вези члана 189. став 2. и 190. Закона о облигационим односима, када је нашао да је тужбени захтев тужиље неоснован.

Тужиља је у кривичном поступку, који се водио пред Вишим судом у Ваљево истакла имовинскоправни захтев за штету коју су јој тужени проузроковали учињеним кривичним делом, опредељујући укупан износ штете на износ од 570.000,00 динара. Правноснажном пресудом Вишег суда у Ваљево тужени Ј.П. и С.Р. су оглашени кривим за кривично дело тешке крађе (члан 204. став 1. тачка 3. КЗ у вези члана 33. КЗ). Наведеном пресудом усвојен је у целости имовинскоправни захтев тужиље, па су тужени обавезани да тужиљи, на име накнаде штете солидарно исплате износ од 570.000,00 динара (члан 206. ЗКП). Истицање захтева за накнаду штете проузроковане кривичним делом у кривичном поступку сматра се као редовно подизање парничне тужбе, те је по налажењу Апелационог суда у Београду у конкретном случају тужиља обештећена у целости за штету проузроковану кривичним делом.

Неосновано је позивање тужиље да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 189. став 2. Закона о облигацио-

ним односима, са образложењем да је тужила имовинскоправни захтев поставила у кривичном поступку у складу са ценом злата важећом током 2007. године када је почео кривични поступак, а да је у међувремену цена злата на берзи скочила, те да она у парничном поступку тужбени захтев заснива на чињеници да се тржишна вредност злата у међувремену знатно променила. Штета коју тужила потражује у парничном поступку се односи на исти штетни догађај (произашла из кривичног дела), за који је тужили у кривичном поступку штета у целости накнађена, те је правилно првостепени суд нашао да тужила не може из истог штетног догађаја и према истим лицима са успехом потраживати накнаду штете која јој је већ правноснажно досуђена.

Промена цене злата која је настала у међувремену од дана доношења правноснажне кривичне пресуде, до дана доношења пресуде у парничном поступку (према налазу и мишљењу судског вештака) није од значаја за другачију одлуку суда, имајући у виду да је суд у кривичном поступку био овлашћен да у складу са одредбом члана 206. Законика о кривичном поступку, у пресуди којом окривљеног оглашава кривим, оштећеном лицу досуди у целости или делимично опредељени имовинскоправни захтев. Како је кривични суд усвојио у целости њен захтев за накнаду штете, то је правилно првостепени суд нашао да је тужилина имовина доведена у оно стање у коме се налазила да није било штетне радње тужених, чиме је тужила остварила право на потпуну накнаду прописану чланом 190 Закона о облигационим односима.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж. бр. 4094/17 од 22. марта 2018. године)

*Аутор сентенце: Тодор Брајовић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

Стамбено право

УСМЕНА САГЛАСНОСТ ЧЛАНОВА СКУПШТИНЕ СТАМБЕНЕ ЗГРАДЕ ЗА ПРЕТВАРАЊЕ ЗАЈЕДНИЧКЕ ПРОСТОРИЈЕ У СТАН ИЛИ ПОСЛОВНИ ПРОСТОР

Чланови скупштине стамбене зграде сагласност за претварање заједничке просторије у стан или пословни простор могу дати усмено, изјашњавањем на скупштини стамбене зграде или писмено без одржавања састанка, с тим што закон не даје предност усменом изјашњавању на скупштини у односу на писмено изјашњавање.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању првотужена као инвеститор је са друготуженом Стамбеном зградом коју је заступао председник скупштине зграде су закључили и оверили пред судом Уговор о сагласности за надзиђивање стамбеног простора на основу Одлуке збора станара зграде која чини саставни део уговора којом је дозвољено првотуженој да изведе потребне грађевинске радове на надзиђивању и адаптирању стамбеног простора по вертикали на таванском простору изнад свог стана у циљу побољшања стамбених услова своје породице. Саставни део уговора је и списак власника станова са потписима којима припада више од половине укупне површине станова којим се потврђује сагласност са радовима предвиђеним уговором.

Првостепени суд је побијаном пресудом усвојио тужбени захтев и утврдио да су овај уговор, као и уговор о сагласности за извођење радова на реконструкцији и адаптацији заједничког простора ради проширења стана првотужене, а који су закључени под истим условима, ништави, као и да је ништава Одлу-

ка скупштине станара стамбене зграде од 17.11.1998. године, са образложењем да није донета на начин који је регулисан чланом 17. Закона о одржавању стамбених зграда које може бити ваљан основ за закључење спорних уговора, јер је у току првостепеног поступка утврдио да је дана 25.09.1996. године донета начелна одлука да се свим власницима на мансарди зграде којих је четворо, дозволи проширење њихових неконфорних станова, међутим, није одржана скупштина стамбене зграде на којој би се власници станова изјашњавали о давању појединачних сагласности, те условима под којима ће уговори бити закључени као и да није донета одлука да се председник скупштине зграде овласти на потписивање и оверу наведених уговора, већ је на основу исказа првотужене утврдио да је она лично саставила текст сагласности без датума које је послужила за закључење уговора и ту сагласност прикупљала од власника станова, а која се не може довести у везу са одлучивањем на скупштини стамбене зграде одређеног датума, па ни дана 17.11.1998. године.

Међутим скупштину стамбене зграде према члану 12. став 1. Закона о одржавању стамбених зграда ("Службени гласник РС", бр. 45/95 ... 88/11) чине власници станова и других посебних делова зграде, скупштина зграде већином од укупног броја чланова може донети одлуку о извођењу радова неког од власника на санацији равног крова, односно кровне конструкције којом се сагласно прописима може изградити нови стан и може донети одлуку да се заједничке просторије претворе у стан ако су за то испуњени прописани услови може донети одлуку о припајању стана у заједничке просторије које не испуњава прописане услове за претварање у стан, (члан 18. закона), сматра се да је гласање обављено и када власници станова дају писмену сагласност (члан 17. став 1. истог закона).

Без утицаја је чињеница да дана 17.11.1999. године није одржан састанак скупштине зграде јер се према члану 17. став 4. Закона о одржавању стамбених зграда сматра да је гласање обављено, а закон не даје предност усменом изјашњавању на скупштини у одно-

су на писмено изјашањавање, па се сматра да је скупштина зграде донела одлуку од 17.11.1998. године.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж бр. 8062/15 од 13. јануара 2016. године – пресуда Првог основног суда у Београду П. бр. 27835/13 од 11. маја 2015. године)

*Аутор сентенце: Бранка Дражић,
судија Апелационог суда у Београду*

ИСЕЉЕЊЕ И ЗАШТИТА ПРАВА НА ДОМ

Мешање у право на дом не само да мора бити утемељено на закону, већ мора бити и сразмерно легитимном циљу који се исељењем жели постићи.

Из образложења:

Према образложењу побијане пресуде тужени живи у делу пословног простора, локала са магацином, који је уписан у листу непокретности у својини Републике Србије, док је као корисник наведено Министарство одбране Републике Србије. Туженом је решењем Стамбене комисије Војне поште 1313 Београд од 08.05.1999. године као цивилном лицу из Војне поште дат наведени део пословног простора за становање, привремено до престанка ратног стања. По основу тог решења тужени је закључио уговор о закупу стана на одређено време, дана 13.05.1999. године са СРЈ – Савезним министарством за одбрану, Војнограђевинском дирекцијом "Београд", као закуподавцем, којим му је дат у закуп наведени пословни простор за становање у површини од 48,63 м² до престанка ратног стања. Туженом је анексом овог уговора о закупу од 22.03.2002. године продужено време коришћења пословног простора до 31.12.2004. године уз обавезу да се он тог дана исели из предметног пословног простора. Закључком Војне поште 1313 Београд од 29.04.2003. године прихваћен је захтев туженог за давање у закуп 2,5-собног стана на неодређено време површине до 76 м². Туженом је дана 10.05.2005. године престала служба у Војсци

Србије и Црне Горе. Решењем Министарства одбране од 20.11.2007. године одлучено је да туженом престаје право на стамбено обезбеђење по закључку Војне поште 1313 од 29.04.2003. године и одбијен је захтев туженог за давање стана у закуп на неодређено време. Решењем Министарства одбране од 08.05.2013. године одбијен је захтев туженог за измену решења о давању предметног пословног простора од 08.05.1999. године, у решење о давању стана у закуп на неодређено време као неоснован.

Првостепени суд је применом одредби члана 37 Закона о основама својинскоправних односа обавезао туженог да се са свим лицима и стварима исели из дела предметног пословног простора у којем станује имајући у виду да је тужилац власник тог пословног простора, а да тужени ту живи и да је имао право да наведени пословни простор користи до 31.12.2004. године на основу уговора о закупу закљученим са тужиоцем, као и да му је престало право на стамбено обезбеђење те да му је одбијен захтев за давање стана у закуп на неодређено време. Првостепени суд је утврдио да тужени нема правни основ за коришћење дела локала у власништву тужиоца.

У побијаној пресуди изостала је оцена приговора заштите права на дом истакнутог од стране туженог, на шта се у изјављеној жалби изричито указује па се не може прихватити као правилна оцена првостепеног суда да је тужени дужан да се исели из спорног пословног простора у којем живи јер нема правни основ за његово коришћење.

Тужени је током поступка указивао суду да у предметном простору живи са супругом и са ћерком, да он и његови чланови домаћинства не користе други стан, нити кућу на територији Републике Србије, нити по основу закупа, нити по основу власништва, да од Министарства одбране није добио други стан, нити зајам ради решавања стамбеног питања, те да немају решено стамбено питање по било ком основу, да је 2013. године остварио право на пензију од 16.383,00 динара и да нема могућност да реши своју стамбену потребу на други начин те да би исељењем њега и чланова његове породице из наведеног простора тужилац од њега направио соци-

јални случај након 28 година 9 месеци и 17 дана непрекидног рада у Министарству одбране у својству цивилног лица.

Тужени се на наведени начин суштински позвао на члан 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којим је загарантовано право на поштовање приватног и породичног живота. Тужени има право да се брани позивајући се на члан 8 Европске конвенције о људским правима како би спречио присилно исељење, а на суду је да такав приговор прихвати или одбије (*Бједов против РХ бр. 42150/09, § 67, од 29.05.2012. године*). Међутим првостепени суд је пропустио да оцени да ли би исељењем туженог из пословног простора у којем станује дошло до повреде његовог права на дом загарантованог наведеним чланом конвенције.

Првостепени суд се у случају када одлучује о тужбеном захтеву за исељење и када је истакнут приговор заштите права на дом не може ограничити само на национално законодавство, већ мора извршити даљу анализу применом члана 8. ЕКЉП који се примењује на основу члана 16. Устава Републике Србије. У том смислу било је нужно расправити да ли је тужени станујући у пословном простору, који је фактички пренамењен у стамбени, од 1999. године до дана подношења захтева за исељење, остварио довољно трајну везу са тим простором да би се он могао сматрати његовим домом, затим да ли је захтев за исељење на закону заснован, да ли тужилац има легитиман циљ, односно да ли је мешање државе неопходно у демократском друштву.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж. 6256/16 од 20. јула 2016. године – пресуда Првог основног суда у Београду П. бр. 3298/14)

*Аутор сентенце: Владан Ковачевић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

Породично право

НАДЛЕЖНОСТ СУДА У СПОРОВИМА РАДИ РАЗВОДА БРАКА, ВРШЕЊА РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА, ПОВЕРАВАЊА И ИЗДРЖАВАЊА МАЛОЛЕТНОГ ДЕТЕТА СА МЕЂУНАРОДНИМ ЕЛЕМЕНТОМ

У случају постојања међународне литиспенденције, уколико је у иностранству покренута парница, домаћи суд ће прекинути поступак по предлогу странке, под условима да је прво пред страним судом покренут поступак о истој правној ствари, да се не ради о спору за који постоји искључива надлежност суда Републике Србије, као и да постоји узајамност.

Из образложења:

У време подношења тужбе за развод брака, вршења родитељског права и издржавања малолетног детета, 30.06.2016. године, тужилац је живео у Републици Србији са малолетним дететом, а тужена у Данској, где је и 2013. године рођено заједничко дете парничних странака. Одлуком надлежног основног суда одбијен је предлог предлагача мајке детета, овде тужене, да се наложи хитан повратак мал.детета мајци. Првостепени суд је прихватио мишљење Центра за социјални рад, развео брак парничних странака, малолетно дете поверио оцу на самостално вршење родитељског права и обавезао мајку да доприноси издржавању детета. Одбио је приговор литиспенденције као неоснован. Против наведене пресуде обе парничне странке су изјавиле жалбу и према наводима обе жалбе тужилац се вратио у Данску са дететом, и дете поново живи са мајком. Овде тужена је од надлежног органа Данске, који се бави породичним односима, добила одлуку да она врши родитељско право на одређено време, и покренула судски поступак у Данској ради трајног регулисања спорног питања вршења родитељског права. С

обзиром на то да је орган стране државе пред којим је покренут и судски поступак поводом исте правне ствари донео одлуку, тужена је изјавила приговор литиспенденције.

У оваквој ситуацији, елеменат иностраности намеће потребу да првостепени суд у поновном поступку утврди и да разлоге о свим битним чињеницама од којих зависи правилна примена чл. 61, чл. 62, чл. 63, чл. 66, чл. 67. и чл. 69. и чл. 80. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља ("Сл. лист СФРЈ", бр. 42/82, "Сл. лист СРЈ", бр. 46/96, "Сл. гласник РС", бр.46/2006), од којих зависи одлука првостепеног суда о надлежност суда и одлука о истакнутом приговору литиспенденције. Тако ће у поновном поступку првостепени суд утврдити да ли оба брачна друга имају држављанство Републике Србије, где им је било последње заједничко пребивалиште, где су имали пребивалиште у време подношења тужбе, да ли је тужена дала сагласност за надлежност суда Републике Србије, чије држављанство има малолетно дете, где је пребивалиште тужене и детета, да ли је и када тужена покренула судски или други одговарајући поступак у Данској ради развода брака, поверавања и издржавања детета, и да ли је већ евентуално пресуђено у истој правној ствари. У сваком случају приликом оцене међународне стварне и месне надлежности првостепени суд ће поћи од прописа своје земље јер примењује сопствено право (*lex fori*), а приликом оцене основаности истакнутог приговора међународне литиспенденције водиће рачуна да ли је пред страним судом раније покренут поступак о истој ствари, да ли је предвиђена искључива надлежност суда Републике Србије и да ли постоји узајамност.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж2 28/18од 1. фебруара 2018. године – пресуда Првог основног суда у Београду П2 1375/16)

*Аутор сентенце: Тања Шобат,
судија Апелационог суда у Београду*

**ИЗМЕНА ОДЛУКЕ О ИЗДРЖАВАЊУ
МАЛОЛЕТНОГ ДЕТЕТА**

По тужби једног од родитеља за измену одлуке о издржавању пасивно је легитимисано малолетно дете.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању брак парничних странака разведен је 15.04.2016. године пресудом Првог основног суда у Београду, заједничко мал. дете В.С. поверен мајци на самостално вршење родитељског права, а отац обавезан да на име свог доприноса за издржавање мал. детета плаћа износ од 15.000,00 динара месечно почев од 03.12.2015. године па убудуће док за то буду испуњени законски услови сваког 1-ог до 5-ог у месецу за претходни месец, уплатом на руке законској заступници мајци М.С., као и да доспеле а неисплаћене рате плати у року од 15 дана и то у три једнаке месечне рате. Истом пресудом уређен је начин одржавања личних односа мал. детета са оцем. Првостепени суд је одредио висину доприноса тужиоца за издржавање малолетног детета имајући у виду утврђене имовинске прилике родитеља, њихову способносту за рад, потребе детета, минималну суму издржавања и стандард родитеља, оцењујући да су се промениле околности и на страни мал. детета и на страни тужиоца као дужника издржавања, те је обавезао тужиоца да на име доприноса за издржавање мал. детета плаћа месечно износ од 12.000,00 динара почев од 08.05.2017. године као дана пресуђења.

На правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право и то одредбе члана 73. и 154. став 1. Породичног закона ("Сл. гласник РС", бр. 18/2005, 72/2011, 6/2015), погрешно сматрајући да је тужена пасивно легитимисана у овој правној ствари.

Према одредбама члана 73. и 154. став 1. Породичног закона, малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Наведеним законским одредбама установљена је обавеза родитеља да издржавају дете и та њихова обавеза је заједничка, дељива и усло-

вљена потребама детета као повериоца издржавања и могућностима родитеља као дужника издржавања, да доприносе издржавању детета. У погледу права и обавеза издржавања детета, дете је поверилац издржавања, а родитељи су дужници издржавања. Сходно томе, само је заједничко малолетно дете парничних странака В.С., поверилац издржавања у односу на свог оца – тужиоца, који је дужник издржавања у односу на њега, па тужена у овом спору којим је тражено одређивање доприноса тужиоца у издржавању мал. В.С., није пасивно легитимисана, јер тужена у односу на тужиоца као другог родитеља није поверилац издржавања, већ дужник издржавања, као што ни тужилац у односу на тужену у погледу потраживања доприноса за издржавање заједничког детета није поверилац издржавања, јер су тужилац исто као и тужена дужници издржавања. Зато тужена нема пасивну легитимацију у овој парници ради одређивања доприноса за издржавање мал. В.С. као њиховог заједничког детета.

Из наведених разлога, а како је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, Апелациони суд у Београду је на основу члана 394. тачке 4. Закона о парничном поступку преиначио ожалбену пресуду у ставу првом изреке и одбио тужбени захтев којим је тражено да се измени одлука Првог основног суда у Београду у погледу висине доприноса тужиоца у издржавању малолетног детета, због недостатка пасивне легитимације тужене (бивше супруге).

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж2. бр. 450/17 од 3. августа 2017. године – пресуда Првог основног суда у Београду П2 1630/16)

*Аутор сентенце: Тодор Брајовић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

Медијско право

ИНТЕРЕС ЈАВНОСТИ ДА БУДЕ ИНФОРМИСАНА

Јавност може имати оправдан интерес да буде информисана о подношењу тужби против медија од стране носилаца јавне власти, односно лица која су била носиоци јавне власти или претендују то да буду, јер такве тужбе могу да произведу "ефекат застрашивања" (енглески – *chilling effect*) који се дефинише као спречавање, односно одвраћање од легитимног вршења права, услед претње одређеном правном санкцијом.

Из образложења:

"У конкретном случају, неосновани су наводи жалбе да првостепени суд не даје никакве разлоге о постојању оправданог интереса јавности да у два броја високотиражног дневног листа буде информисана о подношењу једне тужбе.

Наиме, пуно остваривање слободе штампе као део слободе изражавања заштићене чланом 10. ЕКЉП недвосмислено представља општи интерес. Јавност има оправдан интерес да зна за све чињенице које могу утицати на евентуално сужење слободе штампе, а на тај начин и на право јавности на доступност информација, нарочито када су у питању информације које се тичу носилаца јавне власти, односно лица која су то била или претендују да буду. Подношење тужби од стране носилаца јавне власти против медија, којима се захтевају високе одштете због повреде части и угледа, може представљати вид притиска на рад медија, а што би за даљу последицу могло имати неправовременост и непотпуност информисања јавности по питањима од општег значаја, услед страха новинара, односно одговорних уредника од таквих захтева.

На овом становишту је и пракса Европског суда за људска права (нпр. пресуда у случају *Goodwin v. The United Kingdom*, 27.03.1996. године, *App. no. 17488/90*), који је пружао заштиту медијима од активности носилаца јавне власти, односно лица која се баве пословима од јавног интереса, које би за последицу могле имати оклевање новинара и медија да правовремено и у потпуности износе информације за које јавност има оправдани интерес да зна, односно које би произвеле "ефекат застрашивања" (енглески – *chilling effect*, који се дефинише као спречавање, односно одвраћање од легитимног вршења права, услед претње одређеном правном санкцијом).

У конкретном случају, само по себи, потенцијално постојање "ефекта застрашивања", због подношења тужбе од стране носиоца јавне власти против медија којом се тражи накнада штете, представља информацију за коју јавност има оправдан интерес да зна, нарочито имајући у виду да лицима која су вршила, која врше или која претендују на вршење јавне власти, на располагању стоје и друга средства којима се могу штити од неистинитих, односно непотпуних информација, које могу да угрозе њихову част и углед - као што су давање одговора на информацију, односно тражење исправке информације, а којима се не ствара претња по слободу штампе заштићену чланом 10 ЕКЉП".

(Пресуда Апелационог суда у Београду ГжЗ бр. 30/18 од 1. марта 2018. године – пресуда Вишег суда у Београду ПЗ бр. 315/13 од 8. марта 2017. године)

Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду

ЗАПИС ЛИКА

Својеволјним привлачењем пажње јавности и давањем повода припадницима медија за сачињавање записа лика искључује се заштита по основу повреде права на приватан живот и лични запис.

Из образложења:

"Оваква одлука првостепеног суда је правилна, а Апелациони суд прихвата и разлоге које је првостепени суд дао за исту, у смислу члана 396. став 2. ЗПП, с тим што истиче и разлоге који следе.

У конкретном случају, неспорно је да је предметна фотографија тужиље настала приликом њеног уласка у ријалити "Х". Улазак и боравак у ријалити програму представља пристанак лица на најекстремнији вид лишавања приватности, односно добровољно приказивање симулације приватног живота, који је уласком у ријалити престао да постоји и постао јавно експонирање.

Одредбом члана 82. став 2. Закона о јавном информисању и медијима предвиђено је да се сматра да је интерес јавности да се упозна са информацијом, односно записом претеже у односу на интерес да се спречи објављивање информације из приватног живота, односно личног записа лица, нарочито ако је лице својим понашањем у приватном, породичном или професионалном животу привукло пажњу јавности и на тај начин дало повода за објављивање информације, односно записа.

Уласком у ријалити "Х", тужиља је најочигледније имала намеру да привуче пажњу јавности, на који начин је дала повода за објављивање њеног записа, тј. фотографије. Шта више, тужиља је при уласку у ријалити "Х" знала, односно морала знати да ће бити фотографисана од стране унапред неограниченог броја фотографа, односно фоторепортера, и да ће такве фотографије бити предмет интересовања јавности и објављивања у најразличитијим медијима и у различитим контекстима. Стога се може закључити да се тужиља није противила прављењу записа, тј. предметне фотографије, иако је знала да се то чини ради објављивања, због чега није могла спречити објављивање предметне фотографије, имајући у виду слободу објављивања исте, у смислу члана 82. став 2. тачка 6. Закона о јавном информисању и медијима.

Дакле, у конкретном случају, тужила нема право на накнаду штете због повреде права на приватни живот, имајући у виду да је сама привукла пажњу јавности и дала повода за објављивање записа због свог јавног понашања. Чланом 80. став 4. је прописано да се запис лика не може објавити без пристанка онога на кога се односи, ако би објављивањем било повређено његово право на приватност или које друго право. Пошто се предметна фотографија не тиче приватности тужиле, објављивањем записа лика тужиле није повређено њено право на приватност нити које друго право. Прихватање користи и задовољства које носи својство јавне личности, тужила је прихватила законом предвиђена ограничења својих личних права, те је психички морала бити спремна на одређено задирање јавности у њен живот и понашање".

(Пресуда Апелационог суда у Београду ГжЗ бр. 77/18 од 29. марта 2018. године – пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 377/15 од 4. децембра 2017. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

Ауторско право

АУТОРСКО ДЕЛО – НЕМОГУЋНОСТ СУСПЕНДОВАЊА МОРАЛНИХ ПРАВА АУТОРА ПО НАЛОГУ НОСИЛАЦА ЈАВНОПРАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

Налозима или захтевима за измену или прилагођавање ауторског дела одређеној сврси, упућеним од стране носилаца јавне власти носиоцу имовинских ауторскоправних овлашћења (нпр. издавачу), не могу се суспендовати морална права аутора.

Из образложења:

"При томе треба нарочито истаћи да наведене измене тужени није могао извршити без одобрења тужиље, чак ни на изричит захтев министарства, односно другог органа или правног субјекта, имајући у виду да је ауторско право по својој природи апсолутно и да делује *erga omnes*...

...Као што је већ наведено, акти и дописи Министарства просвете у конкретном случају нису релевантни, имајући у виду да само аутор може да мења, односно да пристане на измену свог дела".

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 161/17 од 9. фебруара 2018. године – пресуда Вишег суда у Београду П4 210/16 од 20. јуна 2017. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

**ЗАШТИТА ИНТЕГРИТЕТА АУТОРСКОГ ДЕЛА
– ПРИБАВЉАЊЕ ПРАВА ОД ЛИЦА КОЈЕ НИЈЕ НОСИЛАЦ
АУТОРСКОПРАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА**

Постојање уговора о преносу ауторскоправних овлашћења са лицем које није ималац тих овлашћења или са лицем које је ималац одређених ауторскоправних овлашћења, али није овлашћено да исте преноси трећим лицима, не може искључити постојање повреде ауторског права која настаје коришћењем ауторског дела без овлашћења носиоца ауторског права.

Из образложења:

"У сваком случају, код чињенице да је тужени својом радњом без дозволе аутора објавио његово дело, и то у измењеној, непотпуној форми и без означавања аутора, тужени је повредио имовинску и моралну компоненту ауторског права, у смислу члана 205. Закона о ауторском и сродним правима, а исплаћену штету, уколико су испуњени законски услови, евентуално може да регресира од трећег лица које му је гарантовало да предмет њиховог уговора, ауторско дело, нема правних недостатака".

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 26/16 од 14. марта 2016. године – пресуда Вишег суда у Београду П4 130/14 од 7. децембра 2015. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

**ОБЈАВЉИВАЊЕ ФОТОГРАФИЈЕ
НА ДРУШТВЕНОЈ МРЕЖИ**

Аутор дела не губи своја имовинска и неимовинска овлашћења у погледу свог ауторског дела самом чињеницом да је своје дело објавио на друштвеној мрежи.

Из образложења:

"Неосновани су наводи жалбе тужене да је тужила изјавила да је бесплатно уступила фотографије на којима није било означено

име аутора, те да тужилји такво коришћење "није сметало". Наиме, из списка предмета произилази да тужилја никада није изјавила да је туженој уступила ауторскоправна овлашћења на предметним фотографијама, односно да јој није сметало то што је тужена користила њене фотографије без назначења имена односно псеудонима аутора. Тужилја је, као аутор, имала право да своје фотографије постави на својој Фејсбук страници са или без означења имена, као и у непотпуној форми, међутим, тужена није имала овлашћење тужилје да такве фотографије користи на било који начин".

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 87/17 од 30. августа 2017. године – пресуда Вишег суда у Београду П4 бр. 245/15 од 16. марта 2017. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ОГРАНИЧЕЊЕ АУТОРСКОГ ПРАВА – ИЗВЕШТАВАЊЕ О ТЕКУЋЕМ ДОГАЂАЈУ

Умножавање и јавно саопштавање примерака ауторског дела које само по себи није саставни део текућег догађаја о коме се јавност извештава, већ за предмет има догађај који се збио у оквиру догађаја о коме се јавност извештава, није обухваћено правилом о суспензији искључивих права и права на накнаду.

Из образложења:

"Неосновано се у жалби тужена позива на ограничење ауторског права из члана 43, у вези са чланом 41. Закона о ауторским и сродним правима, којим је предвиђено да је дозвољено у оквиру извештавања јавности путем штампе Радио телевизије и других медија о текућим догађајима, у обиму који одговара сврси и начину извештавања о текућем догађају, без дозволе аутора и без плаћања ауторске накнаде, умножавање примерака објављених

дела, која се појављују као саставни део текућег догађаја о коме се јавност извештава, и да је слободно коришћење дневних информација и вести које имају природу новинског извештаја, а које ограничење се примењује сходно и на све облике јавног саопштавања поменутих дела.

У конкретном случају текући догађаји о коме је тужена извештавала, односно због ког је тужена извештавала, био је Београдски маратон. Просидба која се догодила у време и на месту где се одржавао Београдски маратон није био догађај од општег значаја за јавност који је био разлог извештавања од стране тужене, већ само споредна занимљивост која је забележена од стране тужиље. Саопштавање фотографија тужиље од стране тужене у својој емисији не одговара сврси и начину извештавања о текућем догађају, те се у конкретном случају када је у питању коришћење ауторских дела тужиље, правилним тумачењем одредбе 41. став 2. Закона о ауторском и сродним правима ("Службени гласник РС", бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 (Одлука Уставног суда)), не могу применити правила о суспензији искључивих права и права на накнаду".

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 87/17 од 30. августа 2017. године – пресуда Вишег суда у Београду П4. бр. 245/15 од 16. марта 21017. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ЗАСТАРЕЛОСТ НАКНАДЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ФОНОГРАМА

Годишња накнада за коришћење фонограма коју наплаћује организација за колективно остваривање права произвођача фонограма не може се сматрати повременим потраживањем. Потраживање организације за колективно остваривање права произвођача фонограма на име неовлашћеног коришћења фонограма застарева у општем року од 10 година.

Из образложења:

"Основано се жалбом тужиоца указује на то да је првостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбу члана 372. став 1. ЗОО када је на потраживање тужиоца по основу накнаде за коришћење фонограма применио трогодишњи рок и закључио да је рок застарелости истекао 2013. године.

Наиме, годишња накнада коју тужилац наплаћује не може се сматрати повременим потраживањем, имајући у виду да се накнада за коришћење фонограма плаћа за календарску годину у којој је утврђено да је одређено лице неовлашћено користило фонограме, те се накнада за овакво коришћење наплаћује у јединственом износу за сваку годину коришћења засебно, и такво потраживање се не може сматрати повременим, у смислу члана 372. ЗОО.

Из наведених разлога, у конкретном случају има се применити општи рок застарелости из члана 371. ЗОО у трајању од 10 година. Имајући у виду да се потраживање тужиоца односи на накнаду за коришћење фонограма за 2010. годину, Апелациони суд налази да исто није застарело.

Међутим, услед погрешне примене материјалног права, чињенично стање је остало непотпуно утврђено, односно није на несумњив начин утврђен основ за потраживање накнаде од стране тужиоца, односно да ли је коришћења фонограма од стране тужене заиста било, а ако јесте – који фонограми су коришћени, затим, да ли је евентуално коришћење фонограма било у комерцијалне или приватне сврхе, односно да ли је евентуално коришћење фонограма могло на било који начин допринети остваривању прихода тужене".

(Решење Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 86/17 22.06.2017.године – пресуда Вишег суда у Београду П4 бр. 202/16 од 28. марта 2017. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

**УТВРЂЕЊЕ ДА ИНТЕЛЕКТУАЛНА ТВОРЕВИНА ИМА
СВОЈСТВО АУТОРСКОГ ДЕЛА**

Питање, да ли је одређена духовна творевина истовремено и ауторско дело, представља чињенично правно питање.

Из образложења:

"Неосновани су наводи жалбе умешача и туженог да у питању није ауторско дело, односно да суд није могао да цени да ли се ради о ауторском делу када је у питању фотографија тужиоца. Наиме, питање постојања ауторског дела, у смислу члана 2. Закона о ауторском и сродним правима, представља правно питање о коме једино суд и може да одлучује. У конкретном случају, ценећи све околности случаја, првостепени суд је правилно нашао да се ради о ауторском делу, имајући у виду да је тужилац као фоторепортер ишао у фабрику "Застава" са намером сачињавања фотографија и тамо начинио фотографију "Израда пиштоља" која има јасно одређену тему, при чему се подешавањима на фотоапарату и тражењем најбоље ситуације и предмета фотографије трудио да искаже своју уметничку личност. Дакле, не ради се о фотографији која је направљена механички, успутно, без јасно одређене поруке и теме, већ о фотографији која представља оригиналну творевину људског духа, у смислу члана 2. ЗАСП".

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 181/16 од 28. октобра 2016. године – пресуда Вишег суда у Београду П4 бр. 68/15 од 9. јуна 2016. године)

*Аутор сентенце: Милош Спирић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

Остало

МОГУЋНОСТ ДВОСТРУКОГ УКИДАЊА РЕШЕЊА

У поступку одлучивања о жалби изјављеној против решења донетог у ванпарничном поступку којим се одлучује о захтевима странака сходно се примењује забрана двоструког укидања пресуде.

Из образложења:

Решењем Првог општинског суда у Београду О бр. 287/09 од 16.11.2009. године расправљена је заоставштина пок. АБ, бив. из Београда тако што је уручена тестаменталном наследнику РБ. Ово решење укинато је решењем Вишег суда у Београду Гж бр. 4053/12 од 23.01.2013. године и враћено првостепеном суду на поновно одлучивање. У поновном поступку Први основни суд у Београду је решењем О бр. 4400/13 од 18.06.2015. године поново расправио заоставштину пок. АБ и уручио је ОС и ВМ. Виши суд у Београду је решењем Гж бр. 13122/15 од 24.03.2017. године поново укинуо првостепено решење и предмет вратио првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

Одлучујући о насталом судкобу надлежности Првог основног суда у Београду и Вишег суда у Београду овај суд је одредио да је за одлучивање надлежан Виши суд у Београду.

Чланом 30. Закона о ванпарничном поступку прописана је сходна примена одредаба Закона о парничном поступку у ванпарничним поступцима а тиме и у поступку расправљања заоставштине, какав је у конкретном.

Чланом 402. ЗПП прописано је да се у поступку по жалби против решења сходно примењују одредбе овог закона које се односе на жалбу против пресуде, осим одредбе члана 383. став 4. овог закона (одржавање расправе пред другостепеним судом), уколико овим законом није другачије прописано. Чланом 387. став 3. ЗПП

прописано је да у случају да је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, другостепени суд не може да укине пресуду и упути предмет првостепеном суду на поновно суђење.

Како је у овом поступку првостепено решење већ једном било укинута то Виши суд у Београду није могао по други пут исто учинити, због чега је надлежан за поступање у овом предмету.

Ово посебно када се има у виду да је ожалбено решење којим је расправљена заоставштине због чега се оно има сматрати одлуком о захтеву странке (за расправљање заоставштине) у смислу члана 124. став 2. ЗПП, у вези члана 18. ЗВП.

(Решење Апелационог суда у Београду Р бр. 208/2017)

*Аутор сентенце: Зорица Булајић,
судија Апелационог суда у Београду*

ИСПЛАТА СТАРЕ ДЕВИЗНЕ ШТЕДЊЕ

Утврђивање неуставности Уредбе о ближним условима о начину исплате девизне штедње грађана положене код Југобанке-Југбанке а.д. Косовска Митровица ("Сл. гласник РС" бр. 37/04) не утиче на пуноважност закључених уговора по основу којих је тужена Eurobank EFG а.д. Београд, као правни следбеник Националне штедионице - банке а.д. Београд, преузела обавезу да врши сервисирање и исплату старе девизне штедње грађана положене код Југобанке.

Из образложења:

Побијаном пресудом усвојен је тужбени захтев па су обавезани тужена Република Србија и Eurobank EFG а.д. Београд да у складу са Законом о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ" бр. 59/98, 44/99, 30/00 и 53/01) и Законом о реглисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ" бр. 36/02 и "Службени гласник РС" бр. 80/04 и 101/05) изврше конверзију девизне штедње тужиоца у укупном износу од 28.141,43 евра која је положена код Југобанке Приштина а.д. и за коју су му 01.02.1996. године издате штедне

књижице тако што ће тужиоцу за износ депонованих средстава издати обвезнице и извршити исплату доспелих обвезница у складу са наведеним законима.

Према образложењу побијане пресуде тужилац је дана 01.02.1996. године отворио три девизне књижице код Кредитне банке д.д. Југобанка Приштина. Тужилац се дана 12.08.2010. године обратио туженој Eurobank EFG а.д. Београд са захтевом за исплату доспелих обвезница и конверзије девизног депозита у обвезнице, а у којем је навео да је држављанин Републике Србије ради у Аустрији где је 2004. године добио држављанство, те да није порески обвезник на територији Републике Србије. На наведени захтев тужена је одговорила тужиоцу да је у могућности да изврши конверзију и исплату средстава само ако је клијент на дан 04.07.2002. године имао пребивалиште на територији Републике Србије и ако је порески обвезник Републике Србије. Даном 16.04.2004. године Национална штедионица банка а.д. Београд и Југобанка - Југбанка а.д. Косовска Митровица закључиле су уговор о пословној сарадњи у поступку сервисарања старе девизне штедне грађана, у циљу регулисања обавеза Југобанке на основу сервисарања и исплате девизне штедне грађана положене код Југобанке, у складу са Законом о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедне грађана ("Службени гласник СРЈ" бр. 36/02) и Уредбе о ближим условима и начину исплате девизне штедне грађана положене код Југобанке-Југбанке а.д. Косовска Митровица ("Службени гласник" бр. 37/04) и датом сагласности Владе Републике Србије, Министарства финансија и економије од 11.06.2003. године и 26.12.2003. године. Овим уговором Национална штедионица се обавезала да врши конверзију у електронске обвезнице Републике Србије, отварање власничких рачуна у централном регистру, депешу и клиринг хартија од вредности за сваки конвертовани улог, исплату доспелих обвезница у роковима доспећа у валути евро или у динарској противвредности и да обезбеди берзанско и ванберзанско трговање обавезницама пре рока доспећа, као и откуп обавезница за динаре пре рока доспећа. Предвиђено је да Национална штедионица не преузима било какве обавезе када се ради о старим девизним штедњама грађана положеним код Југобанке, осим обавезе њеног сервисарања у складу са овим уговором. Овај уговор је закључен

на неодређено време, уз право сваке стране на једнострану раскид са отказним роком. Тужена Eurobank EFG а.д. Београд је правни следбеник Националне штедионице-Банке а.д. Београд. Дана 23.05.2013. године одлуком Уставног суда бр. I-Уп бр. 107/2009 утврђено је да Уредба о ближим условима о начину исплате девизне штедње грађана положене код Југобанке-Југбанке а.д. Косовска Митровица ("Сл. гласник РС" бр. 37/04), није у сагласности са Уставом и законом.

Првостепени суд је правилном применом одредби члана 58 Устава Републике Србије и члана 1. Протокола бр. 1 уз Европску Конвенцију о заштити основних људских права и слобода, те применом Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ" бр. 99/98, 44/99, 30/00 и 53/01) и Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана ("Сл. лист СРЈ" бр. 36/02 и "Сл. гласник РС" бр. 80/04 и 101/05), оценио да су тужене у обавези да изврше конверзију старе девизне штедње тужиоца која је положена код Југобанке Приштина а.д., тако што ће му за износ депонованих средстава издати обавезнице и извршити исплату доспелих обавезница.

Такође, супротно жалбеним наводима тужене Eurobanka EFG а.д. Београд, првостепени суд је правилно оценио да је и ова тужена као правни следбеник Националне штедионице банке а.д. Београд, у складу са закљученим уговором са Југобанком-Југбанка а.д. Косовска Митровица од 16.04.2004. године и анексима уговора од 12.05.2014. године и 30.07.2010. године, у обавези да врши сервисарање и исплату старе девизне штедње положене код Југобанке. Неосновани су жалбени наводи да су наведени уговор и анекси престали да важе након што је Уставни суд утврдио неуставност Уредбе о ближим условима и начину исплате девизне штедње грађана положене код Југобанке-Југбанке а.д. Косовска Митровица, имајући у виду да су наведени уговор, као и анекси закључени на основу Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана ("Сл. гласник СРЈ" бр. 36/02), а не само на основу Уредбе о ближим условима и начину исплате девизне штедње грађана положене код Југобанке-Југбанке а.д. Косовска Митровица. Наиме, обавезе по основу јавног дуга извршавају се и за Југобанку-Југбанку

а.д. Косовска Митровица на основу Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана. Уставни суд је у својој одлуци I Уп бр. 107/2009 од 23.05.2013. године констатовао да су Законом о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана уређени услови и начин регулисања обавеза по основу девизне штедње грађана, поред осталог и за депоновану девизну штедњу Југобанке а.д. Косовска Митровица, те да је и та штедња по закону из 1998. године постала јавни дуг Савезне Републике Југославије, а потом за део тог дуга Републике Србије.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3278/16 од 13. јула 2017. године – пресуда Првог основног суда у Београду П. рб. 42576/13 од 11. децембра 2015. године)

*Аутор сентенце: Владан Ковачевић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ПРИВРЕМЕНА МЕРА ЗАБРАНЕ ОТУЂЕЊА НЕПОКРЕТНОСТИ ОПТЕРЕЂЕНЕ ХИПОТЕКОМ

У парници за утврђење ништавости уговора о стамбеном кредиту нема места одређивању привремене мере којом би се туженом као хипотекарном повериоцу забранило отуђење непокретности оптерећене хипотеком.

Из образложења:

Из списка произлази да тужбеним захтевом тужиоци траже да се утврди да су ништави уговор о хипотекарном кредиту за куповину непокретности од 01.03.2007. године који је са туженом банком закључио тужилац И. П. и уговор о стамбеном кредиту за куповину непокретности од 02.04.2008. године који је са туженом закључио тужилац А.П.. Овакав захтев тужиоци су образложили околношћу да наведени уговори садрже одредбе које су противне принудним прописима, конкретно да се на износ дуга плаћа камата по променљивој каматној стопи у погледу које тужена задржава

право измене у складу са својом пословно политиком и променама камате на банкарском тржишту; да је тужена за себе уговорила могућност једностраног интерног метода категоризације клијента која директно утиче на одређивање висине каматне стопе по којој тужиоци плаћају месечне ануитете; да је због начина уговарања девизне клаузуле обесмишљен смисао и циљ оба уговора а вредност узајамних давања драстично поремећена на штету тужилаца; да је по оба уговора тужена неосновано уговорила и наплатила накнаде за обраду кредитног захтева. Указујући на околност да је као средство обезбеђења обавеза према туженој банци конституисана извршна вансудска хипотека првог реда на непокретностима ближе означеним у ставу првом изреке побијаног решења, ради спречавања настанка ненадокнадиве штете, предложили су одређивање привремене мере којом би се туженој банци забранило отуђење и оптерећење предметних непокретности.

Код таквог стања ствари, правилно је поступио првостепени суд када је, након што је оценио да се нису стекли услови из одредбе чл. 449. и 460. Закона о извршењу и обезбеђењу, побијаним решењем одбио предлог за одређивање привремене мере.

Привремена мера је једно од законом прописаних средстава обезбеђења потраживања па не може служити обезбеђењу или остварењу неког другог права који није предмет спора. У конкретном случају, основним постављеним тужбеним захтевом, обезбеђењу кога у овој фази поступка може служити привремена мера, тужиоци желе издејствовати правну промену коју је могуће постићи и без њеног одређивања на начин како је предложено. На тај начин се њеним одређивањем не би постигла сврха којој она треба да служи па је правилна оцена првостепеног суда да се за то нису стекли законом прописани услови.

Осим тога, несумњиво је да је код закључења спорних уговора дата заложна изјава којим је конституисана хипотека на непокретностима чију реализацију предложеном привременом мером тужиоци желе да спрече. Ту изјаву тужиоци нису оспорили, није указано на разлоге њене евентуалне ништавости и као таква та изјава производи дејство и има значај регулисан Законом о хипотеци.

Чланом 15. тог закона прописано је да заложна изјава, уколико је сачињена у складу са законом, представља извршну исправу, а такав значај има и по чл. 41. став 1. тачка 4. Закона о извршењу и обезбеђењу. Могућност намирења њоме обезбеђеног потраживања није могуће спречити одлуком о одређивању овде предложене привремене мере, која се из изложених разлога испоставља и неадекватним средством обезбеђења утуженог потраживања тужилаца.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж 6503/17 од 22. марта 2018. године – решење Вишег суда у Београду П. бр. 975/17 од 23. маја 2017. године)

*Аутор сентенце: Владан Ковачевић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ПРИЗНАЊЕ СТРАНЕ СУДСКЕ ОДЛУКЕ

Нису испуњени услови за признање стране судске одлуке којом је одлучено о вршењу родитељског права над малолетним дететом ако су тужени и дете српски држављани и ако обоје имају пребивалиште у Републици Србији.

Из образложења:

Према утврђеном чињеничном стању решењем Окружног суда Ф. у Бечу, Република Аустрија, Одељење 36 ПС34/15 Г-21 од 19.08.2015. године, које је правноснажно и извршно дана 10.12.2015. године, родитељско право, односно старање (право и обавезе бриге и васпитавања, управљање имовином и законског заступања), над малолетним А.Д., рођеним 24.04.2009. године, одузима се од оца детета С.Д., рођеног 15.02.1989. године, тако да припада само мајци детета Д.В., рођеној 08.05.1990. године. По овој одлуци отац детета је сходно члану 272. став 3. Српског породичног закона обавезан да малолетно дете одмах преда мајци детета, а ово решење сходно члану 44. став 1. Закона о ванпарничном поступку има карактер привремене обавезаности и извршности, тако да постаје правно ваљано достављањем решења. Из образложења

наведеног решења произлази да је мајка поднела предлоге као у изреци, да је малолетни А. српски држављанин и да не постоји билатерални споразум. Из извода из матичне књиге рођених за Град Београд за матично подручје Савски венац под текућим бројем ху за 2009. годину, утврђено је да је Д.А. рођен 24.04.2009. године, у Београду, држављанин је Републике Србије, од оца Д.С.- противника предлагача, држављанина Републике Србије и мајке В.Д.-предлагача, држављанина Републике Србије, што се утврђује и из уверења о држављанству за предлагача В.Д. и фотокопије пасоша малолетног Д.А.. Из уверења Министарства унутрашњих послова Републике Србије од 04.04.2016. године, утврђено је да малолетни А.Д. има од 03.06.2009. године пребивалиште у Београду, у С., Л. 16, као и да С. Д. има од 01.07.2002. године пребивалиште у Београду, у С., Л. 16. У поступку који се води пред Другим основним судом у Београду под пословним бројем П2 1109/15, води се парница по тужби тужиоца С. Д., против тужене Д. В., ради поверавања детета и издржавања, а наведени парнични поступак није правноснажно окончан.

Примењујући материјално право на овако правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд закључио да нису испуњени законски услови за признање стране судске одлуке и то одлуке-решења Окружног суда Ф. из Беча, Република Аустрија, Одељење 36 ПС 34/15 Г-21 од 19.08.2015. године, чије се признање тражи захтевом у овој правној ствари, због чега је правилно побијаном одлуком одбио захтев предлагача. За своју одлуку дао је јасне и аргументоване разлоге које у свему прихвата и овај суд као другостепени.

Правилност и законитост побијане одлуке није доведена у сумњу жалбеним наводима предлагача.

Одредбом члана 66. став 1. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља прописано је да надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји у споровима о чувању, подизању и васпитавању деце која су под родитељским старањем и када тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији, ако су оба родитеља југословенски држављани. Ставом 2. истог члана, прописано је да ако су тужени и дете југословенски држа-

вљани и ако обоје имају пребивалиште у Савезној Републици Југославији надлежност суда Савезне Републике Југославије је искључива. Одредбом члана 89. став 1. овог Закона прописано је да се страна судска одлука неће признати ако у односној ствари постоји искључива надлежност суда или другог органа Савезне Републике Југославије.

Стога, како је првостепени суд правилно утврдио да су противник предлагача и малолетно дете држављани Републике Србије и да имају пребивалиште на територији Републике Србије, што је утврђено на основу уверења и извода надлежних државних органа Републике Србије, које исправе представљају јавне исправе којима се доказује истинитост онога што се у њима потврђује, то и по оцени овог суда сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља нису испуњени услови за признање стране судске одлуке у конкретном случају, обзиром да постоји искључива надлежност српског суда у споровима о чувању, подизању и васпитавању деце која су под родитељским старањем, ако су тужени и дете српски држављани и ако обоје имају пребивалиште у Републици Србији.

Околности на које се указује у жалби, а то је дуже боравиште странака и малолетног А. у Аустрији, нису од утицаја на правилност и законитост побијане одлуке, обзиром да чињеница боравка туженог и детета у иностраној држави не доводи до престанка искључиве надлежности српског суда у споровима о чувању, подизању и васпитавању деце која су под родитељским старањем, обзиром да је за постојање искључиве надлежности српског суда поред држављанства Републике Србије одлучујућа чињеница пребивалиште које према утврђеном чињеничном стању противник предлагача и малолетно дете имају на територији Републике Србије. Такође, опредељење странака за дуже настањивање у Аустрији не води престанку искључиве надлежности српског суда, обзиром да је пребивалиште место у коме се грађанин настањује са намером да у њему стално живи, односно место у коме се налази центар његових животних активности, професионалних, економских, социјалних и

других веза, које доказују његову трајну повезаност са местом у коме се настанио, а таква намера по оцени овог суда не може бити садржана само у чињеници да је малолетно дете уписано у предшколску установу стране државе. Са друге стране, предлагач који је правно заинтересован за признање стране судске одлуке и на којем је био терет доказивања није истакао чињенице, нити је предложио доказе којима би доказао постојање трајне везе са местом у којем су странке неспорно живеле и боравиле непосредно пре престанка заједнице живота и пре доношења одлуке страног суда чије се признање тражи у овој правној ствари. Коначно, поред других чињеница које указују да је центар животних активности странака и детета под родитељским старањем у страниој држави, постојање намере трајног настањивања у иностранству мора се ценити и на основу чињенице да ли су странке одјавиле пребивалиште у Републици Србији, обзиром да је сагласно одредби члана 14. Закона о пребивалишту и боравишту грађана предвиђена обавеза грађанина да објави пребивалиште ако се иселава из Републике Србије у иностранство, што према изведеним доказима странке нису учиниле.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж. 2027/17 од 06.07.2017. године и решење Вишег суда у Београду Р. 623/15 од 19.01.2017. године)

*Аутор сентенце: Иван Станковић,
самостални саветник Апелационог суда у Београду*

ПОСТУПАК ЗА НАПЛАТУ НЕПЛАЋЕНЕ СУДСКЕ ТАКСЕ

Трошкови настали у поступку по правном леку изјављеном против решења о извршењу, ради наплате дуговане судске таксе, не представљају парничне трошкове.

Из образложења:

Захтев таксеног обвезника за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен, имајући у виду да се ради о једностранач-

ком поступку који се води по службеној дужности сходно одредби члана 3. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС", бр. 106/2015) у вези са чланом 40. став 1. Закона о судским таксама ("Службени гласник РС", бр. 28/94 са каснијим измена и допунама), а да трошкови који настану током овог поступка нису парнични трошкови, па је из наведених разлога одлучено као у другом ставу изреке решења.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 89/18 од 23. августа 2018. године – решење Вишег суда у Београду П4 236/10 од 26. јуна 2018. године)

*Аутор сентенце: Ирина Анђелковић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

ПРАВО НА ПЛАТУ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА ПРИВРЕМЕНО ПРЕМЕСТЕНОГ НА ДРУГО ОДГОВАРАЈУЋЕ МЕСТО

Начело о једнакој заради за исти рад примењује се и на државног службеника привремено премештеног на друго одговарајуће радно место у истом државном органу, ако је то за њега повољније.

Из образложења:

Према правилима члана 169. Закона о полицији, на положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству, примењују се прописи о радним односима у државним органима, ако овим Законом и прописима донетим на основу овог Закона није другачије одређено, а према правилима из члана 4. став 1. Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС" бр. 79/05...94/17), на права и дужности државних службеника који нису уређени овим или посебним законом или другим прописом примењују се општи прописи о раду и посебан колективни уговор за државне органе.

Према правилима из члана 93. Закона о државним службеницима државни службеник може да буде привремено премештен на друго одговарајуће радно место у истом државном органу због замене одсутног државног службеника или повећаног обима посла. при чему задржава сва права на свом радном месту.

Запосленом се у смислу правила из члана 104. став 2. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 ... 54/09), гарантује једнака зарада за исти рад и рад исте вредности који остварује код послодавца. Под радом исте вредности подразумева се рад за који се захтева исти степен стручне спреме, иста радна способност, одговорност и физички и интелектуалн и рад.

По правном схватању овог суда, правила из члана 93. Закона о државним службеницима имају заштитни карактер, јер искључују могућност довођења у неповољнији положај државног службеника привремено премештеног на друго одговарајуће радно место, а не карактер правила којим се привремено премештеном државном службенику ускраћује право на плату у висини плате одређене по коефицијенту за радио место на које је привремено премештен, ако је то за њега повољније. Другачије тумачење било би противно начелу о једнакој заради за исти рад и принципу забране дискриминације.

(Пресуда Апелационог суда у Београду ГжЛ.бр. 1469/17 од 22.03.2018. године - пресуда Првог основног суда у Београду ПП 13/13 од 13.10.2016. године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

СУБЈЕКТИВНИ РОК ЗА ОТКАЗ УГОВОРА О РАДУ ЗАПОСЛЕНОГ ИЗ РАЗЛОГА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ЊЕГОВО ПОНАШАЊЕ

Субјективни рок од 3 месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, у ком послодавац може запосленом отказати уговор о раду из разлога који се односе на

његово понашање рачуна се од дана када је за чињенице која је основ за давање отказа, сазнао директор послодавца.

Из образложења:

Субјективни рок из члана 184. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05...54/09), у ком послодавац може запосленом отказати уговор о раду, износи три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа.

Код такве правне регулативе, као датум сазнања послодавца за повреду радне обавезе од ког почиње тећи назначен рок, узима се датум када је за те чињенице сазнао директор послодавца, јер је он лице овлашћено за доношење одлуке о правима, обавезама, одговорностима запослених у смислу правила из члана 192. истог закона.

(Пресуда Апелационог суда у Београду ГжЕ бр. 660/17 од 19.01.2018. године - пресуда Првог основног суда у Београду III бр. 1292/14 од 05.09.2016. године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

СОЦИЈАЛНИ ПРОГРАМ

Социјални програм закључен између Владе Републике Србије - надлежног министарства и репрезентативних синдиката на нивоу Републике Србије, којим се уређују права и обавезе из радног односа у односу на те норме има карактер колективног уговора који се непосредно примењује и обавезује све послодавце који су у време закључивања тог акта чланови Удружења послодавца - учесника Колективног уговора.

Из образложења:

Социјални програм за "НИС" а.д. Нови Сад закључен је на основу Споразума између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде. Протокола о основним условима куповине од стране ОАО "Газпром Њефт"

акција компаније "Нафтна индустрија Србије" а.д. Нови Сад које чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за "НИС" а.д. Нови Сад. Потписници овог акта су у име Владе Републике Србије - Министарства рударства и енергетике Републике Србије, у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса "Нафтна индустрија Србије" а.д. Нови Сад - председник управног одбора и генерални директор, репрезентативни синдикати код послодавца: Јединствена синдикална организација "НИС" а.д. Нови Сад и Јединствена синдикална организација "ПИС -Нафтагас" Нови Сад, репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије и гране: Самостални синдикат радника енергетике и Петрохемије Србије и Синдикат хемије неметала енергетике и рударства - УГС Независност. Према правилима из члана 6. став 2. назначеног Социјалног програма, овај акт ће се примењивати као самостални општи акт чија је важност до 31.12.2012. године.

С обзиром на учеснике, време његовог трајања, а нарочито садржину Програма (дефинисање делатности, котирање акција, преузимање акција, заштита радног односа, заштита економског и социјалног положаја запослених, стандард запослених, вишак запослених, проценат увећања зараде), Социјални програм се може уподобити Колективном уговору из члана 247. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05) у вези члана 240. Закона о раду, јер се њиме уређују права и обавезе из радног односа. По члану 256. истог закона, општи посебни колективни уговор непосредно се примењују и обавезују све послодавце који су у време закључивања колективног уговора чланови Удружења послодавца - учесника колективног уговора.

Карактер једног акта не одређује његов назив већ његов садржај. На овако закључени Социјални програм има карактер општег акта - Колективног уговора који се непосредно примењује. Одредбом члана 9. овог акта послодавац је обавезан да изврши једнократно и трајно повећање зарада запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, коју обавезу је тужени делимично испунио исплатом увећане зараде заједан месец, април 2009. године, на супротно закључку првостепеног суда, по оцени овог суда, тужилац основано

потражује исплату разлике између исплаћене зараде по анексима уговора о раду и зараде обрачунате са увећањем од 15% по закљученом Социјалном програму за период његовог важења.

Решењем Уставног суда Републике Србије Иуо 150/2013 од 30.01.2014. године одбачена је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредби члана 79. Колективног уговора за "НИС" а.д. Нови Сад од 09.05.2011. године и члана 1. Анекса број 1 Колективног уговора за "НИС" а.д. Нови Сад од 27. фебруара 2013. године. По наводима подносиоца иницијативе оспореним одредбама утврђена је отпремнина при отказу уговора о раду запосленог као технолошком вишку у износу нижем од износа утврђеног одредбом члана 20. Социјалног програма. овде туженог. Према правном схватању исказаном у назначеној одлуци, Уставни суд је имао у виду и да је у досадашњој пракси израженој у више предмета. заузео становиште да програми решавања вишка запослених у који спадају и тзв. социјални програми, немају значење општих правних аката, јер се њима не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представљају акте пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим је радом престала потреба. Према датим разлозима надаље, Социјални програм, па и у случају када је његово доношење предвиђено међудржавним споразумом, не представља врсту општег акта којим се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа. односно по основу рада. у конкретном случају право на отпремнину у одређеном износу у случају престанка радног односа због технолошких. економских и организационих промена код послодавца. већ се та питања уређују Законом о раду. а висина отпремнине утврђује Колективним уговором или уговором о раду. Осим тога, основано се поставља питање да ли је Социјални програм могао да конкретно уређује будуће односе који настају после престанка његове важности, као што је предвиђено чланом 20. овог програма.

У поступку жалбене контроле, Апелациони суд у Београду је имао у виду правно схватање исказано у назначеној одлуци, али је оценио да се овде не ради о истом чињеничном и правном питању. С обзиром на учеснике у доношењу Социјалног програма (којим питањем се

Уставни суд није бавио), време његовог трајања, а нарочито садржину програма којим су, уређена права и обавезе из радног односа у погледу питања исплате увећане зараде за период важења овог споразума, суд је извео закључак да овај акт има карактер Колективног уговора из члана 247. Закона о раду, који се непосредно примењује.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1. бр. 178/2018 од 04.05.2018. године - пресуда Трећег основног суда у Београду ПП 528/14 од 01. 06.2017. године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

ГРАЂАНСКО ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАДНЕ СПОРОВЕ

Правни ставови

РАД НА ТЕРЕНУ КРАЋИ ОД 30 ДАНА

Када је колективним уговором код послодавца одређено да се рад ван места седишта послодавца у трајању краћем од 30 дана не сматра теренским радом, а запослени је са послодавцем закључио анекс уговора о раду којим је упућен на рад ван седишта послодавца, у трајању краћем од 30 дана, такав рад, уколико има све карактеристике рада на терену, сматра се теренским радом за чије обављање запосленом припада право накнаде трошкова из члана 118. тачка 4. Закона о раду.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду одржаној 31. јануара 2018. године)

ДОДАТНА ЗАРАДА

Када је анексом уговора о раду којим се запослени упућује на рад ван седишта послодавца, уговорена исплата додатне зараде, тако уговорена зарада по својим карактеристикама представља увећану зараду из члана 108. став 3. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...54/2009), којим је прописано да се општим актом и уговором о раду могу утврдити и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду.

То је у конкретном случају, дакле увећана зарада за рад ван седишта послодавца, а не увећана зарада по неком од других основа из члана 108. став 1. тачка 1, 2. и 3. Закона о раду (за рад на дан празника који је нерадни дан, за рад ноћу и рад у сменама, за прековремени рад).

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду одржаној 31. јануара 2018. године)

ПРАВО НА НАКНАДУ ЗА ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД И РАД НЕДЕЉОМ

Када је анексом уговора о раду одређено да се запослени упућује на рад ван седишта послодавца и да ће рад обављати у радном времену од 10 часова дневно (понедељак – субота), односно 8 часова недељом, такав рад се не може сматрати радом обављеним у редовном радном времену, већ сви часови преко 40 часова недељно се сматрају прековременим радом, уколико послодавац запосленом није извршио прераспodelу радног времена и по том основу запосленом по повратку на рад у седиште послодавца омогућио коришћење слободних дана. Када је општим актом послодавца рад недељом одређен као посебан основ за увећање зараде, те уколико је запосленом рад недељом одређен анексом уговора о раду, којим се упућује на рад ван седишта послодавца, онда такав рад има обележје рада за који се запосленом исплаћује увећана зарада и по том основу (чл. 108. став 2. Закона о раду).

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду одржаној 31. јануара 2018. године)

ТРОШКОВИ СМЕШТАЈА И ИСХРАНЕ

Када је анексом уговора о раду којим се запослени упућује на рад ван седишта послодавца одређено да запослени сноси трошкове смештаја и исхране, послодавац се не може ослободити обавезе утврђене одредбом чланом 118. тачка 4. Закона о раду да запосленом накнади трошкове које је по том основу имао. Назначена одредба уговора о раду је ништава, у смислу правила из члана 9. став 2. Закона о раду, јер запосленом даје мања права од права утврђеног законом.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду одржаној 31. јануара 2018. године)

ПРАВО НА УВЕЋАЊУ ПЛАТУ ПОЛИЦИЈСКОГ СЛУЖБЕНИКА

"Полицијском службенику (овлашћеном службеном лицу, запосленом на посебним дужностима и запосленом на одређеним дужностима) у периоду од 01.04.2014. године до 05.02.2016. године, повређено је право на увећању плату, уколико је његова основна плата (плата по основном и додатном коефицијенту умањена за додатак на плату по основу минулог рада и других додатака на плату) увећана за мање од 30% у односу на плату упоредног радника државног службеника у МУП-у који има исти степен стручне спреме.

Под државним службеником у МУП-у, сматра се запослени који обавља остале послове из делокруга министарства и са њима повезане опште, правне, информатичке, материјално – финансијске, рачуноводствене и административне послове, али не и помоћно – техничке послове.

Околност да тужилац у управном спору није побијао правилност решења о утврђивању коефицијента за обрачун плате без правног значаја је за исход спора".

Образложење:

Новелама Закона о полицији ("Службени гласник РС", бр. 92/2011) од 07. децембра 2011. године који је ступио на снагу наредно дана од дана објављивања одређено је: Запослени има право на плату која се састоји од основне плате, додатака на плату и пореза и доприноса из плате. Основна плата састоји се од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, радна места, односно послове на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност послова. Додатак на плату износи 0,4 % од основне плате по основу временаведеног на раду за сваку пуну годину остварену у радном односу, као и за сваку годину за коју се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Висину коефицијента из става 2. овог члана утврђује министар актом о платама запослених у министарству, који доноси уз сагласност Владе (члан 146).

Додатни коефицијент утврђен у складу са чланом 146. став 2. овог Закона, применом на основицу увећава плату за 30 до 50 % у односу на плате других државних службеника (члан 147. став 2).

Полицијске послове обављају полицијски службеници и то: 1. униформисани и неуниформисани запослени који примењују полицијска овлашћења (овлашћена службена лица); 2. запослени на посебним и одређеним дужностима чији су послови у непосредној вези са полицијским пословима и обухватају послове противпожарне заштите, издавања оружја, посебне регистрације и издавање дозвола, издавање и евиденције поверљивих идентификационих докумената, кривичних евиденција и других посебних евиденција, као и друге послове који имају безбедносни и поверљиви карактер и које министар унутрашњих послова може овластити да обављају одређене полицијске послове. Полицијски службеници из става 2. овог члана су запослени који раде на пословима на којима опасност по живот и здравље, одговорност и тежина природе и посебни услови рада битно утичу на смањење радне способности (став 4).

Према члану 1. истог Закона, у министарству се поред полицијских обављају и други законом утврђени послови а одредбом

члана 10. истог Закона, дата је дефиниција послова који се сматрају полицијским пословима.

Назначени закон не садржи дефиницију који се запослени у министарству сматрају државним службеницима, па се под појмом државног службеника сматра лице чије се радно место састоји од послова из делокруга органа или с њима повезаних општих правних, информатичких, материјално-финансијских, рачуноводствених и административних послова а намештеником лице чије се радно место састоји од пратећих, помоћно-техничких послова у органу, како је то дефинисано одредбом члана 2. Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", бр.79/2005, 104/2009), који се супсидијарно примењује и на запослене у Министарству унутрашњих послова. Исту дефиницију државног службеника садржи и Закон о полицији објављен у "Службеном гласнику РС" бр. 6/2016 од 26. јануара 2016. године, који је ступио на снагу осмог дана од дана објављивања.

У спровођењу назначених новела Закона о полицији тужена је донела Правилник о платама запослених у Министарству унутрашњих послова од 03.04.2012. године. Одредбом члана 4. овог акта одређено је да су коефицијенти плате: 1. основни коефицијент који се састоји од коефицијента платног разреда и коефицијента звања, односно чина и 2. додатни коефицијент. Одредбом члана 5. дати су коефицијенти платног разреда а одредбом члана 6. коефицијенти звања, односно чина. Према члану 7, додатни коефицијент састоји се из: 1. коефицијента бенефиције (УСО), 2. коефицијента нередовности у раду (СТН), 3. коефицијента одговорности и сложености (ОС). Одредбом члана 8. дате су категорије бенефиције а одредбом члана 9. појам коефицијента нередовности којом се исказује нередовна организација послова у виду рада у смени, турнуса и других учесталих нередовности у раду и утврђује се у висини и то за рад у смени, турнусу или учестале нередовности 0,145. Одредбом члана 10. одређене су категорије одговорности и сложености посла а одредбом члана 11. одређено је да запослени има право на додатак на плату: 1. за рад на дан празника који је нерадни дан, 2. за рад ноћу, 3. за прековремени рад, 4. за дежурство ван радног времена, 5.

за додатно оптерећење на раду, б. за сменски рад у случају да није вредновано кроз коефицијенте плате.

Поштујући наведене норме право на увећану плату у смислу правила из члана 147. тада важећег Закона о полицији остварују не само овлашћена службена лица, него и запослени на посебним и одређеним дужностима из члана 4. Закона о полицији, а право на исплату увећане плате му је повређено уколико његова укупна плата без додатка на плату по основу минулог рада и додатака на плату из члана 11. Правилника није за више од 30% већа у односу на укупну плату другог запосленог који обавља остале послове из делокруга министарства и са њим повезане опште, правне, информатичке, материјално-финансијске, рачуноводствене и административне послове али не и пратеће помоћно-техничке послове.

Према правном схватању Уставног суда исказаног у бројним одлукама право на исплату плате није условљено претходним остваривањем права на заштиту у управном поступку и управном спору за разлику од свих других примања по основу рада.

У погледу на друго спорно правно питање запослених у Министарству унутрашњих послова на разлику између исплаћених трошкова за долазак и одлазак са рада, Апелациони суд у Београду не прихвата став Апелационог суда у Новом Саду, јер се ово право остварује у управном поступку и управном спору а не у спору пред судом опште надлежности, па судску заштиту може с успехом остварити само по захтеву за накнаду штете због незаконитог рада органа кад му послодавац није исплатио накнаду на коју му је утврдио то право. Ближи разлози дати су у спорном правном питању које је Апелациони суд у Београду кандидовао за заједничку седницу апелационих судова у Нишу 2017. године.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду одржаној 14. јуна 2018. године)

**НЕДОЗВОЉЕНА ЈЕ ТУЖБА ЗА УТВРЂЕЊЕ
ДА ПОЈЕДИНАЧНИ АКТ ПОСЛОДАВЦА ПРЕДСТАВЉА
ШТЕТНУ РАДЊУ У ВЕЗИ СА УЗБУЊИВАЊЕМ**

Када претрпи одмазду у форми појединачног акта послодавца, узбуњивач судску заштиту остварује тужбом за оцену законитости појединачног акта којим је решавано о правима, обавезама и одговорности по основу рада, у радном или управном спору, у роковима прописаним посебним законом, истичући навод да је оспорени појединачни акт штетна радња у вези са узбуњивањем и тужбом поднетом вишем суду по захтеву за накнаду штете, уколико као директну последицу узбуњивања трпи материјалну и нематеријалну штету, и по захтеву за објављивање пресуде донете по тужби о трошку туженог.

Образложење:

Закон о заштити узбуњивача примењује се од 05.06.2015. године, а у његовој примени као најспорније појавило се питање дозвољености тужбе за утврђење да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем.

Иако је правилима из члана 23. став 2. овог Закона одређено да узбуњивач судску заштиту остварује подношењем тужбе за заштиту у вези са узбуњивањем надлежном суду у року од 6 месеци од дана сазнања за предузету штетну радњу односно 3 године од дана када је штетна радња предузета, а одредбом члана 23. став 3. прокламује да је у поступку судске заштите надлежан виши суд према месту предузимања штетне радње или према месту пребивалишта тужиоца, судска заштита узбуњивача остварује се и тужбом за оцену законитости појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорности узбуњивача по основу рада за које је надлежан основни суд или Управни суд у зависности од тога на ком радном месту и код ког послодавца запослени ради.

Закон разликује две врсте поступка: поступак по тужби за заштиту у вези са узбуњивањем из члана 26. став 1. Закона и поступак по тужби за оцену законитости појединачног акта послодавца

из члана 27. истог Закона у зависности од тога да ли је послодавац према узбуњивачу предузео штетну радњу која је фактичке природе или штетну радњу доношењем појединачног акта којим је решавао о правима, обавезама и одговорности узбуњивача по основу рада.

Независно од врсте поступка законом су одређена извесна заједничка процесна правила: упознавање странака са правом да спор реше путем посредовања (члан 28) терет доказивања (члан 29) истражно начело (члан 30) изостанак туженог (члан 31) правила о привременим мерама (члан 32, 34. и 35. ЗЗУ).

Према правилима из члана 26. став 2. истог Закона тужбом за заштиту у вези са узбуњивањем не може се побијати законитост појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорностима запосленог по основу рада. Циљ назначене норме је искључење двоструке или паралелне надлежности судова у судској заштити узбуњивача када је одмазда од стране послодавца извршена доношењем појединачног акта.*1 У том случају узбуњивач мора покренути поступак по тужби за оцену законитости појединачног акта послодавца из члана 27. истог Закона у којем има право да до одређеног процесног момента истакне навод да је појединачни акт послодавца штетна радња предузета према њему у циљу одмазде због узбуњивања. Основаност таквог навода суд даље оцењује применом свих заједничких процесних правила прописаних Законом о заштити узбуњивача.

Према правилима из члана 194. став 3. ЗПП-а, који се у смислу правила из члана 23. став 6. ЗЗУ сходно примењује и у поступку за заштиту у вези са узбуњивањем, тужба за утврђење може да се поднесе ради утврђивања постојања односно непостојања чињенице ако је то предвиђено законом или другим прописом. Тужба за утврђење да је према узбуњивачу предузета штетна радња јесте тужба за утврђење постојања чињенице, која је дозвољена управо из разлога што је предвиђена Законом о заштити узбуњивача (одредбом члана 26. став 1. тачка 1) али је допуштеност ове тужбе и ограничена овим законом. Ограничење је садржано у ставу 2. истог члана прописивањем да се тужбом из става 1. не може побијати

законитост појединачног акта послодавца којим је решавано о правима, обавезама и одговорностима запосленог по основу рада. Захтевом за утврђење да појединачни акт послодавца представља штетну радњу према узбуњивачу суштински се побија законитост таквог акта што није дозвољено.¹

Супротно правно схватање доводи у питање **правну сигурност и јединство правног поретка**, јер даје могућност да основни и виши суд другачије оцене исте чињенице. У случају правноснажног одбијања тужбеног захтева за поништај појединачног акта **наступа правноснажност коначног акта послодавца, а тиме и необорива претпоставка његове законитости, па такав акт никако не може бити предмет оцене другог суда** који би утврђивао да ли је реч о штетној радњи, а тиме и о незаконитом акту, када је он као законит опстао у правном саобраћају. Одбацивањем као недозвољене тужбе за утврђење да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем, **не ускраћује се право узбуњивача на судску заштиту**, јер своје право остварује у посебном поступку за оцену законитости појединачног акта, док право на накнаду нематеријалне и материјалне штете настале због узбуњивања и захтев за објављивање овакве одлуке остварује тужбом из члана 26. став 1. Закона пред вишим судом. У оваквим случајевима поступак за поништај појединачног акта пред основним и Управним судом представља претходно питање због ког виши суд доноси решење о прекиду поступка. Према речима аутора књиге Примена Закона о заштити узбуњивача, судије Снежане Андрејевић, овакво успостављена судска заштита била је резултат нужности да се један нови закон какав је Закон о заштити узбуњивача имплементира у већ постојећи правни систем и одредбе о стварној надлежности суда.

---

¹ Судија Снежана Андрејевић "Судска заштита узбуњивача" Билтен ВКС 3/2015
судија Ирена Р. Гарчевић – Заштита узбуњивача – анализа поступања судова
током две године примене закона

Неуједначена судска пракса по питању дозвољености тужбе за утврђење да појединачни акт представља штету радњу у вези а узбуњивањем није отклоњена ни одлукама донетим од стране Врховног касационог суда² због чега се спорно правно питање износи на заједничку седницу апелационих судова, а Врховном касационом суду указује на потребу његовог разматрања и доношења правног схватања .

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења за радне спорове Апелационог суда у Београду одржаној 18. септембра 2018. године)

---

² Пресуде Рев2 Уз 3/2016 од 18.1.2017. године, Рев2 Уз 2/2017 од 22.6.2017. године, Рев2 Уз 3/2017 од 29.11.2017. године, Рев2 Уз 1/2018 од 5.7.2018. године, решење Рев2 Уз 5/2017 од 7.3.2018. године

Према ставу исказаном у пресуди Рев2 Уз 3/2017 од 29.11.2017. године, нема сметњи да се паралелно воде одвојени поступци за поништај појединачног акта којим је одлучено о правима и обавезама запосленог по основу рада и да се у том поступку запослени позива на заштиту права узбуњивача, као и да се води спор којим се утврђује да је према узбуњивачу поднета штетна радња у складу са чланом 26 закона.

У решењу Рев2 Уз 5/2017 од 7.3.2018. године, међутим, исказан је следећи став: По оцени Врховног касационог суда у ситуацији када узбуњивач тврди да му је појединачним актом послодавца повређено право прописано чланом 5. Закона о заштити узбуњивача, заштиту свог права може да оствари у посебном поступку на начин који је прописан цитираном одредбом члана 27. овог закона. Узбуњивач може да истакне навод да појединачни акт послодавца, конкретно решење о отказу уговора о раду, представља штетну радњу у вези с узбуњивањем само у тужби за оцену законитости тог акта и у том посебном поступку суд оцењује основаност навода да појединачни акт послодавца представља штетну радњу у вези са узбуњивањем у складу са одредбама Закона о заштити узбуњивача. Законом је искључена двострука или паралелна надлежност у случају отказа уговора о раду или друге одлуке о појединачним правима, која припадају узбуњивачу по радноправним или другим посебним прописима.

Радно право

БЛАГОВРЕМЕНОСТ ТУЖБЕ ЗА ПОНИШТАЈ РЕШЕЊА

Поштовање рока за подношење тужбе за оцену законитости појединачног акта послодавца је услов за остваривање судске заштите у радном спору. Протеком законом прописаног рока за подношење тужбе наступа преклузија о чему суд води рачуна по службеној дужности.

Из образложења:

Првостепени суд је, одлучујући о тужбеном захтеву тужиље за поништај решења тужене, пропустио да оцени да ли је тужба коју је тужила поднела за поништај тог решења благовремена, односно да ли је тужила у законом прописаном року захтевала судску заштиту у складу са чланом 195. став 2. Закона о раду, као и правном поуком садржаном у том решењу.

Наиме, поштовање рока за подношење тужбе из цитираног члана је услов за остваривање судске заштите у радном спору по тужби запосленог, јер протеком законом прописаног рока за подношење тужбе, наступа преклузија и губитак права на судску заштиту, о чему суд води рачуна по службеној дужности и одбацује тужбу ако утврди да је поднета неблаговремено у смислу члана 297. став 1. тачка 2. ЗПП. Како је суд мериторно одлучио о тужбеном захтеву тужиље у овом делу, не дајући оцену благовремености тужбе, пресуда је у овом делу морала бити укинута.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4788/17 од 13. септембра 2018. године - пресуда Трећег основног суда у Београду ПП 427/15 од 27. септембра 2017. године)

*Аутор сентенце: Гордана Тошић,
судија Апелационог суда у Београду*

ПАСИВНА ЛЕГИТИМАЦИЈА У ПАРНИЦИ ИЗ РАДНОГ ОДНОСА

У парницама из радног односа пасивно је легитимисан послодавац, без обзира на чињеницу што се средства за његово финансирање обезбеђују из буџета другог правног лица, његовог оснивача.

Из образложења:

У конкретном случају тужени, као установа социјалне заштите, која има својство самосталног правног лица, је послодавац тужиле, што произилази из закљученог уговора о раду, па је стога исти тужени и једино пасивно легитимисан у спору за исплату плате, односно уплату доприноса. Наведено произилази из садржине одредбе члана 16. став 1. Закона о раду, према којој је послодавац дужан да запосленом за обављени рад исплати зараду, члана 121. став 1. истог закона, према коме је послодавац дужан да приликом исплате сваке зараде достави обрачун и члана 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, према коме је обвезник плаћања доприноса послодавац. Чињеница да се средства за финансирање рада туженог у делу јавних овлашћења, према Закону о социјалној заштити обезбеђују у буџету Републике Србије и чињеница да је тужени Град оснивач послодавца тужиле, те да се средства буџета Града преносе наменски туженом за исплату одређених новчаних примања, не утиче на пасивну легитимацију ових тужених у конкретној парници, јер исти нису послодавци тужиле.

Имајући у виду да тужени Град и Република Србија нису пасивно легитимисани у овој парници, то је првостепена пресуда у односу на исте тужене преиначена и одбијен тужбени захтев као неоснован.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4766/17 од 05. јула 2018. године - пресуда Основног суда у Ваљеву ПП.279/16 од 19. октобра 2017. године)

*Аутор сентенце: Гордана Тошић,
судија Апелационог суда у Београду*

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ОДЛУКЕ О ПРАВИМА, ОБАВЕЗАМА И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНОГ

Када је законом послодавцу дата могућност да ради заштите јавног интереса ограничи неко право запосленог, одлука послодавца мора да садржи конкретне разлоге који упућују на закључак да је она заснована на нужности постизања легитимног циља.

Из образложења:

Одредбом члана 45. Закона о унутрашњим пословима који је био на снази у време доношења оспорених решења, предвиђена је могућност да надлежни орган Министарства унутрашњих послова може да донесе одлуку о престанку радног односа службеног лица и радника на одређеним дужностима у МУП-у, уколико се против њега води кривични поступак за дела која се гоне по службеној дужности. Оваква могућност односно овлашћење које је остављено послодавцу, дато је првенствено са циљем да се заштити специфичан делокруг послова које то министарство обавља. Како коришћење ове могућности истовремено подразумева и ограничење права запосленог, ради заштите јавног интереса, оно мора бити засновано на нужности постизања легитимног циља, које се огледа у томе да даље радно ангажовање запосленог радника Министарства унутрашњих послова против којег се води кривични поступак не штети интересима службе. С обзиром да је престанак радног односа из разлога прописаних одредбом члана 45. Закона о унутрашњим пословима представљао факултативан, а не облигатан разлог престанка радног односа, такво решење послодавца мора садржати конкретне разлоге и то како чињенични опис кривичног дела, због којег се против запосленог води кривични поступак, тако и оцену, због чега би даље радно ангажовање запосленог против ког се води кривични поступак штетило интересима службе. Ово посебно стога што Законом о унутрашњим пословима није уређено правно дејство ослобађајуће кривичне пресуде, односно пресуде којом се одбија оптужба против окривљеног у погледу даљег радно-правног статуса

радника којем је престао радни однос на основу дискреционог овлашћења из члана 45. Закона о унутрашњим пословима.

Правно схватање овог суда засновано је на правном схватању Европског суда за људска права исказаног у пресуди Миловић и др., против Србије, објављеној у "Службеном гласнику РС", бр. 53/2016 дана 07.6.2016. године, донетој по представакама других лица у истој чињеничној и правној ситуацији. У разлозима назначене пресуде између осталог се наводи да је одредба члана 45. Закона о министарству унутрашњих послова дала потпуно дискреционо право министарству да одлучује о отказу полицајца против којих је у току кривични поступак. Она не даје никакве смернице како да се то дискреционо право примењује, не даје упутство у вези са последицама ослобађања полицајца од кривичне оптужбе. У недостатку објашњења о употреби овог дискреционог права, закон на основу ког су подносиоци представке отпуштени није само непрецизан, већ га је Министарство унутрашњих послова такође произвољно примењивало. Суд је надаље закључио да члан 45. назначеног закона на основу ког су подносиоци представке отпуштени није испунио захтев предвидљивости и да сходно томе отказ подносилаца представки није био у складу са законом како се захтева чланом 8. став 2. Конвенције. Према датим разлозима, када примењују правна правила којима недостаје прецизност, домаћи судови морају показати посебну пажњу приликом навођења разлога због којих је то правило примењено у конкретном случају. Само навођење нејасне одредбе не може се сматрати довољним образложењем, па су судске одлуке донете по преставакама лица наведених у пресуди, биле произвољне, чиме је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције, повреде права на правично суђење.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1.бр.3729/17 од 30. марта 2018. године - пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр.915/17 од 13. јула 2017.године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

ДОДАТАК НА ПЛАТУ ПО ОСНОВУ ПРИПРАВНОСТИ

Време у ком се запослени полицијски службеник не налази на месту где обавља послове, а у ком је дужан да се одазове на позив послодавца да обавља послове уколико се за то укаже потреба, представља самостални основ за увећање плате по основу приправности, независно од тога да ли је полицијском службенику по основу нередовности у раду утврђен додатни коефицијент чијом применом на основицу му је увећана плата за 30-50% у односу на плате других државних службеника.

Из образложења:

Новелама Закона о полицији ("Службени гласник РС", бр.92/2011 од 07.12.2011. године), који је ступио на снагу наредног дана од дана објављивања, додат је члан 147а. Према правилима из назначене норме, запослени има право на додатак на плату: 1) за рад на дан празника који је нерадни дан; 2) за рад ноћу; 3) за рад у смени; 4) за прековремени рад – 28,6% од основне плате; 5) за додатно оптерећење на раду и то: 1) до 10 радних дана месечно 3% од основне плате, односно 4% од основне плате ако замењује руководиоца унутрашње јединице; 2) од 10 до 20 радних дана месечно 6% од основне плате, односно 7% од основне плате, ако замењује руководиоца унутрашње јединице; 3) за 20 и више радних дана месечно 10% од основне плате, односно 12% од основне плате ако замењује руководиоца унутрашње јединице; 4) за дежурства ван радног времена (приправност – 10% од основне плате).

На положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству унутрашњих послова, у смислу правила из члана 169 Закона о полицији, примарно се примењује тај закон и прописи донети на основу тог закона, а супсидијарно прописи о радним односима у државним органима.

Закон о полицији не садржи ближе одређење појма приправности, па је у смислу одредбе члана 169. Закона о полицији за одређивање овог појма меродаван пропис члан 28. Закона о платама државних службеника и намештеника ("Службени гласник РС", бр.62/2006, 99/2014). Према наведеној норми државни службеник

који ван радног времена мора да буде доступан (у приправности) да би, ако устреба извршио неки посао свог радног места, има право на додатак за приправност.

Из садржине наведених норми произилази да је време у којем се запослени не налази на месту где обавља послове, а у ком је дужан да се одазове на позив послодавца да обавља послове уколико се за то укаже потреба, представља самостални основ за увећање плате запосленом по основу приправности, независно од тога да ли је полицијском службенику по основу нередовности у раду утврђен додатни коефицијент у складу са правилима из члана 146. став 2. Закона о полицији. Супротно тумачењу по ком су полицијски службеници у току радног односа у министарству у статусу стално доступни и у обавези да се позиву одазову ради рада, због чега се према тврдњи жалбе овде не ради о приправности, већ о повећаном степену сталне доступности који извире из припадности некој целини у којој је то вредновано кроз коефицијент плате, већи платни разред у односу на полицијске службенике који то немају, противно је циљу због кога је ово право законом признато.

Из истих разлога, без утицаја је и позивање туженог на правила из члана 13. став 1. Закона о полицији, којим је одређена обавеза полицијског службеника да у свако доба предузима неопходне радње ради заштите живота и личне безбедности људи и имовине.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1.бр.3298/17 од 18. маја 2018. године - пресуда Основног суда у Панчеву ПП.бр.177/2015 од 08. јуна 2017.године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

НАКНАДА ТРОШКОВА ЗА ОДВОЈЕН ЖИВОТ СУДИЈЕ

Судија има право на накнаду трошкова за одвојени живот само у случају премештаја, односно упућивања у други суд, а не и у случају обављања рада у суду за који је изабран,

односно у његовој судској јединици, према годишњем распореду послова.

Из образложења:

Из чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку, произлази да је тужилац био судија Основног суда у Косовској Митровици. На ту функцију није реизабран у току реформе у правосуђу крајем 2009. године, али је током 2012. године одлуком Високог савета судства поново ангажован у правосуђу и то као судија Основног суда Косовска Митровица, након што је усвојена његова жалба. Основни суд Косовска Митровица има своје судске јединице (Ранилук, Грачаница, Гораждевац и Штрпце). Тужилац је дана 01.07.2012. године упућен на рад у Судску јединицу Грачаница где је посао судије обављао све до одласка у старосну пензију дана 13.04.2016. године. Тужилац има боравиште у Драгашу Општина Гора, па је због потребе посла боравио у Грачаници иако је његова породица, живела у Драгашу који је удаљен од Грачанице 120 км.

...Иако у списима предмета постоји годишњи распоред послова Основног суда у Косовској Митровици за 2014, 2015. и 2016. годину, а којим годишњим распоредом из 2014. године је јасно утврђен распоред судија и судског особља у судским јединицама,... првостепени суд те чињенице није навео у пресуди, а извео је погрешан закључак да се у конкретном случају ради о упућивању судије наводећи да је судија 2012. године од стране Високог савета судства поново ангажован за рад и упућен на рад у Судску јединицу Грачаница. Ово из разлога што је тужилац одлуком Високог савета судства поново изабран за судију Основног суда у Косовској Митровици, а годишњим распоредом послова тог суда распоређен да ради у Судској јединици у Грачаници, па се у конкретном случају не ради ни о упућивању, нити о премештају тужиоца.

Законом о судијама нису посебно уређена питања која се односе на врсте накнаде и других примања које судија има право у току обављања судијске функције, па право на ове накнаде, у смислу одредби члана 11. Закона о судијама остварује се применом прописа који уређују права из радног односа изабраних лица, одно-

сно Уредбом о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима ("Службени гласник РС" бр. 44/2008, 78/12). Према правилима из члана 5. назначене Уредбе, право на накнаду трошкова привременог или трајног премештаја у друго место рада изабрана и постављена лица у државним органима остварују сходном применом одредаба Уредбе Владе којим се уређује накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника.

...Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника ("Службени гласник РС" бр. 98/2007 ... 84/2015) одређено је да се државном службенику и намештенику накнађују због привременог или трајног премештаја у друго место рада, између осталог и трошкови одвојеног живота од породице (члан 45), да се трошкови за одвојени живот од породице накнађују због тога што је привремено премештен у друго место рада које је више од 50 километара удаљено од места његовог пребивалишта и од претходног места рада (члан 48. став 1), односно, уколико је трајно премештен у друго место рада које је више од 50 километара удаљено од места његовог пребивалишта и претходног места рада најдуже годину дана од дана трајног премештаја.

Из садржине наведених норми произилази да судија има право на накнаду трошкова за одвојени живот само у случају премештаја, односно упућивања у други суд, а не и у случају обављања рада у суду за који је изабран, односно у његовој судској јединици, према годишњем распореду послова. Како су у погледу ове одлучне чињенице разлози ожалбене пресуде нејасни и контрарни доказима у списима, ожалбена пресуда је морала бити укинута.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2986/18 од 27. септембра 2018.год - пресуда Првог основног суда у Београду П1.бр. 1649/17 од 18. априла 2018. године)

*Аутор сентенце: Зорица Смирчић,
судија Апелационог суда у Београду*

ОБАВЕЗА РАДА ДУЖЕГ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА

Основно право запосленог је право на ограничено радно време. Запослени је, на захтев послодавца, дужан да ради дуже од пуног радног времена само изузетно, када је потреба за обављањем таквог рада узрокована околностима које послодавац није могао предвидети нити спречити.

Из образложења:

На захтев послодавца, запослени је према правилима из члана 53. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05, 54/09), дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадно повећања обима посла и другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран.

Разлог за увођење прековременог рада може бити само изненадно повећање обима посла које послодавац као организатор процеса рада није могао планирати тако да се савлада у току редовног рада запослених или посао који је искрсао неочекивано и ван контроле је послодавца. Повећан број посетилаца у дане викенда, представља околност која је туженом била унапред позната, дакле не ради се о неочекиваним и непланираним пословима, па је послове чишћења пешачких стаза у кругу Зоолошког врта био дужан да организује у оквиру редовног радног времена запослених. Зато, супротно тврдњи жалбе, тужилац није био дужан да поступи по налогу непосредног руководиоца да ради дуже од пуног радног времена, па одбијање запосленог да обави назначене послове по истеку радног времена не представља непоштовање радне дисциплине због ког је послодавац могао да запосленом откаже уговор о раду, како је то правилно оценио првостепени суд.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1.бр.3452/16 од 19. јануара 2018. године - пресуда Првог основног суда у Београду III бр.3306/11 од 01. јуна 2016.године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

ТРОШКОВИ ПРЕВОЗА ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА

Постојање правноснажног решења руководиоца органа о признању права државном службенику на накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада, односно пресуда Управног суда је материјална претпоставка која мора бити испуњена да би у парници државни службеник остварио право на исплату новчаног потраживања по том основу. Када је запослени пропустио да користи делотворно правно средство, суд не може занемарити процедуралне захтеве предвиђене законом, па запослени у парници не може с успехом остварити право на накнаду штете с пзивом на незаконит и неправилан рад органа тужене.

Из образложења:

Одредбама Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", бр. 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 и 67/07), који се примењује од 01.7.2006. године, прописано је: да се овим законом уређују права и дужности државних службеника и поједина права и дужности намештеника, као и да се поједина права и дужности државних службеника у појединим државним органима могу посебним законом уредити и друкчије, ако то произлази из природе њихових послова (члан 1. став 1. и 2); да о правима и дужностима државног службеника одлучује руководилац решењем, ако овим или другим законом или другим прописом није друкчије одређено, као и да се при одлучивању о правима и дужностима државног службеника примењује закон којим се уређује општи управни поступак, изузев код одлучивања о одговорности за штету (члан 140. став 1. и 4); да жалбене комисије одлучују о жалбама државних службеника на решења којима се у управном поступку одлучује о њиховим правима и дужностима и о жалбама учесника интерног и јавног конкурса (члан 142. став 1); да је жалбена комисија дужна да одлучи о жалби у року од 30 дана од дана њеног пријема ако овим законом није друкчије одређено, иначе се сматра да је жалба одбијена, као и да против одлуке жалбене комисије може да се покрене управни спор (члан 143).

Према одредби члана 3. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника ("Службени гла-

сник РС", бр. 86/07 од 21.9.2007. године, пречишћен текст "Службени гласник РС", бр. 98/07 од 30.10.2007. године), државном службенику и намештенику накнађују се трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају.

Из садржине наведених норми произилази да право на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада запосленом припада када се за то стекну прописани услови. Ово право сагласно одредби члана 140. Закона о државним службеницима, може се остварити на основу писменог захтева запосленог поднетог функционеру који руководи државним органом. Поштујући назначене норме о праву на накнаду трошкова за превоз за долазак и одлазак са рада не одлучује суд него надлежан функционер у органу тужене, па је у парници суд једино надлежан да одлучује о захтеву за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада органа тужене у смислу члана 172. Закона о облигационим односима, а по основу одговорности правног лица за штету коју проузрокује његов орган уколико је исплату накнаде за долазак и одлазак са рада утврђен појединачним коначним и правноснажним актом тужена неосновано обуставила или нередовно вршила њену исплату.

О законитости појединачног акта којим је одлучено о праву државног службеника не одлучује суд опште надлежности, већ управни суд по тужби у управном спору, а прописани поступак у себи садржи и право запосленог на правно средство у случају тзв. "ћутања управе", како то произилази из правила прописаних одредбом члана 15. и 19. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС", бр.111/2009).

Такво правно схватање заузео је и Уставни суд у одлуци Уж.бр.3280/2011 од 25.4.2013. године, донетој по уставној жалби другог лица у истој чињеничној и правној ситуацији.

У поступку жалбене контроле овај суд је посебно имао у виду став изражен у пракси Европског суда за људска права (пресуда Европског суда за људска права предмет "Лепојевић против Србије", представка број 13909/05), да су судови обавезани да при-

мене правила поступка избегавајући како претерани формализам који би угрозио правичност поступка, тако и претерану флексибилност која би учинила безвредним (ништавим, безначајним), процедуралне захтеве предвиђене законом.

У ситуацији када државни службеник има могућност употребе делотворног правног средства, занемаривање правила о процедури остваривања права прописаних назначеним нормама Закона о државним службеницима и Закона о управним споровима, управо би представљало претерану флексибилност која би учинила ништавим и безначајним процедуралне захтеве предвиђене овим законима.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1.бр.791/18 од 22. јуна 2018. године - пресуда Првог основног суда у Београду П1.бр.1565/15 до 12. септембра 2017.године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

ПОВРЕДА НА РАДУ И ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА

Повреда на раду увек је основ за остваривање права по основу здравственог, пензијског и инвалидског осигурања, али не мора увек да буде довољна за остваривање права запосленог на накнаду штете према послодавцу. Послодавац одговара за штету коју претрпи запослени услед повреде на раду, само уколико је остварен основ (по основу кривице, односно објективна одговорност.

Из образложења:

У конкретном случају, између повреде коју је тужилац претрпео спорном приликом и поступања тужене, нема узрочности, јер је тужилац повређен на путу од места становања, до места рада, од стране непознатог возача комби возила, које му је препречило пут, при чему се тужилац кретао мотоциклом које је његово приватно власништво. Тужена није крива што је треће лице изазвало саобра-

ћајну незгоду у којој је повређен тужилац, нити је повреда настала од опасне ствари или опасне делатности тужене. Због тога не постоји одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео у саобраћајном удесу који се догодио на путу од посла до куће, без обзира да ли се та повреда по прописима о здравственом, пензијском и инвалидском осигурању, сматра повредом на раду. С тим у вези, чињеница да је тужена сачинила извештај о повреди на раду је без утицаја на постојање њене одговорности и обавезе да тужиоцу накнади насталу штету.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 25/18 од 20. априла 2018. године - пресуда Првог основног суда у Београду III бр. 1597/14 од 23. маја 2017. године)

*Аутор сентенце: Гордана Тошић,
судија Апелационог суда у Београду*

УСЛОВИ ЗА ДОНОШЕЊЕ МЕЂУПРЕСУДЕ

У спору за накнаду нематеријалне штете као последице повреде на раду, суд може донети међупресуду када је расправио сва питања у погледу основа тужбеног захтева, у која спада, како питање да ли је оштећеник делимично допринео настанку штете, тако и питање интензитета болова и страха и њихово трајање.

Из образложења:

Према правилима члана 335. Закона о парничном поступку, ако је тужени оспорио и основ тужбеног захтева и износ тужбеног захтева, а у погледу основа ствар је сазрела за доношење одлуке, суд може из разлога целисходности да донесе прво пресуду само о основу тужбеног захтева (међупресуда).

Према правилима из члана 177. став 3. ЗОО ималац се ослобађа одговорности делимично, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете.

Из назначене норме произилази да је питање подељене одговорности, питање о коме суд одлучује не само приликом оцене обима штете досуђивањем сразмерно смањене накнаде у смислу правила из члана 192. ЗОО, већ и приликом утврђивања да ли основ тужбеног захтева за накнаду штете постоји и у којој мери.

Осим тога, претрпљена повреда на раду, не подразумева аутоматски и право тужиоца на новчану накнаду као сатисфакцију за претрпљене физичке болове, душевне болове због умањења животне активности, страх и када постоји основ одговорности послодавца, јер се она у смислу правила из члана 200. Закона о облигационим односима досуђује само када суд нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава. Јачина болова и страха зато спада у оцену основа тужбеног захтева, па суд не може донети међупресуду када се овим питањем није бавио.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1.бр.4449/17 од 15. јуна 2018. године - међупресуда Другог основног суда у Београду П.бр.13600/12 од 17. априла 2015. године)

*Аутор сентенце: Невенка Калуђеровић,
судија Апелационог суда у Београду*

ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА И ДИСКРИМИНАТОРНО ПОСТУПАЊЕ

**(Разумно оправдани разлози који искључују
дискриминаторно поступање)**

Примена критеријума - резултати рада, у поступку утврђивања запослених за чијим је радом престала потреба, престанак радног односа, као последица чињенице да је запослени, у конкуренцији са осталим запосленима, оцењен најнижом оценом и престанак привилегованих права запосленог, коме је отказан уговор о раду, у ситуацији када је постојање радног

односа код одређеног послодавца правни основ за остваривање привилегованих права, не представљају акте дискриминације.

Из образложења:

Закон о раду и Закон о забрани дискриминације, изричито забрањују како непосредну, тако и посредну дискриминацију, која укључује и дискриминацију у току рада. У том смислу, за прављење разлике или довођење запосленог или групе запослених у истој ситуацији у неповољнији положај у односу на друге запослене, морао је да постоји разумно оправдани разлог, а са становишта чињеничног утврђења у првостепеном поступку, тај разлог је у конкретном случају био остварен. Најнижа оцена резултата рада у поступку утврђивања вишка запослених, као мерило резултата рада и постојање радног односа, као правни основ привилеговане каматне стопе у уговорима у кредиту, по уверењу овог суда представљају разумно оправдане разлоге за отказ, односно за повећање рате кредита и каматне стопе након престанка радног односа, који не упућују на дискриминацију, нити се сматрају таквим поступањем. Ово нарочито ако се има у виду да тужилац није учинио вероватним ни да је у том смислу био доведен у неравноправан положај у односу на друге запослене који су се налазили у истој или сличној ситуацији.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 бр.1754/16 од 12. априла 2017. године потврђена пресудом Врховног касационог суда Рев2 212/2018 од 21. фебруара 2018. године - пресуда Вишег суда у Београду ПП бр.203/15 од 12. фебруара 2016. године)

*Аутор сентенце: Катарина Јевтић,
виши саветник Апелационог суда у Београду*

НЕЗАКОНИТОСТ РЕШЕЊА О ОТКАЗУ УГОВОРА О РАДУ

Решење послодавца о отказу уговора о раду због учињене повреде радне обавезе и радне дисциплине, које у образложењу садржи чињенични опис радњи, без навођења временског периода у коме су исте учињене, је незаконито.

Из образложења:

Из образложења решења произилази да је непосредни руководилац 22.10.2015. године поднео извештај о повреди радне обавезе запослене од 22.10.2015. године, према коме је утврђено да запослена не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, да је понашање запослене такво да ремети рад других запослених, због чега је оцењено да не може да настави да ради код туженог... Образложење решења о отказу уговора о раду мора да садржи чињенице из којих се може извести закључак да је остварен отказни разлог, јер запосленом мора да буде познат разлог престанка радног односа. Није довољно паушално образложење у решењу да је понашање запосленог такво да не може да настави рад код послодавца, односно да не поштује радну дисциплину, већ временски период и чињеничне тврдње из којих такве квалификације произилази, као и доказе којима се те чињенице утврђују, што је изостало с обзиром на садржај побијаног решења.

Према томе, какао образложење оспореног решења о отказу уговора о раду не садржи чињенични опис радње непоштовања радне дисциплине који представља отказни разлог, односно, конкретно чињење или пропуштање тужиље који јој се стављају на терет, нити временски оквир када су пропусти начињени, тужени послодавац је поступио супротно члану 193. ст. 1. Закона о раду, због чега је као правилна потврђена одлука у ставу првом изреке ожалбене пресуде.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3065/18 од 17. октобра 2018. год - пресуда Првог основног суда у Београду ПП.бр.3020/15 од 24. априла 2018. године)

*Аутор сентенце: Зорица Смирчић,
судија Апелационог суда у Београду*

ЦИП - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

БИЛТЕН / Апелациони суд у Београду ;
главни и одговорни уредник Душко Миленковић. -
2018, бр. 10-. - Београд (Др Милутина Ивковића 9а):
Intermex, 2018 – (Београд: Cicero) - 21 cm

Три пута годишње. - Је наставак: Билтен
Окружног суда у Београду = ISSN 0351-0247

ISSN 2217-3609 = Билтен (Апелациони суд у Београду)
COBIS. SR-ID 178707212